

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS

Aika Maanantai 16.3.2020, klo 15.00

Paikka Finlandia-talo (Helsinki-sali), Mannerheimintie 13 e, Helsinki

Läsnä Osallistuja- ja ääniluettelo, josta käyvät ilmi kokouksessa läsnä tai edustettuina olleet osakkeenomistajat, heidän lakimääräiset edustajansa, asiamiehensä ja avustajansa sekä kunkin osakkeenomistajan osakkeiden lukumäärä ja äänimäärä, on otettu pöytäkirjan liitteeksi 1.

Läsnä olivat lisäksi hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, osa johtoryhmän jäsenistä, yhtiön tilintarkastaja sekä kokousteknisiä avustajia.

1. Kokouksen avaaminen

Yhtiön hallituksen puheenjohtaja Annika Paasikivi avasi kokouksen, ja toivotti samalla kokoukseen osallistujat tervetulleiksi.

2. Kokouksen järjestäytyminen

Yhtiökokouksen puheenjohtajaksi valittiin asianajaja Mikko Heinonen, joka kutsui sihteeriksi varatuomari Reetta Härkin.

Puheenjohtaja selosti kokouksen asialistalla olevien asioiden käsittelyä koskevat menettelytavat.

Todettiin, että kokous pidettiin suomeksi ja tulkattiin simultaanisesti englanniksi. Tämän lisäksi kokous tallennettiin äänitallenteelle Uponor Oyj:n toimesta yhtiön käyttöön.

Todettiin, että tilinpäätöstä koskevat asiakirjat tilikaudelta 2019 sekä tilintarkastuskertomus oli julkistettu yhtiön verkkosivuilla 21.2.2020.

Todettiin, että hallituksen ehdotukset yhtiökokoukselle oli julkistettu 12.2.2020 ja yhtiön nimitystoimikunnan ehdotukset jo 21.1.2020 julkistetulla pörssitiedotteella. Kaikki ehdotukset sekä palkitsemispolitiikka olivat myös saatavilla yhtiön verkkosivuilla viimeistään 12.2.2020.

Todettiin, että yhtiö oli käynnissä olevan koronaviruspandemian johdosta ryhtynyt toimenpiteisiin viruksen leviämisen hillitsemiseksi. Todettiin, että osakkeenomistajia, jotka olivat 14 vuorokauden aikana ennen yhtiökokousta matkustaneet koronaviruksen epidemia-alueella, altistuneet muuten koronavirukselle tai joilla oli sairausoireita tai joiden katsottiin kuuluvan riskiryhmään, oli 13.3.2020 julkistetulla sijoittajauutisella kehoitettu harkitsemaan pois jäämistä yhtiökokouksesta ja valtuuttamaan toisen henkilön edustamaan heitä kokouksessa. Läsnäolijoita pyydettiin kiinnittämään erityistä huomiota muun muassa käsihygieniaan ja tarkkailemaan terveydentilaansa.

Todettiin, että tänä vuonna yhtiökokouksen kaikki esitykset, mukaan lukien toimitusjohtajan katsaus, pidetään lyhyinä. Lisäksi hallituksen ja johtoryhmän jäsenten osallistumista yhtiökokoukseen on rajoitettu, eikä yhtiökokouksen jälkeen ole järjestetty kahvitarjoilua.

Puheenjohtaja totesi, että eräät hallintarekisterissä olevia osakkeita omistavat osakkeenomistajat olivat toimittaneet yhtiölle äänestysohjeita ennen yhtiökokousta sekä selosti hallintarekisteröityjen osakkeenomistajien ennakkoon toimittamia äänestysohjeita, joita koskeva yhteenveto otettiin pöytäkirjan liitteeksi.

Puheenjohtajan tiedustelun mukaisesti Tarja Utriainen, Nordean edustajana vahvisti edustavansa lukuisia hallintarekisteröityjä osakkeenomistajia, joiden osakemääristä ja äänestysohjeista hän oli toimittanut tiedot kokouksen puheenjohtajalle. Utriainen vahvisti, etteivät hänen päämiehensä vaatineet äänestystä niissä esityslistan kohdissa, joissa ohje oli vastustaa päätösehdotusta tai olla osallistumatta asian käsittelyyn, vaan asianmukainen merkintä pöytäkirjaan olisi riittävä.

Esa Mikkonen, SEB:n edustajana ja Rasmus Englund, Svenska Handelsbankenin edustajana vahvistivat vastaavalla tavalla omien päämiestensä äänestysohjeet ja menettelytavat.

Puheenjohtaja totesi, että kokouksessa meneteltäisiin siten, että vastustavat äänet merkittäisiin pöytäkirjaan asianomaisiin kohtiin vain siltä osin kuin ne samalla kannattavat äänestyskelpoista vastaehdotusta. Hallintarekisteröityjen osakkeenomistajien edustajat vahvistivat näin voitavan menetellä.

Todettiin, että yhteenvetoluettelot Nordean, SEB:n ja Svenska Handelsbankenin edustamien osakkeenomistajien äänestysohjeista otettiin pöytäkirjan liitteeksi 2.

3. Pöytäkirjantarkastajien ja ääntenlaskun valvojen valitseminen

Pöytäkirjantarkastajiksi ja ääntenlaskun valvojiksi valittiin Ville Kivelä ja Henrika Vikman.

4. Kokouksen laillisuuden toteaminen

Todettiin, että kokouskutsu oli julkaistu 12.2.2020 yhtiön verkkosivuilla sekä tieto yhtiökokouksen ajasta, paikasta ja yhtiön verkkosivujen osoitteesta 13.2.2020 Helsingin Sanomissa.

Todettiin, että yhtiökokous oli kutsuttu koolle yhtiöjärjestyksen ja osakeyhtiölain määräyksiä noudattaen.

Kokouskutsu ja sanomalehdessä julkaistu ilmoitus otettiin pöytäkirjan liitteeksi 3.

5. Läsnä olevien toteaminen ja ääniluettelon vahvistaminen

Esitettiin luettelo osallistumistilanteesta kokouksen alkaessa ja ääniluettelo, joiden mukaan läsnä yhtiökokouksessa oli 314 osakkeenomistajaa joko henkilökohtaisesti tai lakimääräisen edustajan tai valtuutetun asiamiehen edustamana. Merkittiin, että kokouksessa oli sen alkaessa edustettuna 45 079 309 osaketta ja ääntä.

Kokouksen alkamisajankohtaa koskeva osallistumistilanne ja ääniluettelo otettiin pöytäkirjan liitteeksi 1. Todettiin, että ääniluettelo vahvistetaan vastaamaan osallistumistilannetta mahdollisen äänestyksen alkaessa.

6. Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2019 toimintaan ja vuoden 2019 tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen, toimintakertomuksen sekä tilintarkastuskertomuksen ja konsernitilintarkastuskertomuksen esittäminen

Toimitusjohtaja Jyri Luomakoski esitti katsauksen yhtiön vuoden 2019 toiminnasta.

Yhtiön toimitusjohtaja Jyri Luomakoski esitteli tilinpäätöstä koskevat asiakirjat tilikaudelta 2019 käsittäen yhtiön tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen sekä toimintakertomuksen. Merkittiin, että emoyhtiön tilinpäätös oli laadittu suomalaisen laskentasäännösten mukaan ja konsernitilinpäätös kansainvälisen laskentasäännösten (IFRS) mukaan.

Todettiin, että yhtiön tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja toimintakertomus olivat olleet nähtävinä yhtiön verkkosivuilla 21.2.2020 lähtien, minkä lisäksi ne olivat saatavilla myös kokouspaikalla.

Tilinpäätöstä koskevat asiakirjat otettiin pöytäkirjan liitteeksi 4.

Puheenjohtaja luki tilintarkastuskertomuksen ja konsernitilintarkastuskertomuksen tilikaudelta 2019.

Tilintarkastuskertomus ja konsernitilintarkastuskertomus otettiin pöytäkirjan liitteeksi 5.

7. Tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistaminen

Yhtiökokous päätti vahvistaa tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen tilikaudelta 2019.

8. Taseen osoittaman voiton käyttäminen ja osingonjaosta päättäminen

Todettiin, että tilikaudelta 2019 emoyhtiön taseen mukaan emoyhtiön jakokelpoiset varat olivat 168 944 146,32 euroa, josta tilikauden 2019 voitto on 57 445 870,87 euroa.

Todettiin, että hallitus oli ehdottanut yhtiökokoukselle, että emoyhtiön jakokelpoisista varoista maksetaan osinkoa 0,53 euroa osakkeelta, yhteensä 38 701 648,34 euroa. Ehdotuksen mukaan osinko maksetaan osakkeenomistajille kahdessa erässä. Ensimmäinen erä 0,26 euroa osakkeelta maksetaan osakkeenomistajalle, joka osingonmaksun täsmäytyspäivänä 18.3.2020 on merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Ehdotuksen mukaan osinko maksetaan 25.3.2020.

Hallituksen ehdotuksen mukaan toinen erä, 0,27 euroa osakkeelta, maksetaan syyskuussa 2020. Toinen erä maksetaan osakkeenomistajalle, joka osingonmaksun täsmäytyspäivänä on merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus päättää 15.9.2020 pidettäväksi sovitussa kokouksessaan toisen erän osingonmaksun täsmäytyspäivän ja osingonmaksupäivän. Osingon täsmäytyspäivä olisi silloin 17.9.2020 ja osingon maksupäivä 24.9.2020.

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että emoyhtiön jakokelpoisista varoista maksetaan osinkoa kahdessa erässä. Ensimmäinen erä 0,26 euroa osakkeelta maksetaan osakkeenomistajalle, joka osingonmaksun täsmäytyspäivänä 18.3.2020 on merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon.

Osinko maksetaan 25.3.2020. Toinen erä 0,27 euroa osakkeelta maksetaan syyskuussa 2020. Hallitus päättää 15.9.2020 sovitussa kokouksessaan toisen erän osingonmaksun täsmäytyspäivän ja osingonmaksupäivän.

9. Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vastuuvapaudesta päättäminen

Todettiin vastuuvapauden myöntämisen tilikaudelta 2019 koskevan seuraavia henkilöitä:

- Annika Paasikivi, hallituksen puheenjohtaja
- Markus Lengauer, hallituksen varapuheenjohtaja
- Pia Aaltonen-Forsell, hallituksen jäsen
- Johan Falk, hallituksen jäsen
- Casimir Lindholm, hallituksen jäsen
- Eva Nygren, hallituksen jäsen
- Jyri Luomakoski, toimitusjohtaja

Yhtiökokous päätti myöntää vastuuvapauden yllä mainituille hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tilikaudelta 1.1.–31.12.2019.

10. Toimielinten palkitsemispolitiikan vahvistaminen

Henkilö- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja ja hallituksen puheenjohtaja Annika Paasikivi esitteli toimielinten palkitsemispolitiikan.

Todettiin, että toimielinten palkitsemispolitiikka oli ollut yhtiökokouskutsun liitteenä sekä saatavilla yhtiön verkkosivuilla 12.2.2020 lähtien.

Yhtiökokous päätti vahvistaa toimielinten palkitsemispolitiikan. Yhtiökokouksen päätös on neuvoa-antava. Toimielinten palkitsemispolitiikka otettiin pöytäkirjan liitteeksi 6.

11. Hallituksen jäsenten palkkioista päättäminen

Yhtiökokouksen asettaman nimitystoimikunnan puheenjohtaja Ville Kivelä esitteli yhtiökokoukselle nimitystoimikunnan ehdotuksen hallituksen jäsenten palkkioiksi.

Todettiin, että nimitystoimikunta oli ehdottanut yhtiökokoukselle, että hallituksen jäsenten vuosipalkkiot säilyvät ennallaan.

Nykyiset vuosipalkkiot ovat:

- hallituksen puheenjohtaja 90 000 euroa;
- hallituksen varapuheenjohtaja 51 000 euroa;
- tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja 51 000 euroa; ja
- hallituksen jäsen 46 000 euroa.

Nimitystoimikunnan ehdotuksen mukaan vuosipalkkioista noin 40 prosenttia maksetaan markkinoilta hankittavina Uponor Oyj:n osakkeina ja/ tai luovuttamalla yhtiön hallussa olevia omia Uponor Oyj:n osakkeita ja loput rahana. Vaihtoehtoisesti palkkio voidaan maksaa kokonaan käteisellä, jolloin hallituksen jäsenen velvollisuus on käyttää noin 40 prosenttia summasta Uponor Oyj:n osakkeiden hankkimiseen markkinoilta. Hallituksen vuosipalkkio maksetaan kahden viikon sisällä Uponorin puolivuotiskatsauksen 2020 julkistamisen jälkeen. Siinä tapauksessa, jos palkkio

maksetaan kokonaan käteisellä, hallituksen jäsenen on ostettava osakkeet kahden viikon sisällä yhtiön osavuositarkastuksen 1-9/2020 julkistamisen jälkeen.

Todettiin, että nimitystoimikunta oli edelleen ehdottanut, että hallituksen kokouksiin liittyvistä matkoista aiheutuneet kulut korvataan yhtiön noudattaman matkustuskäytännön mukaisesti.

Lisäksi nimitystoimikunta oli ehdottanut, että hallituksen jäsenille maksetaan kustakin hallituksen sekä valiokunnan varsinaisesta kokouksesta (poislukien päätökset ilman kokousta) palkkiona 600 euroa jäsenen asuinmaassa pidetystä kokouksesta, 1 200 euroa muualla samalla mantereella pidetystä kokouksesta ja 2 400 euroa toisella mantereella pidetystä kokouksesta. Puhelinkokouksesta maksetaan palkkio jäsenen asuinmaassa pidetyn kokouksen palkkion mukaisesti.

Nimitystoimikunta oli ehdottanut myös, että hallituksen puheenjohtajalle maksetaan kustakin hallituksen kokouksesta sekä hallituksen valiokuntien puheenjohtajille kustakin asianomaisen valiokunnan kokouksesta lisäksi 600 euron palkkio.

Nimitystoimikunta oli ehdottanut lisäksi, että yhtiö luopuu aikaisemmasta käytännöstään ottaa luottamustoimessa oleville hallituksen jäsenille työeläkelain mukainen vakuutus.

Yhtiökokous päätti hyväksyä nimitystoimikunnan ehdotuksen hallituksen jäsenten palkkioiksi.

12. Hallituksen jäsenten lukumäärästä päättäminen

Todettiin, että yhtiöjärjestyksen mukaan hallitukseen kuuluu vähintään viisi (5) ja enintään seitsemän (7) varsinaista jäsentä. Hallituksen jäsenten nykyinen lukumäärä on kuusi.

Yhtiökokouksen asettaman nimitystoimikunnan puheenjohtaja Ville Kivelä esitteli yhtiökokoukselle nimitystoimikunnan ehdotuksen hallituksen jäsenten lukumääräksi.

Todettiin, että nimitystoimikunta oli ehdottanut yhtiökokoukselle, että hallituksen jäsenten lukumäärä säilyy kuutena.

Yhtiökokous päätti, että hallituksen jäsenten lukumääräksi vahvistetaan kuusi (6).

13. Hallituksen jäsenten ja puheenjohtajan valitseminen

Yhtiökokouksen asettaman nimitystoimikunnan puheenjohtaja Ville Kivelä esitteli yhtiökokoukselle nimitystoimikunnan ehdotuksen hallituksen jäsenten valitsemiseksi.

Todettiin, että nimitystoimikunta oli ehdottanut yhtiökokoukselle, että hallituksen nykyiset jäsenet Pia Aaltonen-Forsell, Johan Falk, Markus Lengauer, Casimir Lindholm ja Annika Paasikivi valitaan uudelle toimikaudelle. Eva Nygren oli ilmoittanut, ettei ole käytettävissä jatkokaudelle. Nimitystoimikunta oli ehdottanut yhtiökokoukselle, että hallituksen uudeksi jäseneksi valitaan Michael G. Marchi.

Lisäksi nimitystoimikunta oli ehdottanut, että yhtiökokous valitsee uudelleen Annika Paasikiven hallituksen puheenjohtajaksi.

Yhtiökokous päätti valita nimitystoimikunnan ehdotuksen mukaisesti hallituksen puheenjohtajaksi Annika Paasikiven sekä jäseniksi seuraavat henkilöt: Pia Aaltonen-Forsell, Johan Falk, Markus Lengauer, Casimir Lindholm ja Michael G. Marchi.

14. Tilintarkastajan palkkiosta päättäminen

Todettiin, että hallitus oli ehdottanut yhtiökokoukselle, että valittavalle tilintarkastajalle maksetaan palkkio yhtiön hyväksymän laskun mukaan.

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että tilintarkastajalle maksetaan palkkio yhtiön hyväksymän laskun mukaan.

15. Tilintarkastajan valitseminen

Puheenjohtaja esitteli yhtiökokoukselle hallituksen ehdotuksen tilintarkastajan valinnasta.

Todettiin, että hallitus oli tarkastusvaliokunnan suosituksen perusteella ehdottanut yhtiökokoukselle, että yhtiön tilintarkastajaksi valitaan tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab seuraavaksi toimikaudeksi. KPMG Oy Ab oli ilmoittanut, että KHT Anders Lundin tulisi toimimaan päävastuullisena tilintarkastajana.

Hallitus oli myös ehdottanut, että yhtiökokous pyytää tilintarkastajaa tilintarkastuskertomuksessa lausumaan tilinpäätöksen vahvistamisesta, vastuuvapauden myöntämisestä sekä hallituksen voitonjakoehdotuksesta.

Hallitus oli todennut, että mikään kolmas osapuoli ei ole vaikuttanut sen ehdotukseen eikä hallitukselta ole edellytetty sellaisen EU:n tilintarkastusasetuksen (537/2014) 16 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun lausekkeen noudattamista, jolla rajoitetaan lakisääteisen tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön valitsemista.

Yhtiökokous päätti hallituksen tarkastusvaliokunnan suositukseen perustuvan ehdotuksen mukaisesti valita tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n yhtiön tilintarkastajaksi toimikaudeksi, joka päättyy vuoden 2021 varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä, ja että tilintarkastajaa pyydetään tilintarkastuskertomuksessa lausumaan tilinpäätöksen vahvistamisesta, vastuuvapauden myöntämisestä sekä hallituksen voitonjakoehdotuksesta.

Todettiin, että hallituksen puheenjohtaja Annika Paasikivi piti kiitospuheen Deloitte Oy:lle sekä päävastuulliselle tilintarkastajalle Jukka Vattulaiselle ammattimaisesta tilintarkastuksesta.

16. Hallituksen valtuuttaminen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta

Todettiin, että hallitus oli ehdottanut yhtiökokoukselle, että yhtiökokous valtuuttaa hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta, yhdessä tai useammassa erässä, vapaaseen omaan pääomaan kuuluvilla varoilla seuraavasti:

Hallitus on valtuutuksen nojalla oikeutettu päättämään enintään 3 500 000 oman osakkeen hankkimisesta. Määrä vastaa noin 4,8 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista yhtiökokouspäivänä.

Hallitus päättää, miten omia osakkeita hankitaan. Osakkeita voidaan hankkia muutoin kuin osakkeenomistajien omistamien osuuksien suhteessa (suunnattu hankkiminen).

Omia osakkeita voidaan hankkia hankintahetken markkinahintaan julkisessa kaupankäynnissä niissä markkinapaikoissa, joissa yhtiön osake on otettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi.

Omia osakkeita voidaan valtuutuksen nojalla hankkia yhtiölle yrityskauppojen tai muiden liiketoiminnan järjestelyjen rahoittamiseksi ja toteuttamiseksi, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittämiseksi, osakkeen likviditeetin parantamiseksi tai muutoin edelleen luovutettavaksi tai mitätöitäväksi.

Valtuutus kumoaa yhtiökokouksen 18.3.2019 antaman valtuutuksen päättää omien osakkeiden hankkimisesta.

Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti, kuitenkin enintään 18 kuukautta yhtiökokouspäivästä lukien.

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti valtuuttaa hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta.

17. Hallituksen valtuuttaminen päättämään osakeannista

Todettiin, että hallitus oli ehdottanut yhtiökokoukselle, että hallitus valtuutetaan päättämään, yhden tai useamman kerran, uusien osakkeiden antamisesta tai omien osakkeiden luovuttamisesta seuraavin ehdoin:

Hallitus on valtuutuksen nojalla oikeutettu päättämään enintään 7 200 000 uuden osakkeen antamisesta tai omien osakkeiden luovuttamisesta, mikä määrä vastaa noin 9,8 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Hallitus on oikeutettu päättämään kaikista osakeannin ehdoista. Osakkeita voidaan antaa osakkeenomistajien etuoikeudesta poiketen (suunnattu anti).

Valtuutus sisältää mahdollisuuden päättää maksuttomasta osakeannista yhtiölle itselleen.

Valtuutusta esitettiin käytettäväksi mahdollisten yrityskauppojen tai muiden yhtiön liiketoimintaan kuuluvien järjestelyjen tai investointien rahoittamiseen tai toteuttamiseen, yhtiön kannustinjärjestelmän toteuttamiseen tai muihin hallituksen päättämiin tarkoituksiin.

Valtuutus kumoaa yhtiökokouksen 18.3.2019 antaman valtuutuksen päättää osakeannista.

Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka, kuitenkin enintään 18 kuukautta yhtiökokouspäivästä lukien.

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti valtuuttaa hallituksen päättämään osakeannista.

18. Kokouksen päättäminen

Merkittiin, että yhtiökokouksessa tehtyjä päätöksiä ovat kannattaneet kaikki läsnä olevat osakkeenomistajat, ellei pöytäkirjassa toisin mainita.

Puheenjohtaja totesi, että asialistan asiat olivat loppuun käsitelty. Yhtiökokouksesta laadittava pöytäkirja on osakkeenomistajien nähtävillä viimeistään 30.3.2020 yhtiön verkkosivuilla osoitteessa sijoittajat.uponor.fi.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:50.

Vakuudeksi

Mikko Heinonen
puheenjohtaja

Reetta Härkki
sihteeri

Hyväksytty

Ville Kivelä

Henriikka Vikman

LIITTEET

- Liite 1 Osallistuja- ja ääniluettelo
- Liite 2 Yhteenvetoluettelot hallintarekisteröityjen osakkeiden omistajien ennakkoon toimittamista äänestysohjeista
- Liite 3 Yhtiökokouskutsu ja sanomalehdissä julkaistut ilmoitukset
- Liite 4 Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja toimintakertomus tilikaudelta 2019
- Liite 5 Tilintarkastuskertomus ja konsernitilintarkastuskertomus
- Liite 6 Toimielinten palkitsemispolitiikka

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS 16.03.2020 15:00

Edustetut osakkaat 314

- joista ennakkoon äänestäneitä 0

Kokouspaikalla: - osakkaita 31

- asiamiehiä 16

- päällekkäiset edustukset -1

- avustajia 2

Yhteensä kokouspaikalla 48**Osakesarjakohtainen edustus:**

Osakesarja	Omistus- erien lkm	Äänimäärä	Osakkeiden lkm	Äänten osuus osakesarjan äänimäärästä	Osakkeiden osuus osakesarjan osakemäärästä
UPONOR	314	45 079 309	45 079 309	61,57791 %	61,57791 %
Yhteensä		45 079 309	45 079 309	61,57791 %	61,57791 %

Kokonaismäärästä on vähennetty (OYL 5:9)

	Äänimäärä	Osakkeiden lkm
UPONOR	184 966	184 966
Yhteensä	184 966	184 966

	Edustetuista osakkeista	Käytettävissä olevista äänistä
Kaikki osakesarjat		
Kokouksessa käytettävissä oleva äänimäärä		45 079 309,0
1/2 käytettävissä olevista äänistä		22 539 654,5
1/4 käytettävissä olevista äänistä		11 269 827,2
2/3 käytettävissä olevista äänistä		30 052 872,7
3/4 käytettävissä olevista äänistä		33 809 481,8
9/10 käytettävissä olevista äänistä		40 571 378,1
1/2 edustetuista osakkeista	22 539 654,5	
1/3 edustetuista osakkeista	15 026 436,3	
2/3 edustetuista osakkeista	30 052 872,7	
9/10 edustetuista osakkeista	40 571 378,1	
1/10 koko osakemäärästä	7 320 694,4	
1/10 koko osall.oik. osakemäärästä	7 302 197,8	
Osakesarja UPONOR		
Kokouksessa käytettävissä oleva äänimäärä		45 079 309,0
1/2 käytettävissä olevista äänistä		22 539 654,5
1/4 käytettävissä olevista äänistä		11 269 827,2
2/3 käytettävissä olevista äänistä		30 052 872,7
3/4 käytettävissä olevista äänistä		33 809 481,8
9/10 käytettävissä olevista äänistä		40 571 378,1
1/2 edustetuista osakkeista	22 539 654,5	
1/3 edustetuista osakkeista	15 026 436,3	
2/3 edustetuista osakkeista	30 052 872,7	
9/10 edustetuista osakkeista	40 571 378,1	
1/2 koko osall.oik. osakemäärästä	36 510 989,0	
1/3 koko osall.oik. osakemäärästä	24 340 659,3	
1/10 koko osall.oik. osakemäärästä	7 302 197,8	

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
ABU DHABI RETIREMENT PENSIONS AND BENEFIT	0000386	UPONOR	156	156
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	156	156
ABU DHABI RETIREMENT PENSIONS AND BENEFIT	0000387	UPONOR	363	363
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	363	363
ACADIAN INTERNATIONAL ALL CAP FUND 200 S	0000274	UPONOR	13 890	13 890
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	13 890	13 890
ACADIAN INTERNATIONAL SMALL CAP FUN D 20	0000273	UPONOR	24 462	24 462
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	24 462	24 462
ACADIAN NON-US SMALL-CAP LONG-SHORTEQUIT	0000238	UPONOR	26 216	26 216
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	26 216	26 216
AILIO IRJA LIISA ONERVA	0000037	UPONOR	100	100
		Yhteensä	100	100
AILIO VEIKKO OLAVI	0000038	UPONOR	100	100
		Yhteensä	100	100
ALASKA PERMANENT FUND CORPORATION 8 01 W	0000249	UPONOR	81	81
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	81	81
ALLEGHENY CNTY RETIRE BRD SEGALL RE TIRE	0000275	UPONOR	2 370	2 370
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	2 370	2 370
ALLIANCEBERNSTEIN FUND-DYNAMIC ALL MARKE	0000388	UPONOR	895	895
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	895	895
ALLIANZ GLOBAL INVESTORS FUND 6A RO UTED	0000309	UPONOR	142 650	142 650
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	142 650	142 650
ALLIANZ GLOBAL INVESTORS FUND 6A RO UTED	0000310	UPONOR	12 663	12 663
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	12 663	12 663
ALLIANZGI WATER FUND 1633 BROADWAY NEW Y	0000327	UPONOR	151 493	151 493
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	151 493	151 493
ALLIANZGI-FONDS DSPT	0000389	UPONOR	1 709	1 709
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	1 709	1 709
ALTRIA CLIENT SERVICES MASTER RETIREMENT	0000390	UPONOR	1 448	1 448
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	1 448	1 448
AMERICAN CENTURY ETF TRUST AVANTIS INTER	0000296	UPONOR	1 135	1 135
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	1 135	1 135
AMERICAN CENTURY ETF TRUST AVANTIS INTER	0000297	UPONOR	5 285	5 285
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	5 285	5 285
ARROWSTREET CAD INTL DEV MKTS X US ALPHA	0000492	UPONOR	12 217	12 217
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	12 217	12 217
ARROWSTREET CAPITAL GLOBAL EQUITY LONGS	0000282	UPONOR	47 887	47 887
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	47 887	47 887
ARROWSTREET CAPITAL GLOBAL EQUITY LONG/S	0000493	UPONOR	4 266	4 266
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	4 266	4 266
ARROWSTREET CAPITAL GLOBAL EQUITYLONG/SH	0000232	UPONOR	28 971	28 971
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	28 971	28 971
ARROWSTREET COLLECTIVE INVESTMENT TRUST	0000270	UPONOR	53 082	53 082
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	53 082	53 082
ARROWSTREET COLLECTIVE INVESTMENT TRUST	0000271	UPONOR	86 568	86 568
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	86 568	86 568

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
ARROWSTREET COLLECTIVE INVESTMENT TRUST Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000272	UPONOR Yhteensä	6 588 6 588	6 588 6 588
ARROWSTREET EAFE ALPHA EXTENSION TRUSTFU Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000233	UPONOR Yhteensä	12 998 12 998	12 998 12 998
ARROWSTREET INTERNATIONAL EQUITY - ALPHA Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000495	UPONOR Yhteensä	4 332 4 332	4 332 4 332
ARROWSTREET INTERNATIONAL EQUITY AC WI E Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000315	UPONOR Yhteensä	76 906 76 906	76 906 76 906
ARROWSTREET INTERNATIONAL EQUITY EA FE T Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000314	UPONOR Yhteensä	8 210 8 210	8 210 8 210
ARROWSTREET US GROUP TRUST 200 CLAR ENDO Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000269	UPONOR Yhteensä	6 437 6 437	6 437 6 437
AVANTIS INTERNATIONAL EQUITY FUND 4 500M Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000326	UPONOR Yhteensä	135 135	135 135
AXA INVESTMENT MANAGERS DEUTSCHLAND GMBH Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000342	UPONOR Yhteensä	202 202	202 202
AXA ROSENBERG EQUITY ALPHA TRUST 78 SIRJ Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000308	UPONOR Yhteensä	377 377	377 377
AXA ROSENBERG EQUITY ALPHA TRUST 78 SIRJ Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000316	UPONOR Yhteensä	10 754 10 754	10 754 10 754
AXA ROSENBERG EUROBLOC TOUR MAJUNGA LA D Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000391	UPONOR Yhteensä	35 104 35 104	35 104 35 104
AXA ROSENBERG GLOBAL INVESTMENT COMPANY I Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000392	UPONOR Yhteensä	133 133	133 133
BANK OF KOREA 39 NAMDAEMUN RO JUN G GUS Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000338	UPONOR Yhteensä	17 426 17 426	17 426 17 426
BERNSTEIN FUND INC INTERNATIONAL SMALL C Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000319	UPONOR Yhteensä	175 950 175 950	175 950 175 950
BLACKROCK ASSET MANAGEMENT SCHWEIZ AG ON Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000281	UPONOR Yhteensä	5 074 5 074	5 074 5 074
BLACKROCK INSTITUTIONAL TRUST COMPANY N Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000393	UPONOR Yhteensä	64 255 64 255	64 255 64 255
BLACKROCK INSTITUTIONAL TRUST COMPANY N Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000394	UPONOR Yhteensä	28 026 28 026	28 026 28 026
BLACKROCK INSTITUTIONAL TRUST COMPANY N Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000395	UPONOR Yhteensä	11 814 11 814	11 814 11 814
BLACKROCK INSTITUTIONAL TRUST COMPANY N Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000396	UPONOR Yhteensä	211 136 211 136	211 136 211 136
BLACKROCK MSCI EAFE SMALL CAP EQUITY IND Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000397	UPONOR Yhteensä	17 261 17 261	17 261 17 261
BLOMQVIST MINNA KATRIINA	0000049	UPONOR Yhteensä	2 752 2 752	2 752 2 752

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
BRITISH COLUMBIA INVESTMENT MANAGEMENT C	0000399	UPONOR	12 974	12 974
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	12 974	12 974
BTCA GL EQ FUND FIDELITY	0000401	UPONOR	1 992	1 992
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	1 992	1 992
BTUK INT FUND FIDELITY	0000402	UPONOR	22 884	22 884
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	22 884	22 884
CALIFORNIA PUBLIC EMPLOYEES RETIRE MENTS	0000356	UPONOR	129 349	129 349
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	129 349	129 349
CALIFORNIA STATE TEACHERS RETIREMENT SY	0000357	UPONOR	9 546	9 546
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	9 546	9 546
CALIFORNIA STATE TEACHERS RETIREMENT SY	0000358	UPONOR	56 090	56 090
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	56 090	56 090
CC AND L Q INTERNATIONAL EQUITY FUND 11	0000381	UPONOR	300	300
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	300	300
CENTURYLINK INC. DEFINED CONTRIBUTION P	0000403	UPONOR	7 167	7 167
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	7 167	7 167
CF DV ACWI EX US IMI FUND 225 LIBERTYS	0000268	UPONOR	200	200
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	200	200
CH0526 - UBS (CH) INSTITUTIONAL FUND - E	0000497	UPONOR	1 992	1 992
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	1 992	1 992
CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENTRE S	0000352	UPONOR	12 105	12 105
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	12 105	12 105
CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENTRE S	0000353	UPONOR	10 245	10 245
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	10 245	10 245
CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENTRE ST	0000349	UPONOR	11 173	11 173
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	11 173	11 173
CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENTRE ST	0000350	UPONOR	14 871	14 871
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	14 871	14 871
CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENTRE ST	0000351	UPONOR	16 503	16 503
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	16 503	16 503
CITY OF PHILADELPHIA PUBLIC EMPLOYEES RE	0000405	UPONOR	2 465	2 465
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	2 465	2 465
COLLEGE RETIREMENT EQUITIES FUND 730 TH	0000292	UPONOR	29 118	29 118
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	29 118	29 118
COLLEGES OF APPLIED ARTS AND TECHNOLOGY	0000382	UPONOR	19 026	19 026
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	19 026	19 026
COMMONWEALTH OF PENNSYLVANIA PUBLIC SCHO	0000267	UPONOR	20 000	20 000
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	20 000	20 000
CONNECTICUT GENERAL LIFE INSURANCE COMPA	0000377	UPONOR	270	270
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	270	270
CORNERSTONE CAPITAL ACCESS IMPACT FUND	0000406	UPONOR	1 364	1 364
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	1 364	1 364
DEUTSCHE X TRACKERS MSCI EMU HEDGED EQUI	0000248	UPONOR	233	233
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	233	233
DFA INTERNATIONAL SMALL CAP VALUE PNS GR	0000407	UPONOR	32 031	32 031
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	32 031	32 031
EUROPEAN SMALL CAP EQUITY 2	0000408	UPONOR	26 663	26 663
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	26 663	26 663

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
EXELON CORPORATION PENSION MASTER RETIRE Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000409	UPONOR Yhteensä	9 049 9 049	9 049 9 049
FIDELITY COMMON CONTRACTUAL FUND II Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000410	UPONOR Yhteensä	13 081 13 081	13 081 13 081
FIDELITY FUNDS-EUROPEAN SMALLER COMPANIE Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000411	UPONOR Yhteensä	181 475 181 475	181 475 181 475
FLEXSHARES MORNINGSTAR DEVELOPED MARKETS Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000412	UPONOR Yhteensä	10 640 10 640	10 640 10 640
FLORIDA RETIREMENT SYSTEM 1801 HERM ITAG Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000254	UPONOR Yhteensä	12 133 12 133	12 133 12 133
FLORIDA RETIREMENT SYSTEM 1801 HERM ITAG Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000255	UPONOR Yhteensä	10 888 10 888	10 888 10 888
FORD MOTOR COMPANY DEFINED BENEFIT MASTE Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000413	UPONOR Yhteensä	885 885	885 885
FORD MOTOR COMPANY DEFINED BENEFIT MASTE Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000414	UPONOR Yhteensä	528 528	528 528
FORD MOTOR COMPANY OF CANADA LIMITED PE Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000415	UPONOR Yhteensä	1 248 1 248	1 248 1 248
FRISKBERG JONNY VALDEMAR	0000013	UPONOR Yhteensä	50 50	50 50
FUNDS FOR GOOD Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000416	UPONOR Yhteensä	15 333 15 333	15 333 15 333
GLOBAL WATER SOLUTIONS FUND 100 KING STW Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000380	UPONOR Yhteensä	8 003 8 003	8 003 8 003
GOLDMAN SACHS TRUST - GOLDMAN SACHS INTE Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000417	UPONOR Yhteensä	277 632 277 632	277 632 277 632
GORDON A. JOHNSON 7 WALDEN COURT, MEDFIE Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000240	UPONOR Yhteensä	32 32	32 32
GOVERNMENT OF NORWAY Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000494	UPONOR Yhteensä	1 172 906 1 172 906	1 172 906 1 172 906
GTA A PANTHER FUND L P 522 FIFTH AV ENUEN Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000366	UPONOR Yhteensä	378 378	378 378
HAEGGSTRÖM EBBA MARGARETHA HELENA	0000228	UPONOR Yhteensä	1 000 1 000	1 000 1 000
HIGHCLERE INTERNATIONAL INVESTORS INTERA Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000418	UPONOR Yhteensä	858 743 858 743	858 743 858 743
HOSPITAL AUTHORITY PROVIDENT FUND Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000419	UPONOR Yhteensä	12 594 12 594	12 594 12 594
HÄRKKI REETTA ELINA	0000003	UPONOR Yhteensä	1 132 1 132	1 132 1 132
IAM NATIONAL PENSION FUND 99 M STRE ET S Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000373	UPONOR Yhteensä	6 591 6 591	6 591 6 591
IBM 401 K PLUS PLAN 1 NEW ORCHARD ROAD A Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000374	UPONOR Yhteensä	12 812 12 812	12 812 12 812
INDIANA PUBLIC RETIREMENT SYSTEM ON E NO Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000257	UPONOR Yhteensä	2 847 2 847	2 847 2 847

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
INTERNATIONAL MONETARY FUND 700 19T H ST	0000369	UPONOR	1 215	1 215
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	1 215	1 215
INTERNATIONAL MONETARY FUND 700 19T H ST	0000375	UPONOR	1 322	1 322
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	1 322	1 322
INTERNATIONAL MONETARY FUND 700 19T H ST	0000376	UPONOR	1 518	1 518
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	1 518	1 518
INTERNATIONAL MONETARY FUND RETIRED STAF	0000421	UPONOR	52 106	52 106
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	52 106	52 106
INTERNATIONAL MONETARY FUND STAFF RETIRE	0000422	UPONOR	210 026	210 026
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	210 026	210 026
INVESCO FTSE RAFI DEVELOPED MARKETS EX U	0000250	UPONOR	14 321	14 321
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	14 321	14 321
INVESCO STRATEGIC DEVELOPED EX US S MALL	0000251	UPONOR	994	994
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	994	994
INVESTERINGSFORENINGEN NORDEA INVEST NOR	0000423	UPONOR	16 910	16 910
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	16 910	16 910
INVESTERINGSFORENINGEN NORDEA INVEST NOR	0000424	UPONOR	60 087	60 087
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	60 087	60 087
ISHARES ALL-COUNTRY EQUITY INDEX FUND	0000425	UPONOR	335	335
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	335	335
ISHARES CORE MSCI EAFE ETF 400 HOWA RD S	0000300	UPONOR	312 451	312 451
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	312 451	312 451
ISHARES CORE MSCI EAFE IMI INDEX ET F 16	0000378	UPONOR	4 992	4 992
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	4 992	4 992
ISHARES CORE MSCI EUROPE ETF 400 HO WARD	0000298	UPONOR	40 215	40 215
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	40 215	40 215
ISHARES CORE MSCI INTERNATIONAL DEV ELOP	0000302	UPONOR	15 709	15 709
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	15 709	15 709
ISHARES CORE MSCI TOTAL INTERNATION AL S	0000301	UPONOR	73 318	73 318
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	73 318	73 318
ISHARES IJI PUBLIC LIMITED COMPANY J P M	0000286	UPONOR	14 789	14 789
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	14 789	14 789
ISHARES MSCI EAFE SMALL CAP ETF 400 HOWA	0000303	UPONOR	269 262	269 262
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	269 262	269 262
ISHARES MSCI EUROPE IMI INDEX ETF 1 61 B	0000379	UPONOR	1 146	1 146
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	1 146	1 146
ISHARES MSCI EUROPE SMALL CAP ETF 4 00 H	0000304	UPONOR	5 396	5 396
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	5 396	5 396
ISHARES MSCI FINLAND ETF 400 HOWARD STRE	0000299	UPONOR	15 692	15 692
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	15 692	15 692
ISHARES VII PLC J P MORGAN 200 CA PITALD	0000287	UPONOR	105 454	105 454
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	105 454	105 454
JAAKOLA PENTTI JUHANI	0000168	UPONOR	605	605
		Yhteensä	605	605
JPMORGAN EUROPE STRATEGIC DIVIDEND FUND	0000239	UPONOR	4 904	4 904
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	4 904	4 904
JPMORGAN EUROPEAN INVESTMENT TRUST PLC	0000426	UPONOR	40 578	40 578
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	40 578	40 578

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
JPMORGAN EUROPEAN SMALLER COMPANIES TRUS	0000427	UPONOR	829 443	829 443
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	829 443	829 443
JPMORGAN FUND II ICVC - JPM EUROPE SMALL	0000428	UPONOR	178 288	178 288
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	178 288	178 288
JPMORGAN FUNDS	0000429	UPONOR	42 107	42 107
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	42 107	42 107
JPMORGAN FUNDS	0000430	UPONOR	366 928	366 928
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	366 928	366 928
JPMORGAN FUNDS	0000431	UPONOR	70 723	70 723
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	70 723	70 723
JPMORGAN INVESTMENT FUNDS	0000432	UPONOR	134 470	134 470
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	134 470	134 470
JUSELIUS SIGRID STIFTELSE	0000102	UPONOR	926 286	926 286
Valtakirja: PALIN ANN-SOFI		Yhteensä	926 286	926 286
KAISER FOUNDATION HOSPITALS ONE KAI SERP	0000325	UPONOR	3 737	3 737
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	3 737	3 737
KAISER PERMANENTE GROUP TRUST ONE K AISE	0000289	UPONOR	13 394	13 394
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	13 394	13 394
KAISER PERMANENTE GROUP TRUST ONE K AISE	0000368	UPONOR	6 105	6 105
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	6 105	6 105
KANGAS-RAUTIO JUHA PEKKA	0000104	UPONOR	50	50
		Yhteensä	50	50
KAUPPINEN PENTTI	0000057	UPONOR	3 000	3 000
		Yhteensä	3 000	3 000
KBI DST WATER FUND THE NT COMPANY OF DEL	0000433	UPONOR	308 495	308 495
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	308 495	308 495
KBI GLOBAL INVESTORS WATER FUND	0000434	UPONOR	44 842	44 842
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	44 842	44 842
KBI INSTITUTIONAL FUND ICAV	0000435	UPONOR	475 605	475 605
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	475 605	475 605
KBI INSTITUTIONAL FUND ICAV	0000436	UPONOR	27 840	27 840
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	27 840	27 840
KBI INSTITUTIONAL FUND ICAV	0000437	UPONOR	8 092	8 092
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	8 092	8 092
KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ILMARINEN	0000149	UPONOR	2 033 000	2 033 000
Valtakirja: HÄRKKI REETTA ELINA		Yhteensä	2 033 000	2 033 000
KESKINÄINEN TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ELO	0000208	UPONOR	541 592	541 592
Valtakirja: HÄRKKI REETTA ELINA		Yhteensä	541 592	541 592
KORHONEN PENTTI VILHELM	0000143	UPONOR	1 080	1 080
		Yhteensä	1 080	1 080
KULJU ARI JUHANI	0000206	UPONOR	23	23
		Yhteensä	23	23
LAHDENPERÄ OLAVI	0000191	UPONOR	900	900
		Yhteensä	900	900
LAHTI KAI-EINAR	0000007	UPONOR	1 120	1 120
		Yhteensä	1 120	1 120
LEGAL AND GENERAL	0000438	UPONOR	26 939	26 939
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	26 939	26 939

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
LEGAL AND GENERAL COLLECTIVE INVESTMENTT Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000439	UPONOR Yhteensä	1 197 1 197	1 197 1 197
LEGAL AND GENERAL ICAV Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000440	UPONOR Yhteensä	1 496 1 496	1 496 1 496
LEHVÄSLAIHO MARJA HANNELE	0000016	UPONOR Yhteensä	275 275	275 275
LEPPÄNEN LAURI JUHANI	0000229	UPONOR Yhteensä	7 284 7 284	7 284 7 284
LEVAMO HEIMO OLAVI	0000155	UPONOR Yhteensä	1 200 1 200	1 200 1 200
LINDFORS MARKKU OLAVI	0000146	UPONOR Yhteensä	1 100 1 100	1 100 1 100
LOCKHEED MARTIN CORPORATION MASTER RETIR Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000244	UPONOR Yhteensä	11 168 11 168	11 168 11 168
LOS ANGELES CITY EMPLOYEES RETIREMENT SY Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000441	UPONOR Yhteensä	4 346 4 346	4 346 4 346
LOS ANGELES COUNTY EMPLOYEES RETIREMENT Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000365	UPONOR Yhteensä	3 419 3 419	3 419 3 419
LSC PENSION TRUST Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000442	UPONOR Yhteensä	4 071 4 071	4 071 4 071
LTW INVESTMENTS LLC Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000443	UPONOR Yhteensä	61 705 61 705	61 705 61 705
LUOMAKOSKI JYRI HARRI	0000105	UPONOR Yhteensä	50 059 50 059	50 059 50 059
LUUKKO MARTTI TUOMAS	0000210	UPONOR Yhteensä	400 400	400 400
MAN FUNDS XII SPC - MAN 1783 III SPMAPLE Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000236	UPONOR Yhteensä	3 680 3 680	3 680 3 680
MAN NUMERIC MULTI-STRATEGY MARKETNEUTRAL Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000237	UPONOR Yhteensä	3 520 3 520	3 520 3 520
MARYLAND STATE RETIREMENT PENSION SYSTEM Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000344	UPONOR Yhteensä	2 686 2 686	2 686 2 686
MARYLAND STATE RETIREMENT PENSION SYSTEM Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000345	UPONOR Yhteensä	1 466 1 466	1 466 1 466
MERCER QIF CCF 70 SIR JOHN ROGERSON S QU Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000313	UPONOR Yhteensä	6 203 6 203	6 203 6 203
MERCER UCITS COMMON CONTRACTUAL FUN D 70 Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000311	UPONOR Yhteensä	5 673 5 673	5 673 5 673
MERCER UCITS COMMON CONTRACTUAL FUN D 70 Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000312	UPONOR Yhteensä	10 321 10 321	10 321 10 321
MGI ARBEA MASTER FUND LIMITEDC/O INTERTR Valtakirja: MIKKONEN ESA	0000234	UPONOR Yhteensä	49 141 49 141	49 141 49 141
MSCI ACWI EX-U.S. IMI INDEX FUND B2 Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000444	UPONOR Yhteensä	18 517 18 517	18 517 18 517
MSCI WORLD SMALL CAP EQUITY ESG SCREENED Valtakirja: UTRIAINEN TARJA	0000445	UPONOR Yhteensä	3 005 3 005	3 005 3 005

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
MULTIPARTNER SICAV 25 GRAND RUE L 1661 L	0000306	UPONOR	237 684	237 684
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	237 684	237 684
MUNICIPAL EMPLOYEES ANNUITY AND BENEFITF	0000446	UPONOR	7 677	7 677
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	7 677	7 677
MUNICIPAL EMPLOYEES ANNUITY AND BENEFITF	0000447	UPONOR	1 298	1 298
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	1 298	1 298
MÄNTYNEN HARRI TAPIO	0000006	UPONOR	20	20
		Yhteensä	20	20
NEW ZEALAND SUPERANNUATION FUND	0000448	UPONOR	35	35
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	35	35
NIKKINEN MEERI MARJATTA	0000021	UPONOR	4 000	4 000
		Yhteensä	4 000	4 000
NORDEA 1 SICAV	0000449	UPONOR	241 744	241 744
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	241 744	241 744
NORDEA 1 SICAV	0000450	UPONOR	53 981	53 981
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	53 981	53 981
NORDEA SÄÄSTÖ 50	0000223	UPONOR	60 973	60 973
Valtakirja: VIKMAN HENRIKA		Yhteensä	60 973	60 973
NORDEA SÄÄSTÖ 75	0000224	UPONOR	35 366	35 366
Valtakirja: VIKMAN HENRIKA		Yhteensä	35 366	35 366
NORTHERN TRUST GLOBAL INVESTMENTS COLLEC	0000451	UPONOR	58 006	58 006
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	58 006	58 006
NORTHERN TRUST GLOBAL INVESTMENTS COLLEC	0000452	UPONOR	12 185	12 185
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	12 185	12 185
NORTHERN TRUST UCITS COMMON CONTRACTUALF	0000453	UPONOR	2 835	2 835
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	2 835	2 835
NTGI-QM COMMON DAILY ALL COUNTRY WORLD E	0000454	UPONOR	1 351	1 351
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	1 351	1 351
OLD MUTUAL EUROPEAN EQUITY (EX UK FUND A	0000455	UPONOR	14 124	14 124
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	14 124	14 124
OLD MUTUAL GLOBAL INVESTORS	0000456	UPONOR	5 322	5 322
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	5 322	5 322
OLD WESTBURY SMALL AND MID CAP STRATEGIE	0000457	UPONOR	49 533	49 533
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	49 533	49 533
ONEPATH GLOBAL SHARES - SMALL CAP	0000458	UPONOR	6 965	6 965
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	6 965	6 965
ORAS INVEST OY	0000100	UPONOR	18 030 780	18 030 780
Valtakirja: KIVELÄ VILLE		Yhteensä	18 030 780	18 030 780
OREGON PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT SYSTE	0000290	UPONOR	6 023	6 023
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	6 023	6 023
PAASIKIVI ANNIKA MARIA	0000098	UPONOR	45 540	45 540
		Yhteensä	45 540	45 540
PAASIKIVI JARI PERTTI	0000095	UPONOR	558 888	558 888
Valtakirja: KIVELÄ VILLE		Yhteensä	558 888	558 888
PAASIKIVI JUKKA JALMAR	0000092	UPONOR	588 173	588 173
Valtakirja: KIVELÄ VILLE		Yhteensä	588 173	588 173
PAASIKIVI PEKKA JOHANNES	0000097	UPONOR	846 500	846 500
Valtakirja: KIVELÄ VILLE		Yhteensä	846 500	846 500

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
PACIFIC SELECT FUND INTERNATIONAL S MALL	0000291	UPONOR	30 000	30 000
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	30 000	30 000
PELTOHAKA LIISA MARIA	0000109	UPONOR	334	334
		Yhteensä	334	334
PELTOHAKA TAPIO JUHANI	0000108	UPONOR	334	334
		Yhteensä	334	334
PENSION BENEFIT GUARANTY CORPORATIO N 120000321	0000321	UPONOR	21 474	21 474
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	21 474	21 474
PENSION RESERVES INVESTMENT TRUST F UNDT	0000256	UPONOR	22 700	22 700
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	22 700	22 700
PENSION RESERVES INVESTMENT TRUST F UNDT	0000263	UPONOR	5 847	5 847
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	5 847	5 847
PETTELAAR EFFECTENBEWAARBEDRIJF N.VINZ.	0000205	UPONOR	587 841	587 841
Valtakirja: ENGLUND RASMUS		Yhteensä	587 841	587 841
PETTELAAR EFFECTENBEWAARBEDRIJF N. VINZAK	0000203	UPONOR	102 443	102 443
Valtakirja: ENGLUND RASMUS		Yhteensä	102 443	102 443
PF INTERNATIONAL SMALL CAP FUND ATTN JUS	0000253	UPONOR	4 000	4 000
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	4 000	4 000
PLATO GLOBAL SHARES INCOME FUND	0000459	UPONOR	26 277	26 277
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	26 277	26 277
POLICEMENS ANNUITY AND BENEFIT FUND OF C	0000460	UPONOR	1 455	1 455
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	1 455	1 455
PUBLIC AUTHORITY FOR SOCIAL INSURANCE P	0000283	UPONOR	489	489
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	489	489
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT ASSOCIATION	0000252	UPONOR	5 692	5 692
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	5 692	5 692
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT ASSOCIATION	0000259	UPONOR	3 762	3 762
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	3 762	3 762
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT ASSOCIATIONO	0000461	UPONOR	6 315	6 315
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	6 315	6 315
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT ASSOCIATIONO	0000462	UPONOR	31 514	31 514
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	31 514	31 514
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM OF MI	0000258	UPONOR	30 288	30 288
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	30 288	30 288
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM OF OH	0000463	UPONOR	9 122	9 122
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	9 122	9 122
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM OF OH	0000464	UPONOR	14 864	14 864
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	14 864	14 864
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM OF OH	0000465	UPONOR	1 520	1 520
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	1 520	1 520
RAASAKKA MARKKU UOLEVI	0000138	UPONOR	2 000	2 000
		Yhteensä	2 000	2 000
RAILROAD RANCH CAPITAL MASTER FUND LP 18	0000242	UPONOR	215 353	215 353
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	215 353	215 353

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
ROTHKO BROAD INTERNATIONAL SMALL CAP EQU	0000466	UPONOR	1 651	1 651
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	1 651	1 651
RUSSELL INVESTMENT COMPANY PLC 78 S IR J	0000346	UPONOR	4 889	4 889
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	4 889	4 889
RÄSÄNEN RISTO HEIKKI ANTERO	0000043	UPONOR	350	350
		Yhteensä	350	350
SBC MASTER PENSION TRUST	0000467	UPONOR	12 000	12 000
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	12 000	12 000
SCHWAB FUNDAMENTAL INTERNATIONAL SM ALLC	0000324	UPONOR	69 870	69 870
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	69 870	69 870
SCHWAB FUNDAMENTAL INTERNATIONAL SMALL C	0000468	UPONOR	24 599	24 599
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	24 599	24 599
SCHWAB INTERNATIONAL SMALL CAP EQUITY E	0000323	UPONOR	70 929	70 929
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	70 929	70 929
SEGALL BRYANT AND HAMILL FUNDAMENT AL IN	0000384	UPONOR	21 986	21 986
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	21 986	21 986
SEI TRUST COMPANY FOR THE BENEFIT OF KBI	0000470	UPONOR	14 614	14 614
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	14 614	14 614
SEI TRUST COMPANY FOR THE BENEFIT OF SEG	0000469	UPONOR	121 362	121 362
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	121 362	121 362
SEVENTH SWEDISH NATIONAL PENSION FU ND A	0000279	UPONOR	77 475	77 475
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	77 475	77 475
SHELL CANADA 2007 PENSION PLAN 400 4TH A	0000276	UPONOR	674	674
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	674	674
SHELL CANADA 2007 PENSION PLAN 400 4TH A	0000277	UPONOR	180	180
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	180	180
SHELL CANADA 2007 PENSION PLAN 400 4TH A	0000278	UPONOR	9 739	9 739
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	9 739	9 739
SHELL PENSIONS TRUST LIMITED AS TRUSTEE O	0000471	UPONOR	9 431	9 431
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	9 431	9 431
SHELL TRUST (BERMUDA) LIMITED AS TRUSTEE	0000472	UPONOR	930	930
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	930	930
SHELL TRUST (BERMUDA) LTD AS TRUSTEE OF T	0000473	UPONOR	6 063	6 063
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	6 063	6 063
SHORT BROTHERS CIF TRUSTEE LIMITED	0000474	UPONOR	25 633	25 633
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	25 633	25 633
SIJOITUSRAHASTO NORDEA NORDIC SMALL CAP	0000213	UPONOR	3 182 639	3 182 639
Valtakirja: VIKMAN HENRIKA		Yhteensä	3 182 639	3 182 639
SIJOITUSRAHASTO NORDEA PREMIUM VARAINHOI	0000214	UPONOR	26 476	26 476
Valtakirja: VIKMAN HENRIKA		Yhteensä	26 476	26 476
SIJOITUSRAHASTO NORDEA PREMIUM VARAINHOI	0000215	UPONOR	74 681	74 681
Valtakirja: VIKMAN HENRIKA		Yhteensä	74 681	74 681
SIJOITUSRAHASTO NORDEA PREMIUM VARAINHOI	0000216	UPONOR	81 789	81 789
Valtakirja: VIKMAN HENRIKA		Yhteensä	81 789	81 789
SIJOITUSRAHASTO NORDEA PREMIUM VARAINHOI	0000217	UPONOR	2 862	2 862
Valtakirja: VIKMAN HENRIKA		Yhteensä	2 862	2 862
SIJOITUSRAHASTO NORDEA PRO SUOMI	0000218	UPONOR	382 992	382 992
Valtakirja: VIKMAN HENRIKA		Yhteensä	382 992	382 992

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
SIJOITUSRAHASTO NORDEA SUOMI	0000219	UPONOR	154 414	154 414
Valtakirja: VIKMAN HENRIKA		Yhteensä	154 414	154 414
SIJOITUSRAHASTO NORDEA SUOMI PASSIIVINEN	0000220	UPONOR	116 420	116 420
Valtakirja: VIKMAN HENRIKA		Yhteensä	116 420	116 420
SIJOITUSRAHASTO NORDEA SÄÄSTÖ 10	0000221	UPONOR	4 141	4 141
Valtakirja: VIKMAN HENRIKA		Yhteensä	4 141	4 141
SIJOITUSRAHASTO NORDEA SÄÄSTÖ 25	0000222	UPONOR	41 088	41 088
Valtakirja: VIKMAN HENRIKA		Yhteensä	41 088	41 088
SIVULA LAURI ALEKSI	0000068	UPONOR	350	350
		Yhteensä	350	350
SPDR PORTFOLIO DEVELOPED WORLD EX U S ET	0000294	UPONOR	36 716	36 716
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	36 716	36 716
SPDR PORTFOLIO EUROPE ETF ONE IRON STREE	0000322	UPONOR	1 214	1 214
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	1 214	1 214
SPDR S AND P INTERNATIONAL SMALL CA P ET	0000295	UPONOR	26 067	26 067
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	26 067	26 067
SSGA SPDR ETFS EUROPE II PUBLIC LIM ITED	0000343	UPONOR	2 599	2 599
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	2 599	2 599
SSGA SPDR ETFS EUROPE II PUBLIC LIM ITED	0000354	UPONOR	851	851
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	851	851
SSGA SPDR ETFS EUROPE II PUBLIC LIM ITED	0000355	UPONOR	7 599	7 599
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	7 599	7 599
STATE OF NEW JERSEY COMMON PENSION FUNDD	0000347	UPONOR	13 084	13 084
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	13 084	13 084
STATE OF NEW MEXICO STATE INVESTMENT COU	0000475	UPONOR	2 719	2 719
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	2 719	2 719
STATE OF NEW MEXICO STATE INVESTMENT COU	0000476	UPONOR	5 112	5 112
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	5 112	5 112
STATE OF WISCONSIN INVESTMENT BOARD 121E	0000264	UPONOR	4 361	4 361
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	4 361	4 361
STATE STREET GLOBAL ADVISORS TRUST COMPA	0000288	UPONOR	45 940	45 940
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	45 940	45 940
STATE STREET GLOBAL ADVISORS TRUST COMPA	0000372	UPONOR	54 947	54 947
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	54 947	54 947
STATE STREET GLOBAL EQUITY EX US INDEX P	0000328	UPONOR	8 507	8 507
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	8 507	8 507
STATE STREET MSCI EAFE SMALL CAP IN DEXS	0000317	UPONOR	28 776	28 776
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	28 776	28 776
STATE STREET RUSSELL RAFI GLOBAL EX U SI	0000318	UPONOR	1 101	1 101
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	1 101	1 101
STICHTING DEPOSITARY APG DEVELOPED MARKE	0000478	UPONOR	4 627	4 627
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	4 627	4 627
STICHTING PENSIOENFONDS HORECA AND CATER	0000280	UPONOR	6 174	6 174
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	6 174	6 174
STICHTING PENSIOENFONDS VOOR HUISARTSEN	0000479	UPONOR	1 842	1 842
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	1 842	1 842

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
STICHTING PHILIPS PENSIOENFONDS HIG H TE	0000285	UPONOR	6 831	6 831
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	6 831	6 831
STICHTING SHELL PENSIOENFONDS	0000480	UPONOR	16 952	16 952
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	16 952	16 952
STRATHCLYDE PENSION FUND	0000481	UPONOR	115 499	115 499
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	115 499	115 499
SULANTO JUKKA SAKARI	0000041	UPONOR	3 000	3 000
		Yhteensä	3 000	3 000
SULIN ARI W	0000126	UPONOR	8 135	8 135
		Yhteensä	8 135	8 135
SUN LIFE GLOBAL INVESTMENTS CANADA INC	0000482	UPONOR	67 069	67 069
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	67 069	67 069
SUNSUPER SUPERANNUATION FUND 30 LIT TLEC	0000339	UPONOR	13 684	13 684
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	13 684	13 684
TENNESSEE CONSOLIDATED RETIREMENT SYSTEM	0000359	UPONOR	13 580	13 580
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	13 580	13 580
THE BANK OF NEW YORK MELLON EMPLOYEE BEN	0000266	UPONOR	1 086	1 086
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	1 086	1 086
THE REGENTS OF THE UNIVERSITY OF CA LIFO	0000293	UPONOR	7 172	7 172
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	7 172	7 172
THE REGENTS OF THE UNIVERSITY OF CA LIFO	0000330	UPONOR	55	55
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	55	55
THE REGENTS OF THE UNIVERSITY OF CA LIFO	0000331	UPONOR	8 171	8 171
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	8 171	8 171
THE REGENTS OF THE UNIVERSITY OF CALIFOR	0000329	UPONOR	16 655	16 655
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	16 655	16 655
THE WALT DISNEY COMPANY RETIREMENT PLANM	0000367	UPONOR	16 238	16 238
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	16 238	16 238
THRIVENT INTERNATIONAL ALLOCATION F UND6	0000341	UPONOR	14 711	14 711
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	14 711	14 711
THRIVENT INTERNATIONAL ALLOCATION P ORTF	0000340	UPONOR	29 427	29 427
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	29 427	29 427
TORTOISE GLOBAL WATER ESG FUND	0000176	UPONOR	8 066	8 066
Valtakirja: ENGLUND RASMUS		Yhteensä	8 066	8 066
TRF MASTER FUND CAYMAN LP, CO WATERASSET	0000235	UPONOR	54 260	54 260
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	54 260	54 260
TUORILA SAMPO JOHANNES	0000110	UPONOR	30	30
		Yhteensä	30	30
UAW RETIREE MEDICAL BENEFITS TRUST 200 W	0000332	UPONOR	615	615
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	615	615
UBS ETF 49 AVENUE JF KENNEDY L 1855 LUXE	0000305	UPONOR	1 141	1 141
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	1 141	1 141
UBS ETF 49 AVENUE JF KENNEDY L 1855 LUXE	0000307	UPONOR	16 745	16 745
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	16 745	16 745
UBS FUND MGT (CH) AG CH0516 / UBSCHIF2-E	0000496	UPONOR	14 191	14 191
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	14 191	14 191
UBS US GROUP TRUST ONE NORTH WACK ER DRI	0000364	UPONOR	1 468	1 468
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	1 468	1 468

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
UMC BENEFIT BOARD INC 1901 CHESTNU T AVE	0000260	UPONOR	2 604	2 604
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	2 604	2 604
UPS GROUP TRUST 55 GLENLAKE PARKWAY NE A	0000261	UPONOR	18 045	18 045
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	18 045	18 045
US BANK	0000186	UPONOR	708	708
Valtakirja: ENGLUND RASMUS		Yhteensä	708	708
USBNA- CORP TRUSTUS BANK NATIONAL ASSOCI	0000204	UPONOR	12 467	12 467
Valtakirja: ENGLUND RASMUS		Yhteensä	12 467	12 467
UTAH STATE RETIREMENT SYSTEMS	0000483	UPONOR	6 628	6 628
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	6 628	6 628
UTAH STATE RETIREMENT SYSTEMS	0000484	UPONOR	4 814	4 814
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	4 814	4 814
VANGUARD DEVELOPED ALL CAP EX NORTH AMER	0000337	UPONOR	299	299
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	299	299
VANGUARD DEVELOPED MARKETS INDEX FU ND 1	0000371	UPONOR	348 410	348 410
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	348 410	348 410
VANGUARD ESG INTERNATIONAL STOCK ETF	0000485	UPONOR	441	441
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	441	441
VANGUARD EUROPEAN STOCK INDEX FUND 500 G	0000246	UPONOR	108 396	108 396
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	108 396	108 396
VANGUARD FIDUCIARY TRUST COMPANY INSTITU	0000486	UPONOR	22 469	22 469
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	22 469	22 469
VANGUARD FTSE ALL WORLD EX US SMALL CAPI	0000245	UPONOR	151 294	151 294
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	151 294	151 294
VANGUARD FTSE DEVELOPED ALL CAP EX NORTH	0000361	UPONOR	3 400	3 400
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	3 400	3 400
VANGUARD FTSE DEVELOPED EUROPE ALL CAP I	0000360	UPONOR	1 015	1 015
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	1 015	1 015
VANGUARD INTERNATIONAL SMALL COMPANIES I	0000487	UPONOR	8 682	8 682
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	8 682	8 682
VANGUARD INVESTMENT SERIES PLC 70 SIR JO	0000383	UPONOR	23 168	23 168
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	23 168	23 168
VANGUARD INVESTMENTS FUNDS ICVC VAN GUAR	0000284	UPONOR	73	73
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	73	73
VANGUARD TOTAL INTERNATIONAL STOCK INDEX	0000488	UPONOR	841 968	841 968
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	841 968	841 968
VANGUARD TOTAL WORLD STOCK INDEX FU ND 1	0000370	UPONOR	16 929	16 929
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	16 929	16 929
VARMA KESKINÄINEN TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ	0000082	UPONOR	3 862 072	3 862 072
Valtakirja: HÄRKKI REETTA ELINA		Yhteensä	3 862 072	3 862 072
VERDIPAPIRFONDET KLP AKSJEGLOBAL SMALL C	0000185	UPONOR	11 886	11 886
Valtakirja: ENGLUND RASMUS		Yhteensä	11 886	11 886
VILONEN MIKKO AULIS	0000004	UPONOR	200	200
		Yhteensä	200	200

Nimi	Äänilipun numero	Osakesarja	Osakkeita	Ääniä
VIRGINIA RETIREMENT SYSTEM 1200 EAS T MA	0000265	UPONOR	9 518	9 518
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	9 518	9 518
VP - TARENO GLOBAL WATER SOLUTIONS FUND	0000489	UPONOR	100 000	100 000
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	100 000	100 000
WASHINGTON STATE INVESTMENT BOARD 2 100E	0000333	UPONOR	10 096	10 096
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	10 096	10 096
WASHINGTON STATE INVESTMENT BOARD 2 100E	0000362	UPONOR	26 042	26 042
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	26 042	26 042
WASHINGTON STATE INVESTMENT BOARD 2 100E	0000363	UPONOR	384	384
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	384	384
WATER ASSET MGMT GLOBAL WATEREQUITY LP C	0000490	UPONOR	31 945	31 945
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	31 945	31 945
WESPATH FUNDS TRUST 500 GRANT ST P ITTSB	0000262	UPONOR	239	239
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	239	239
WHEELS COMMON INVESTMENT FUND	0000491	UPONOR	1 153	1 153
Valtakirja: UTRIAINEN TARJA		Yhteensä	1 153	1 153
WISDOMTREE DYNAMIC CURRENCY HEDGED INTER	0000320	UPONOR	5 062	5 062
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	5 062	5 062
WISDOMTREE EUROPE HEDGED SMALLCAP E QUIT	0000336	UPONOR	13 496	13 496
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	13 496	13 496
WISDOMTREE EUROPE SMALLCAP DIVIDEND FUND	0000334	UPONOR	127 098	127 098
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	127 098	127 098
WISDOMTREE INTERNATIONAL SMALLCAP D IVID	0000335	UPONOR	165 716	165 716
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	165 716	165 716
ZEBRA GLOBAL EQUITY FUND LP 612 WHEELERS	0000243	UPONOR	967	967
Valtakirja: MIKKONEN ESA		Yhteensä	967	967
		UPONOR	45 079 309	45 079 309
Yhteensä 314 osakasta		Yhteensä	45 079 309	45 079 309

**YHTEENVETOLUETTELO HALLINTAREKISTERÖITYJEN OSAKKEIDEN OMISTAJIEN ENNAKKOON
ANTAMISTA ÄÄNESTYSOHJEISTA (VASTUSTAVAT JA TYHJÄT ÄÄNET)**

Eräiden hallintarekisteröityjen osakkeiden omistajien asiamiehet

- **Tarja Utriainen** (Nordea Bank Oyj);
- **Esa Mikkonen** (Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) Helsingin sivukonttori); sekä
- **Rasmus Englund** (Svenska Handelsbanken AB (julk) Suomen sivukonttoritoiminta)

ovat toimittaneet ennakkoon osakkeenomistajien antamia äänestysohjeita. Yhtiölle on toimitettu ennakkoon tiedoksi seuraavat hallintarekisteröityjen osakkeiden omistajien äänestysohjeet (*vain vastustavat ja tyhjät äänet*):

Asiakohta esityslistalla	Edustaja	Vastustavat (Against) ja tyhjät (Abstain) äänet	Annetut äänestysohjeet
7. Tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistaminen	SEB	64 897 kpl Yht. 64 897 kpl	Abstain – 64 897 ääntä 1. City Of New York Group Trust 1 /SEB 2. City Of New York Group Trust 1 /SEB 3. City Of New York Group Trust 1 /SEB 4. City Of New York Group Trust 1 /SEB 5. City Of New York Group Trust 1 /SEB Against – 0 ääntä
9. Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vastuuvapaudesta päättäminen	SEB	283 669 kpl Yht. 283 669 kpl	Abstain – 68 316 ääntä 1. City Of New York Group Trust 1 /SEB 2. City Of New York Group Trust 1 /SEB 3. City Of New York Group Trust 1 /SEB 4. City Of New York Group Trust 1 /SEB 5. City Of New York Group Trust 1 /SEB 6. Los Angeles County Employees Retirement Association/SEB Against – 215 353 ääntä 1. Railroad Ranch Capital Master Fund LP /SEB
10. Toimielinten palkitsemispolitiikan vahvistaminen	SEB Nordea	71 488 kpl 234 449 kpl Yht. 305 937 kpl	Abstain – 64 897 ääntä 1. City Of New York Group Trust 1 /SEB 2. City Of New York Group Trust 1 /SEB 3. City Of New York Group Trust 1 /SEB 4. City Of New York Group Trust 1 /SEB 5. City Of New York Group Trust 1 /SEB Against – 241 040 ääntä 1. IAM National Pension Fund 99 M Street S E Suite 600 Washington DC 200 03 3799 /SEB 2. BTCA GL EQ Fund Fidelity /Nordea 3. BTUK INT Fund Fidelity /Nordea 4. City Of Philadelphia Public Employees Retirement System /Nordea 5. Fidelity Funds-European Smaller Companies 4 Pool /Nordea

Asiakohta esityslistalla	Edustaja	Vastustavat (Against) ja tyhjät (Abstain) äänät	Annetut äänestysohjeet
			6. Short Brothers CIF Trustee Limited/Nordea
12. Hallituksen jäsenten lukumäärästä päättäminen	SEB Nordea	6591kpl 15 439 kpl Yht. 22 030 kpl	Abstain – 0 ääntä Against – 22 030 ääntä 1. IAM National Pension Fund 99 M Street S E Suite 600 Washington DC 200 03 3799 /SEB 2. British Columbia Investment Management Corporation /Nordea 3. City Of Philadelphia Public Employees Retirement System/ Nordea /Nordea
13. Hallituksen jäsenten ja puheenjohtajan valitseminen	SEB Nordea SHB	236 046 kpl 337 371 kpl 690 284 kpl Yht. 1 263 701 kpl	Abstain – 4627 ääntä 1. Stichting Depository APG Developed Markets Equity Minimum Volatility Pool /Nordea Against – 1 259 074 ääntä 1. American Century ETF Trust /SEB 2. American Century ETF Trust /SEB 3. Avantis International Equity Fund 4 /SEB 4. California Public Employees Retirement System /SEB 5. California State Teachers Retirement System /SEB 6. California State Teachers Retirement System /SEB 7. Deutsche X Trackers MSCI EMU Hedged Equity ETF /SEB 8. Mercer QIF CCCF /SEB 9. State Of New Jersey Common Pension Fund D /SEB 10. State Of Wisconsin Investment Board /SEB 11. UAW Retiree Medical Benefits Trust /SEB 12. IAM National Pension Fund /SEB 13. Los Angeles County Employees Retirement Association /SEB 14. Pettelaar Effectenbewaarbedrijf N.V. /SHB 15. Pettelaar Effectenbewaarbedrijf N.V. /SHB 16. British Columbia Investment Management Corporation /Nordea 17. City Of Philadelphia Public Employees Retirement System /Nordea 18. International Monetary Fund Retired Staff Benefits Investment Account /Nordea 19. International Monetary Fund Staff Retirement Plan /Nordea 20. Legal And General /Nordea 21. Legal And General Collective Investment Trust /Nordea 22. Legal And General ICAV /Nordea 23. New Zealand Superannuation Fund /Nordea 24. Public Employees Retirement System Of Ohio /Nordea 25. Public Employees Retirement System Of Ohio /Nordea 26. Public Employees Retirement System Of Ohio /Nordea
16. Hallituksen valtuuttaminen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta	SEB Nordea	6 591 kpl 2465 kpl	Against – 0 ääntä Abstain – 9 056 ääntä

Asiakohta esityslistalla	Edustaja	Vastustavat (Against) ja tyhjät (Abstain) äänet	Annetut äänestysohjeet
		Yht. 9 056 kpl	<ol style="list-style-type: none"> 1. IAM National Pension Fund 99 M Street S E Suite 600 Washington DC 200 03 3799 / SEB 2. City Of Philadelphia Public Employees Retirement System /Nordea

Siltä osin kuin yhteenvetoluettelossa yllä on esitetty vastustavia ääniä ilman vastaehdotusta asiakohdissa, joissa ehdotusta ei voi vastustaa ilman vastaehdotusta (eli asiakohdassa 12 ja 13), ei tällaisia ääniä oteta muodollisesti huomioon päätösehdotusta vastustavina ääminä, eikä niitä merkitä asianomaisiin pöytäkirjakohtiin.

Äänestysohjeita antaneet osakkeenomistajat eivät ole missään asiakohdassa tehneet sisällöllisiä vastaehdotuksia, eivätkä vaadi äänestystä tai täyttä äänenlaskentaa, mikäli yhtiökokouksen puheenjohtaja voi ennakkoon toimitettujen äänestysohjeiden ja kokouksessa esitettyjen kantojen perusteella selvästi todeta, että kyseisessä asiakohdassa vaadittu enemmistö äänistä (ja kokouksessa edustetuista osakkeista) puoltaa yhtiökokoukselle tehtyä esitystä.

Uponor Ovi

ANNUAL GENERAL MEETING 16-03-2020

OPPOSING AND ABSTAINING VOTES

Skandinaviska Enskilda Banken AB (Publ) Helsingin Sivukonttori (abbreviated SEB) provides the opposing and abstaining votes for the items decided in the shareholder meeting, for the shareholders represented by SEB, with the following notification. The opposing and abstaining votes are asked to be registered or attached to the minutes of the meeting. A vote or a full count of the votes is not demanded, if the chairman of the shareholder meeting can clearly state that a demanded majority (and if necessary, a majority of the votes present at the meeting) for the item proposed to the shareholder meeting has been acquired by the preliminarily given votes. However no opposing propositions are made to any of the items.

Number	Item	Vote Against	Abstain from Voting
7	Adoption of the financial statements and the consolidated financial statements	0	64 897
9	Resolution on the discharge of the members of the Board of Directors and the Managing Director from liability	215 353	68 316
10	Adoption of the Remuneration Policy for Governing Bodies	6 591	64 897
12	Resolution on the number of the members of the Board of Directors	6 591	0
13	Election of the members and chair of the Board of Directors	236 046	0
16	Authorising the Board of Directors to resolve on the repurchase of the company's own shares	0	6 591

Merchant Banking

<i>Mailing address</i>	<i>Phone</i>	<i>Fax</i>	<i>Internet</i>	<i>S.W.I.F.T address</i>	<i>Organisation Number</i>
Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) Helsinki Branch P.O. BOX 630, FIN-00101 Helsinki					
<i>Visiting address</i>					
Eteläesplanadi 18, 00130 Helsinki	+358 9 616 28000	+358 9 616 28095	www.seb.fi	ESSEFIHX	0985469-4

Upponor Ovj, ANNUAL GENERAL MEETING 16-03-2020**OPPOSING AND ABSTAINING VOTES PER SHAREHOLDER**

7		
ABSTAIN	CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENT RE S TREET NEW YORK NY 10007 2341	12105
	CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENT RE S TREET NEW YORK NY 10007 2341	10245
	CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENTRE ST REET NEW YORK NY 10007 2341	11173
	CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENTRE ST REET NEW YORK NY 10007 2341	14871
	CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENTRE ST REET NEW YORK NY 10007 2341	16503
	Total	64 897
9		
ABSTAIN	CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENT RE S TREET NEW YORK NY 10007 2341	12105
	CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENT RE S TREET NEW YORK NY 10007 2341	10245
	CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENTRE ST REET NEW YORK NY 10007 2341	11173
	CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENTRE ST REET NEW YORK NY 10007 2341	14871
	CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENTRE ST REET NEW YORK NY 10007 2341	16503
	LOS ANGELES COUNTY EMPLOYEES RETIRE MENT ASSOCIATION 300 N LAKE AVENUE PASADENA CA 91101 4199	3419
	Total	68 316
9		
AGAINST	RAILROAD RANCH CAPITAL MASTER FUND LP 18 45 WOODALL RODGERS FWY SUITE 1015 DALLAS TX 7520 1 USA	215353
	Total	215 353
10		
ABSTAIN	CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENT RE S TREET NEW YORK NY 10007 2341	12105
	CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENT RE S TREET NEW YORK NY 10007 2341	10245
	CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENTRE ST REET NEW YORK NY 10007 2341	11173
	CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENTRE ST REET NEW YORK NY 10007 2341	14871

Merchant Banking

<i>Mailing address</i>	<i>Phone</i>	<i>Fax</i>	<i>Internet</i>	<i>S.W.I.F.T address</i>	<i>Organisation Number</i>
Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) Helsinki Branch P.O. BOX 630, FIN-00101 Helsinki	+358 9 616 28000	+358 9 616 28095	www.seb.fi	ESSEFIHX	0985469-4
<i>Visiting address</i>					
Eteläesplanadi 18, 00130 Helsinki					

	YORK NY 10007 2341	
	CITY OF NEW YORK GROUP TRUST 1 CENTRE ST REET NEW YORK NY 10007 2341	16503
		Total 64 897
10		
AGAINST	IAM NATIONAL PENSION FUND 99 M STRE ET S E SUITE 600 WASHINGTON DC 200 03 3799	6591
		Total 6 591
12		
AGAINST	IAM NATIONAL PENSION FUND 99 M STRE ET S E SUITE 600 WASHINGTON DC 200 03 3799	6591
		Total 6 591
13		
AGAINST	AMERICAN CENTURY ETF TRUST AVANTIS INTER NATIONAL EQUITY ETF 4500 MAIN STREET KANSAS CITY MISSOURI 64111	1135
	AMERICAN CENTURY ETF TRUST AVANTIS INTER NATIONAL SMALL CAP VALUE ETF 4 500 MAIN STREET KANSAS CITY MISSOU RI 64111	5285
	AVANTIS INTERNATIONAL EQUITY FUND 4 500 MAIN STREET KANSAS CITY MISSOU RI 64111	135
	CALIFORNIA PUBLIC EMPLOYEES RETIRE MENT SYSTEM DO NOT SEND DIRECT TO C LIENT 400 Q STREET SACRAMENTO CA 95 811	129349
	CALIFORNIA STATE TEACHERS RETIREMEN T SY STEM DO NOT SEND DIRECT TO CLIE NT 100 WATERFRONT PLACE MS 04 WEST SACRAMENTO CA 95605 2807	9546
	CALIFORNIA STATE TEACHERS RETIREMEN T SY STEM DO NOT SEND DIRECT TO CLIE NT 100 WATERFRONT PLACE MS 04 WEST SACRAMENTO CA 95605 2807	56090
	DEUTSCHE X TRACKERS MSCI EMU HEDGED EQUI TY ETF ATTN KENDRY WATSON TDAM 161 BAY STREET TD CANADA TRUST TOW ER 33RD FLOOR TORONTO ON M5J 2T2 CANADA	233
	MERCER QIF CCF 70 SIR JOHN ROGERSON S QU AY DUBLIN 2 IRELAND	6203
	STATE OF NEW JERSEY COMMON PENSION FUND D 9TH FLOOR 50 WEST STATE ST T RENTON NJ 08625	13084
	STATE OF WISCONSIN INVESTMENT BOARD 121 EAST WILSON STREET MADISON WI SCONSIN 53703 USA	4361
	UAW RETIREE MEDICAL BENEFITS TRUST 200 W ALKER STREET DETROIT MI 48207	615
	IAM NATIONAL PENSION FUND 99 M STRE ET S E SUITE 600 WASHINGTON DC 200 03 3799	6591

Merchant Banking

Mailing address	Phone	Fax	Internet	S.W.I.F.T address	Organisation Number
Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) Helsinki Branch P.O. BOX 630, FIN-00101 Helsinki					
Visiting address Eteläesplanadi 18, 00130 Helsinki	+358 9 616 28000	+358 9 616 28095	www.seb.fi	ESSEFIHX	0985469-4

	LOS ANGELES COUNTY EMPLOYEES RETIRE MENT ASSOCIATION 300 N LAKE AVENUE PASADENA CA 91101 4199	3419
	Total	236 046
16		
ABSTAIN	IAM NATIONAL PENSION FUND 99 M STRE ET S E SUITE 600 WASHINGTON DC 200 03 3799	6591
	Total	6 591

Merchant Banking

<i>Mailing address</i>	<i>Phone</i>	<i>Fax</i>	<i>Internet</i>	<i>S.W.I.F.T address</i>	<i>Organisation Number</i>
Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) Helsinki Branch P.O. BOX 630, FIN-00101 Helsinki					
<i>Visiting address</i> Eteläesplanadi 18, 00130 Helsinki	+358 9 616 28000	+358 9 616 28095	www.seb.fi	ESSEFIHX	0985469-4

Uponor Oyj

YHTIÖKOKOUS 16.3.2020

VASTUSTAVAT JA TYHJÄT ÄÄNET

Svenska Handelsbanken AB (julk), Suomen sivukonttoritoiminta toimittaa tällä ilmoituksella edustamiensa osakkeenomistajien vastustavat ja tyhjät äänestysohjeet yhtiökokouksessanne päätettäviin asiakohtiin. Vastustavat ja äänestyksestä pidätyvät äänimäärät pyydetään ottamaan liitteenä tai kirjauksena huomioon kokouksen pöytäkirjaa pidettäessä.

Äänestystä ja täyttä äänenlaskentaa ei vaadita, mikäli yhtiökokouksen puheenjohtaja voi ennakkoon toimitettujen äänestysohjeiden ja kokouksessa esitettyjen kantojen perusteella selvästi todeta, että kyseisessä asiakohdassa vaadittu enemmistö äänistä (ja tarvittaessa kokouksessa edustetuista osakkeista) puoltaa yhtiökokoukselle tehtyä esitystä. Missään asiakohdassa ei kuitenkaan tehdä sisällöllistä vastaehdotusta.

NUMERO	ASIAKOHTA	VASTUSTAVIEN ÄÄNTEN LUKUMÄÄRÄ
13	Hallituksen jäsenten ja puheenjohtajan valitseminen	
	OSAKAS	Lukumäärä
	PETTELAAR EFFECTENBEWAARBEDRIJF N.V INZ.	587841
	MILIEUPOOL MANDAAT ACTIAM	
	PETTELAAR EFFECTENBEWAARBEDRIJF N.V INZAKE	102443
	AANDELEN POOL MANDAAT: ACTIAM	
	Yhteensä	690284

UPONOR OYJ

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS 16.3.2020

VASTUSTAVAT JA TYHJÄT ÄÄNET

Nordea Bank ABP, toimittaa tällä ilmoituksella edustamiensa osakkeenomistajien vastustavat ja tyhjät äänestysohjeet yhtiökokouksessanne päätettäviin asiakohtiin. Vastustavat ja äänestyksestä pidättyvät äänimäärät pyydetään ottamaan liitteenä tai kirjauksena huomioon kokouksen pöytäkirjaa pidettäessä.

Äänestystä ja täyttä äänenlaskentaa ei vaadita, mikäli yhtiökokouksen puheenjohtaja voi ennakkoon toimitettujen äänestysohjeiden ja kokouksessa esitettyjen kantojen perusteella selvästi todeta, että kyseisessä asiakohdassa vaadittu enemmistö äänistä (ja tarvittaessa kokouksessa edustetuista osakkeista) puoltaa yhtiökokoukselle tehtyä esitystä. Missään asiakohdassa ei kuitenkaan tehdä sisällöllistä vastaehdotusta.

10. Toimielinten palkitsemispolitiikan vahvistaminen					
<i>FI0009002158</i>					
VOTE AGAINST	yhteensä	Osakkeenomistajia:	5	Osakkeita:	234 449
12. Hallituksen jäsenten lukumäärästä päättäminen					
<i>FI0009002158</i>					
VOTE AGAINST	yhteensä	Osakkeenomistajia:	2	Osakkeita:	15 439
13. Hallituksen jäsenten ja puheenjohtajan valitseminen					
<i>FI0009002158</i>					
VOTE AGAINST	yhteensä	Osakkeenomistajia:	11	Osakkeita:	332 744
VOTE ABSTAIN	yhteensä	Osakkeenomistajia:	1	Osakkeita:	4 627
16. Hallituksen valtuuttaminen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta					
<i>FI0009002158</i>					
VOTE ABSTAIN	yhteensä	Osakkeenomistajia:	1	Osakkeita:	2 465

UPONOR OYJ

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS 16.3.2020

VASTUSTAVAT JA TYHJÄT ÄÄNET OSAKKEENOMISTAJITTAIN

10. Toimielinten palkitsemispolitiikan vahvistaminen

AGAINST

	FI0009002158	
Osakkeenomistaja	Osakemäärä	Äänet
BTCA GL EQ FUND FIDELITY	1 992	1 992
BTUK INT FUND FIDELITY	22 884	22 884
CITY OF PHILADELPHIA PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM	2 465	2 465
FIDELITY FUNDS-EUROPEAN SMALLER COMPANIES 4 POOL	181 475	181 475
SHORT BROTHERS CIF TRUSTEE LIMITED	25 633	25 633

12. Hallituksen jäsenten lukumäärästä päättäminen

AGAINST

	FI0009002158	
Osakkeenomistaja	Osakemäärä	Äänet
BRITISH COLUMBIA INVESTMENT MANAGEMENT CORPORATION	12 974	12 974
CITY OF PHILADELPHIA PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM	2 465	2 465

13. Hallituksen jäsenten ja puheenjohtajan valitseminen

AGAINST

	FI0009002158	
Osakkeenomistaja	Osakemäärä	Äänet
BRITISH COLUMBIA INVESTMENT MANAGEMENT CORPORATION	12 974	12 974
CITY OF PHILADELPHIA PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM	2 465	2 465
INTERNATIONAL MONETARY FUND RETIRED STAFF BENEFITS INVESTMENT ACCOUNT	52 106	52 106

INTERNATIONAL MONETARY FUND STAFF RETIREMENT PLAN	210 026	210 026
LEGAL AND GENERAL	26 939	26 939
LEGAL AND GENERAL COLLECTIVE INVESTMENT TRUST	1 197	1 197
LEGAL AND GENERAL ICAV	1 496	1 496
NEW ZEALAND SUPERANNUATION FUND	35	35
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM OF OHIO	9 122	9 122
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM OF OHIO	14 864	14 864
PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM OF OHIO	1 520	1 520

ABSTAIN

	FI0009002158	
Osakkeenomistaja	Osakemäärä	Äänet
STICHTING DEPOSITARY APG DEVELOPED MARKETS EQUITY MINIMUM VOLATILITY POOL	4 627	4 627

16. Hallituksen valtuuttaminen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta

ABSTAIN

	FI0009002158	
Osakkeenomistaja	Osakemäärä	Äänet
CITY OF PHILADELPHIA PUBLIC EMPLOYEES RETIREMENT SYSTEM	2 465	2 465

Kutsu Uponor Oyj:n varsinaiseen yhtiökokoukseen

Uponor Oyj Pörssitiedote 12.2.2020 8.05

Kutsu Uponor Oyj:n varsinaiseen yhtiökokoukseen

Uponor Oyj:n osakkeenomistajat kutsutaan varsinaiseen yhtiökokoukseen, joka pidetään maanantaina 16. maaliskuuta 2020 klo 15.00 Finlandia-talossa (Helsinki-sali) osoitteessa Mannerheimintie 13 e, Helsinki. Kokoukseen ilmoittautuneiden vastaanottaminen ja äänestyslippujen jakaminen alkavat klo 14.00. Kokouksen päätyttyä on kahvitarjoilu.

A. Yhtiökokouksessa käsiteltävät asiat

Yhtiökokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

1. Kokouksen avaaminen
2. Kokouksen järjestäytyminen
3. Pöytäkirjantarkastajien ja ääntenlaskun valvojien valitseminen
4. Kokouksen laillisuuden toteaminen
5. Läsnä olevien toteaminen ja ääniluettelon vahvistaminen
6. Vuoden 2019 tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen, toimintakertomuksen sekä tilintarkastuskertomuksen ja konsernitilintarkastuskertomuksen esittäminen
-Toimitusjohtajan katsaus
7. Tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistaminen
8. Taseen osoittaman voiton käyttäminen ja osingonjaosta päättäminen

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikaudesta 2019 jaetaan osinkoa 0,53 euroa osakkeelta. Osinko maksetaan kahdessa erässä. Ensimmäinen erä 0,26 euroa osakkeelta maksetaan osakkeenomistajalle, joka osingonmaksun täsmäytyspäivänä 18.3.2020 on merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tämän erän osinko maksetaan 25.3.2020.

Toinen erä 0,27 euroa osakkeelta maksetaan syyskuussa 2020. Toinen erä maksetaan osakkeenomistajalle, joka osingonmaksun täsmäytyspäivänä on merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus päättää 15.9.2020 pidettäväksi sovitussa kokouksessaan toisen erän osingonmaksun täsmäytyspäivän ja osingonmaksupäivän. Osingon täsmäytyspäivä olisi silloin 17.9.2020 ja osingon maksupäivä 24.9.2020.

9. Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vastuuvapaudesta päättäminen

10. Toimielinten palkitsemispolitiikan vahvistaminen

Toimielinten palkitsemispolitiikka on tämän kutsun liitteenä sekä saatavilla Uponor Oyj:n sijoittajasivuilla osoitteessa [https://sijoittajat.uponor.fi/hallinto/hallinto-ja-ohjausjärjestelmä](https://sijoittajat.uponor.fi/hallinto/hallinto-ja-ohjausjarjestelmä).

11. Hallituksen jäsenten palkkioista päättäminen

Nimitystoimikunta ehdottaa, että hallituksen jäsenille maksettaisiin palkkioita siten, että hallituksen puheenjohtajalle maksetaan 90 000 euron, varapuheenjohtajalle 51 000 euron, tarkastusvaliokunnan puheenjohtajalle 51 000 euron ja jäsenille 46 000 euron vuosipalkkio. Nimitystoimikunta ehdottaa, että palkkioista noin 40 prosenttia maksetaan markkinoilta hankittavina Uponor Oyj:n osakkeina ja/ tai luovuttamalla yhtiön hallussa olevia omia Uponor Oyj:n osakkeita ja loput rahana. Vaihtoehtoisesti palkkio voidaan maksaa kokonaan käteisellä, jolloin hallituksen jäsenen velvollisuus on käyttää noin 40 prosenttia summasta Uponor Oyj:n osakkeiden hankkimiseen markkinoilta. Hallituksen vuosipalkkio maksetaan kahden viikon sisällä Uponorin puolivuotiskatsauksen 2020 julkistamisen jälkeen. Siinä tapauksessa, jos palkkio maksetaan kokonaan käteisellä, hallituksen jäsenen on ostettava osakkeet kahden viikon sisällä yhtiön osavuotiskatsauksen 1-9/2020 julkistamisen jälkeen.

Nimitystoimikunta ehdottaa, että hallituksen kokouksiin liittyvistä matkoista aiheutuneet kulut korvataan yhtiön noudattaman matkustuskäytännön mukaisesti.

Lisäksi nimitystoimikunta ehdottaa, että hallituksen jäsenille maksetaan kustakin hallituksen sekä valiokunnan varsinaisesta kokouksesta (poislukien päätökset ilman kokousta) palkkiona 600 euroa jäsenen asuinmaassa pidetystä kokouksesta, 1 200 euroa muualla samalla mantereella pidetystä kokouksesta ja 2 400 euroa toisella mantereella pidetystä kokouksesta. Puhelinkokouksesta maksetaan palkkio jäsenen asuinmaassa pidetyn kokouksen palkkion mukaisesti. Nimitystoimikunta ehdottaa myös, että hallituksen puheenjohtajalle maksetaan kustakin hallituksen kokouksesta

sekä hallituksen valiokuntien puheenjohtajille kustakin asianomaisen valiokunnan kokouksesta lisäksi 600 euron palkkio.

Nimitystoimikunta ehdottaa lisäksi, että yhtiö luopuu aikaisemmasta käytännöstään ottaa luottamustoimessa oleville hallituksen jäsenille työeläkelain mukainen vakuutus.

12. Hallituksen jäsenten lukumäärästä päättäminen

Nimitystoimikunta ehdottaa yhtiön hallituksen jäsenten lukumääräksi kuusi.

13. Hallituksen jäsenten ja puheenjohtajan valitseminen

Nimitystoimikunta ehdottaa, että hallituksen nykyiset jäsenet Pia Aaltonen-Forsell, Johan Falk, Markus Lengauer, Casimir Lindholm ja Annika Paasikivi valitaan uudelle toimikaudelle.

Eva Nygren on ilmoittanut, ettei hän ole käytettävissä jatkokaudelle.

Nimitystoimikunta ehdottaa, että uudeksi jäseneksi valitaan Michael G. Marchi (s. 1959).

Marchilla on laaja kokemus käyttövesitoimialasta. Hän on toiminut operatiivisena johtajana (COO) Lixil Water Technology Americassa, Grohe Americasin toimitusjohtajana ja Kohler Kitchen and Bath Americasin liiketoimintajohtajana. Lisäksi hän on toiminut aiemmin useissa johtotehtävissä muun muassa GE:llä ja Citibankissa. Marchi on koulutukseltaan taloustieteiden ja markkinoinnin kandidaatti ja liiketoimintajohtamisen maisteri (MBA). Marchi on Yhdysvaltain kansalainen ja toimitusjohtaja MGM Executive Consulting -yhtiössä, joka tarjoaa johdon valmennusta ja konsulttipalveluja listatuille yhtiöille, perheyhtiöille ja pääomasijoittajille.

Nimitystoimikunta ehdottaa lisäksi, että yhtiökokous valitsee Annika Paasikiven hallituksen puheenjohtajaksi.

14. Tilintarkastajan palkkiosta päättäminen

Hallitus ehdottaa, että valittavalle tilintarkastajalle maksetaan palkkio yhtiön hyväksymän laskun mukaan.

15. Tilintarkastajan valitseminen

Hallitus ehdottaa tarkastusvaliokunnan suosituksen perusteella, että yhtiön tilintarkastajaksi valitaan tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab seuraavaksi toimikaudeksi. KPMG Oy Ab on ilmoittanut, että KHT Anders Lundin tulisi toimimaan päävastuullisena tilintarkastajana. Hallitus myös ehdottaa, että yhtiökokous pyytää tilintarkastajaa tilintarkastuskertomuksessa lausumaan tilinpäätöksen vahvistamisesta, vastuuvapauden myöntämisestä sekä hallituksen voitonjakoehdotuksesta.

Hallituksen ehdotus perustuu tilintarkastuksen kilpailuttamiseen. Kilpailutuksen johdosta yhtiö sai tarjoukset neljältä tilintarkastusyhteisöltä. Tarkastusvaliokunnan arvion mukaan tarjoajista KPMG Oy Ab täyttää parhaiten tarjouspyynnössä etukäteen määritellyt valintakriteerit.

Tarkastusvaliokunnan suositus tilintarkastajan valinnalle on nähtävillä yhtiön sijoittajasivuilla osoitteessa

<https://sijoittajat.uponor.fi/hallinto/yhtiokokous/yhtiokokous-2020>.

Hallitus toteaa, että mikään kolmas osapuoli ei ole vaikuttanut sen ehdotukseen, eikä hallitukselta ole edellytetty sellaisen EU:n tilintarkastusasetuksen (537/2014) 16 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun lausekkeen noudattamista, jolla rajoitetaan lakisääteisen tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön valitsemista.

16. Hallituksen valtuuttaminen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokous valtuuttaa hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta, yhdessä tai useammassa erässä, vapaaseen omaan pääomaan kuuluvilla varoilla seuraavasti:

Hallitus on valtuutuksen nojalla oikeutettu päättämään enintään 3 500 000 oman osakkeen hankkimisesta. Määrä vastaa noin 4,8 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista yhtiökokouspäivänä.

Hallitus päättää, miten omia osakkeita hankitaan. Osakkeita voidaan hankkia muutoin kuin osakkeenomistajien omistamien osuuksien suhteessa (suunnattu hankkiminen). Omia osakkeita voidaan hankkia hankintahetken markkinahintaan julkisessa kaupankäynnissä niissä markkinapaikoissa, joissa yhtiön osake on otettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi.

Omia osakkeita voidaan valtuutuksen nojalla hankkia yhtiölle yrityskauppojen tai muiden liiketoiminnan järjestelyjen rahoittamiseksi ja toteuttamiseksi, yhtiön oman

pääoman rakenteen kehittämiseksi, osakkeen likviditeetin parantamiseksi tai muutoin edelleen luovutettavaksi tai mitätöitäväksi.

Valtuutus kumoo yhtiökokouksen 18.3.2019 antaman valtuutuksen päättää omien osakkeiden hankkimisesta.

Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti, kuitenkin enintään 18 kuukautta yhtiökokouspäivästä lukien.

17. Hallituksen valtuuttaminen päättämään osakeannista

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että hallitus valtuutetaan päättämään, yhden tai useamman kerran, uusien osakkeiden antamisesta tai omien osakkeiden luovuttamisesta seuraavin ehdoin:

Hallitus on valtuutuksen nojalla oikeutettu päättämään enintään 7 200 000 uuden osakkeen antamisesta tai omien osakkeiden luovuttamisesta, mikä määrä vastaa noin 9,8 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Hallitus on oikeutettu päättämään kaikista osakeannin ehdoista. Osakkeita voidaan antaa osakkeenomistajien etuoikeudesta poiketen (suunnattu anti). Valtuutus sisältää mahdollisuuden päättää maksuttomasta osakeannista yhtiölle itselleen.

Valtuutusta esitetään käytettäväksi mahdollisten yrityskauppojen tai muiden yhtiön liiketoimintaan kuuluvien järjestelyjen tai investointien rahoittamiseen tai toteuttamiseen, yhtiön kannustinjärjestelmän toteuttamiseen tai muihin hallituksen päättämiin tarkoituksiin.

Valtuutus kumoo yhtiökokouksen 18.3.2019 antaman valtuutuksen päättää osakeannista.

Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka, kuitenkin enintään 18 kuukautta yhtiökokouspäivästä lukien.

18. Kokouksen päättäminen

B. Yhtiökokousasiakirjat

Edellä mainitut yhtiökokouksen asialistalla olevat päätösehdotukset, toimielinten palkitsemispolitiikka sekä tämä kokouskutsu ovat saatavilla Uponor Oyj:n sijoittajasivuilla osoitteessa sijoittajat.uponor.fi. Uponor Oyj:n tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus ovat saatavilla mainituilla verkkosivuilla viimeistään 24.2.2020 alkaen. Päätösehdotukset ja muut edellä mainitut asiakirjat

ovat myös saatavilla yhtiökokouksessa. Jäljennökset asiakirjoista lähetetään osakkeenomistajalle pyydettyä. Yhtiökokouksen pöytäkirja on nähtävillä edellä mainituilla verkkosivuilla viimeistään 30.3.2020.

Erillistä kutsua yhtiökokoukseen ei lähetetä.

C. Ohjeita yhtiökokoukseen osallistujille

1. Osakasluetteloon merkitty osakkeenomistaja

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on yhtiökokouksen täsmäytyspäivänä 4.3.2020 rekisteröity Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Osakkeenomistaja, jonka osakkeet on merkitty hänen henkilökohtaiselle suomalaiselle arvo-osuustililleen, on rekisteröity yhtiön osakasluetteloon.

Yhtiön osakasluetteloon merkityn osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, tulee ilmoittautua viimeistään keskiviikkona 11.3.2020 klo 10.00, mihin mennessä ilmoittautumisen on oltava perillä. Yhtiökokoukseen voi ilmoittautua:

- Uponor Oyj:n sijoittajasivuilla osoitteessa sijoittajat.uponor.fi

- puhelimitse numeroon 020 770 6883 arkipäivinä klo 9.00–16.00

- sähköpostitse osoitteeseen yhtiokokous@uponor.com

- kirjeitse osoitteella Uponor Oyj, Lakiasiat, PL 37, 01511 Vantaa.

Ilmoittautumisen yhteydessä tulee ilmoittaa osakkeenomistajan nimi, henkilö- tai y-tunnus, osoite, puhelinnumero sekä mahdollisen avustajan, asiamiehen tai lakimääräisen edustajan nimi ja asiamiehen tai lakimääräisen edustajan henkilötunnus. Osakkeenomistajien Uponor Oyj:lle luovuttamia henkilötietoja käytetään vain yhtiökokouksen ja siihen liittyvien tarpeellisten rekisteröintien käsittelyn yhteydessä. Tarkempaa tietoa henkilötietojen käsittelystä on saatavilla osoitteessa <https://sijoittajat.uponor.fi/hallinto/yhtiokokous/yhtiokokous-2020>.

Osakkeenomistajan, hänen edustajansa tai asiamiehensä tulee kokouspaikalla tarvittaessa pystyä osoittamaan henkilöllisyytensä ja/tai edustusosoikeutensa.

2. Hallintarekisteröidyn osakkeen omistaja

Hallintarekisteröidyn osakkeen omistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen niiden osakkeiden nojalla, joiden perusteella hänellä olisi oikeus olla merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon yhtiökokouksen täsmäytyspäivänä 4.3.2020. Osallistuminen edellyttää lisäksi, että osakkeenomistaja on näiden osakkeiden nojalla tilapäisesti merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon viimeistään 11.3.2020 klo 10.00 mennessä. Hallintarekisteriin merkittyjen osakkeiden osalta tämä katsotaan ilmoittautumiseksi yhtiökokoukseen. Osakkeenomistuksessa yhtiökokouksen täsmäytyspäivän jälkeen tapahtuneet muutokset eivät vaikuta oikeuteen osallistua yhtiökokoukseen eivätkä osakkeenomistajan äänimäärään.

Hallintarekisteröidyn osakkeen omistajaa kehoitetaan pyytämään hyvissä ajoin omaisuudenhoitajaltaan tarvittavat ohjeet koskien rekisteröitymistä tilapäiseen osakasluetteloon, valtakirjojen antamista ja ilmoittautumista yhtiökokoukseen. Omaisuudenhoitajan tilinhoitajayhteisön tulee ilmoittaa hallintarekisteröidyn osakkeen omistaja, joka haluaa osallistua varsinaiseen yhtiökokoukseen, merkittäväksi tilapäisesti yhtiön osakasluetteloon viimeistään edellä mainittuun ajankohtaan mennessä.

3. Asiamiehen käyttäminen ja valtakirjat

Osakkeenomistaja saa osallistua yhtiökokoukseen ja käyttää siellä oikeuksiaan asiamiehen välityksellä. Osakkeenomistajan asiamiehen on esitettävä päivätty valtakirja tai hänen on muuten luotettavalla tavalla osoitettava olevansa oikeutettu edustamaan osakkeenomistajaa. Mikäli osakkeenomistaja osallistuu yhtiökokoukseen usean asiamiehen välityksellä, jotka edustavat osakkeenomistajaa eri arvopaperitileillä olevilla osakkeilla, on ilmoittautumisen yhteydessä ilmoitettava osakkeet, joiden perusteella kukin asiamies edustaa osakkeenomistajaa.

Mahdolliset valtakirjat pyydetään toimittamaan alkuperäisinä yhtiölle osoitteeseen Uponor Oyj, Lakiasiat, PL 37, 01511 Vantaa tai lähettämään siitä skannattu kopio sähköpostitse osoitteeseen yhtiokokous@uponor.com ennen ilmoittautumisajan päättymistä.

4. Muut ohjeet/ tiedot

Yhtiökokouksessa läsnä olevalla osakkeenomistajalla on yhtiökokouksessa osakeyhtiölain 5 luvun 25 §:n mukainen kyselyoikeus kokouksessa käsiteltävistä asioista.

Uponor Oyj:llä on kokouskutsun julkaisemisen päivänä 12.2.2020 yhteensä 73 206 944 osaketta, jotka kaikki tuottavat yhden äänen. Uponor Oyj:n hallussa on kokouskutsun julkaisupäivänä 219 527 osaketta, joilla ei ole äänioikeutta yhtiökokouksessa. Näin ollen yhtiökokouksessa käytettävissä oleva kokonaisäänimäärä on yhteensä enintään 72 987 417.

Äänilippu osakkeenomistajalle tai valtuutetulle annetaan yhtiökokoukseen saavuttaessa ilmoittautumisen yhteydessä.

Vantaalla 12. helmikuuta 2020

Uponor Oyj

Hallitus

Susanna Inkinen

Viestintä- ja yritysvastuujohtaja

Puh. 020 129 2081

JAKELU:

Nasdaq Helsinki

Tiedotusvälineet

www.sijoittajat.uponor.fi

Uponor lyhyesti

Uponor kehittää veteen liittyviä ratkaisuja tulevien sukupolvien parhaaksi. Tuotteemme ja palvelumme turvalliseen veden jakeluun, energiatehokkaaseen lämmitykseen ja viilennykseen sekä luotettavaan yhdyskuntatekniikkaan mahdollistavat kestävämmän elinympäristön. Autamme asiakkaitamme asunto-, liike- ja julkisessa rakentamisessa, teollisuudessa, kunnissa sekä vesi- ja voimalaitoksissa työskentelemään nopeammin ja tehokkaammin. Uponorin palveluksessa on noin 3 800 ammattilaista 26 maassa Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa. Vuonna 2019 Uponorin liikevaihto oli noin 1,1 miljardia euroa. Uponor Oyj on listattu Nasdaq Helsingissä. www.uponor.fi

Liite

- [Uponor toimielinten palkitsemispolitiikka 2020](#)

Kutsu Uponor Oyj:n varsinaiseen yhtiökokoukseen

Uponor Oyj:n osakkeenomistajat kutsutaan varsinaiseen yhtiökokoukseen, joka pidetään maanantaina 16. maaliskuuta 2020 klo 15.00 Finlandia-talossa (Helsinki-sali) osoitteessa Mannerheimintie 13 e, Helsinki.

Kokouksen ilmoittautuneiden vastaanottaminen ja äänestyslippujen jakaminen alkavat klo 14.00. Kokouksen päätyttyä on kahvitarjoilu.

Yhtiön osakasluetteloon merkityn osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, tulee ilmoittautua viimeistään keskiviikkona 11.3.2020 klo 10.00, mihin mennessä ilmoittautumisen on oltava perillä.

Yhtiökokoukseen voi ilmoittautua:

- Uponor Oyj:n sijoittajasivuilla osoitteessa sijoittajat.uponor.fi,
- puhelimitse numeroon 020 770 6883 arkipäivinä klo 9.00–16.00,
- sähköpostitse osoitteeseen yhtiokokous@uponor.com tai
- kirjeitse osoitteella Uponor Oyj, Lakiasiat, PL 37, 01511 Vantaa.

Kemira Oyj Varsinainen yhtiökokous

KESKIVIIKKO 25.3.2020 KLO 13.00
FINLANDIA-TALO, HELSINKI

KEMIRA OYJ:N OSAKKEENOMISTAJAT kutsutaan varsinaiseen yhtiökokoukseen, joka pidetään keskiviikkona 25.3.2020 klo 13.00 Finlandia-talon Finlandia-salissa, Mannerheimintie 13 e, Helsinki. Kokoukseen ilmoittautuneiden vastaanottaminen alkaa kello 12.00.

Kokouksessa käsitellään varsinaiselle yhtiökokoukselle osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan kuuluvat asiat. Lisäksi kokouksessa käsitellään ehdotukset hallituksen valtuuttamiseksi päättämään omien osakkeiden hankkimisesta ja osakeantivaltuutuksesta.

Osakkeenomistajalla, joka on yhtiökokouksen täsmäytyspäivänä 13.3.2020 rekisteröitynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon, on oikeus osallistua yhtiökokoukseen. Kokoukseen tulee ilmoittautua Kemiran internetsivuilla olevan täydellisen yhtiökokouskutsun ohjeiden mukaisesti viimeistään perjantaina 20.3.2020 kello 10.00.

ILMOITTAUTUA VOI SEURAAVASTI:

- Kemiran internetsivujen kautta osoitteessa www.kemira.fi;
- puhelimella numeroon 020 770 6886, arkisin klo 9–16; tai
- kirjeellä osoitteeseen Kemira Oyj, Yhtiökokous, PL 330, 00101 Helsinki

TÄYDELLINEN KOKOUSKUTSU on julkaistu 11.2.2020 Kemiran internetsivuilla osoitteessa www.kemira.fi > sijoittajat > hallinto > yhtiökokous > yhtiökokous 2020. Muut kokousasiakirjat ovat saatavilla viimeistään 19.2.2020.

TALOUS

Tietoliikenne

USA väittää Huaweiin pääsevän salaa verkkoihin

Yhtiö torjuu taas kerran Yhdysvaltojen uudet väitteet perusteettomina.

Petri Sajari HS

YHDYSVALTOJEN viranomaiset väittävät kiinalaisella Huaweiilla olevan salainen pääsy matkapuhelinverkkoihin eri puolilla maailmaa, kertoo sanomalehti The Wall Street Journal.

Lehden mukaan yhdysvaltalaiset viranomaiset ovat selvittäneet, että Huaweiin verkkolaitteissa on ollut yli vuosikymmenen ajan ”takaportteja”, joiden avulla se pystyy teleoperaattorin tietämättä hankkimaan tietoja verkkojen käyttäjistä.

”Meillä on näyttöä siitä, että Huaweiilla on salaa pääsy arkaluontoisiin ja henkilökohtaisiin tietoihin järjestelmissä, joita se ylläpitää ja myy ympäri maailmaa”, sanoi Yhdysvaltojen kansallisen turvallisuuden neuvonantaja Robert O’Brien The Wall Street Journalille.

Toisen virkamiehen mukaan Huawei ei kerro salaisista ”takaportteista” asiakkailleen eli teleoperaattoreille tai valtioille, joissa teleoperaattorit toimivat.

TAKAPORTIT ovat salaisia väyliä, joista tietoja voidaan siirtää verkon ulkopuolelle. The Wall Street Journalin mukaan yhdelläkään Huaweiin kilpailijalla ei ole vastaava mahdollisuutta hankkia verkosta tietoa teleoperaattorin tietämättä.

Huawei on toistuvasti kiistänyt Yhdysvaltojen väitteet, että yhtiön verkkolaitteet ja ohjelmistot vuotaisivat tietoja Kiinan hallitukselle.

Kaikissa käytössä olevissa standardoiduissa matkapuhelintekniikoissa on sisäänrakennettu

Huawein puhelinmainos Lontoossa huhtikuussa 2019.

mahdollisuus lailliseen tarkkailuun. Toisin sanoen matkapuhelinverkkoa ei voi rakentaa ilman mahdollisuutta lailliseen tarkkailuun.

Oikeusvaltioissa laillinen tarkkailu tarkoittaa, että poliisi ja muut esitutkintaviranomaiset voivat pyytää tuomioistuimelta lupaa hankkia teleoperaattoreilta tietoja verkon käyttäjistä rikosten selvittämiseksi. Verkkolaitteiden valmistajilla ei pitäisi olla pääsyä näihin yksityisyyden suojaan piiriin kuuluviin tietoihin, eivätkä teleoperaattorit saa luovuttaa tietoja ilman tuomioistuimen lupaa.

The Wall Street Journalin haastattelemat virkamiehet kieltäytyivät vastaamasta siihen, ovatko he havainneet Huaweiin hyödyntävän ”takaporttejaan”. He kuitenkin kertoivat olleensa tietoisia ”takaportteista” vuodesta 2009, jolloin neljännen sukupolven (4g) matkapuhelintekniikan käyttöönotto alkoi.

Yhdysvallat on jo pitkään painostanut liittolaisiaan kieltämään Huaweiin viidennen sukupolven (5g) matkapuhelintekniikan käytön. Painostuksen perimmäinen tarkoitus on horjuttaa Huaweiin valta-asemaa 5g-teknikan markkinoilla. Huaweiin

pääkilpailijat verkkolaitteiden ohjelmistojen markkinoilla Nokia ja ruotsalainen Ericsson.

The Wall Street Journalin mukaan Yhdysvaltojen kansallisen turvallisuuden apulaisneuvonantaja Matthew Pottinger nosti kusti joulukuun lopussa Saksan pääkaupunkiin Berliiniin keuhkojen maan liittokansleri Angela Merkelin lähimmille virkamiehille Huaweiin ”takaportteista”.

LEHDEN näkemän Saksan ulkoministeriön luottamuksellisen muistion perusteella Pottinger esitteli ”savuavan asean” – väitteen siitä, että Huaweiin laitteet aiheuttavat riskin vakoilulle. Saksassa on alkanut vilkas poliittinen keskustelu siitä, pitäisikö teleoperaattoreita kieltää käyttämästä Huaweiin viidennen sukupolven matkapuhelintekniikkaa.

Huawein mukaan se ei voi tehdä mitään, joka vaarantaisi asiakkaidensa verkkojen ja tietojen turvallisuuden.

”Torjumme painokkaasti kieltävät uudet väitteet. Kyse on vain perusteettomista väitteistä, joita toistetaan antamatta mitään konkreettista näyttöä”, yhtiö ilmoitti The Wall Street Journalille.

Lyhyesti

Sellun hinta putosi – Metsä Groupin tulos syöksyi

METSÄ Groupin vertailukelpoinen liikevoitto romahti loka-joulukuussa 76 miljoonaan euroon vuoden takaisesta 208 miljoonasta eurosta.

Myös koko vuoden vertailukelpoinen liiketulos heikkeni. 2019 voitto oli 495 miljoonaa euroa, kun 2018 voitto kertyi

2019 ajan ja johti Metsä Groupin tulostason merkittävästi aleneeseen vuoteen 2018 verrattuna”, kertoo pääjohtaja Ilkka Härmälä tiedotteessa.

Myös mekaanisessa metsäteollisuudessa kysyntä ja hinnat olivat matalalla. STT

Angry Birds -yhtiö Rovion tulos putosi lähes nolliin

euroa, kun vuosi sitten tulos oli 5,3 miljoonaa euroa.

”Kannattavuuden lasku oli odotustemme mukainen ja johtui käyttäjähankintainvestointien kasvusta”, kertoo toimitusjohtaja Kati Levoranta tiedotteessa.

Koko viime vuoden oikaistun liikevoitto supistui 18 miljoonaan euroon 32 miljoonasta eurosta. ”Tähtäämme 1–3 perustasemalle vuonna 2020. Uusi pelien julkaisuajankohdat

Tilinpäätös ja
toimintakertomus
1.1.-31.12.2019
Uponor Oyj

SISÄLLYSLUETTELO

Hallituksen toimintakertomus	3
Konsernitilinpäätös (IFRS)	20
Konsernin laaja tuloslaskelma	20
Konsernitase	21
Konsernin rahavirtalaskelma	23
Laskelma oman pääoman muutoksista	24
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	25
Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)	63
Tuloslaskelma	63
Tase	64
Rahoituslaskelma	66
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	67
Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle	77
Tilinpäätöksen ja hallituksen toimintakertomuksen allekirjoitukset	77
Tilinpäätösmerkintä	77

Hallituksen toimintakertomus

Markkinat

Maailmankaupan epävarmuudesta huolimatta kulutuksen vilkastuminen Uponorin tärkeimmillä markkinoilla vauhditti kasvua, joskin maltillisemmin kuin vuonna 2018. Huomioiden makrotalouden myötätuulen vaikutukset rakentaminen säilyi yleisesti ottaen hyvällä tasolla, tosin erot eri maiden välillä olivat suuria.

Uponorin suurimmalla Keski-Euroopan markkina-alueella Saksassa rakennusaktiivisuus säilyi hyvällä tasolla talouden vientisektoreiden jyrkästä laskusta huolimatta. Uudisrakentamisen segmentissä erityisesti kerros- ja rivitalohankkeet vauhdittivat kasvua. Investoinnit liike- ja julkisrakentamiseen jäivät edellisvuoden tasolle. Huomattavasti suuremmissa korjausrakentamisen segmenteissä investoiminen asunto- sekä liike- ja julkiseen rakentamiseen oli pääosin tasaista. Alankomaissa viime vuosina havaittu rakennusaktiivisuuden kasvu jatkui, mutta aikaisempaa maltillisemmin.

Lounais-Euroopassa sekä Espanjan että Italian rakennusmarkkinat kasvoivat vakaasti, mutta väestöön suhteutettuna rakennusaktiivisuus on silti selkeästi muuta Eurooppaa alhaisemmalla tasolla. Isossa-Britanniassa rakentaminen säilyi edellisvuoden tasolla. Investoinnit asuntorakentamisen uudishankkeisiin kasvoivat samalla, kun investoinnit liike- ja julkiseen rakentamiseen supistuivat vastaavassa määrin.

Pohjoismaista Suomessa ja Ruotsissa asuintalojen uudisrakentaminen hiipui odotetusti jo useita vuosia kestäneen tuotannon kasvun jälkeen. Tanskassa ja Norjassa asuintalojen uudisrakentaminen jatkui tasaisena. Kaikissa neljässä maassa asuntorakennusten korjaussegmentti kasvoi hienokseltaan. Investoinnit liike- ja julkisrakentamiseen kasvoivat kaikissa Pohjoismaissa ja erityisen merkittävästi Norjassa ja Ruotsissa. Investoinnit kunnallistekniikkaan ovat merkittävä tekijä Uponor Infralle. Investoinnit kunnallistekniikkaan säilyivät tasaisina Tanskassa ja supistuivat Suomessa. Sen sijaan Norjassa ja Ruotsissa valtio investoi merkittävästi aikaisempaa enemmän liikenteeseen ja vesi- ja viemäriverkostoihin.

Pohjois-Amerikassa aktiivisuus asuntorakentamisen markkinoilla hiipui Yhdysvalloissa vuoden ensimmäisellä puoliskolla, mutta vakiintui kesän aikana ja lähti jopa hienoiseen kasvuun vuoden viimeisten kuukausien aikana luottamuksen palautuessa markkinoille. Rakentamisaktiivisuutta kuitenkin rasiittaa osaavan työvoiman ja rakennusmaan puute. Liike- ja julkisrakentaminen kasvoi hienokseltaan kokonaisuudessaan, kun majoitustilojen ja toimistojen rakentamisen lisääntyminen kompensoi liikerakentamisen aktiivisuuden heikentymistä. Kanadassa kehitys asuntorakentamisen markkinoilla oli tasaista. Kerrostalosegmentissä koettu kasvu kompensoi omakotitalojen rakentamisen vähenemistä. Liike- ja julkisrakentaminen jatkui tasaisena.

Liikevaihto

Uponorin liikevaihto oli 1 103,1 (1 196,3) milj. euroa, mikä on 7,8 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Valuuttakurssien positiivinen vaikutus oli 15,1 milj. euroa, eli koko vuoden 2019 orgaaninen kasvu valuuttakurssivaikutukset huomioiden oli -1,2 prosenttia. Positiiviset nettovaikutukset johtuivat pääosin Yhdysvaltain dollarin kurssivaihteluista. Vertailukauden liikevaihto ilman myyjiä Uponor Infran Pohjois-Amerikan liiketoimintaa ja Zent-Frengeriä olisi ollut 1 101,7 milj. euroa.

Talotekniikka – Euroopan liikevaihto oli 489,3 (524,2) milj. euroa, laskua 6,7 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Lasku johtui pääosin Aasian liiketoiminnosta ja Zent-Frengeristä, joiden molempien liikevaihtoa on mukana vertailukauden liikevaihdossa. Lisäksi liikevaihto heikkeni Suomessa, Norjassa ja Ruotsissa.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikan liikevaihto oli 375,4 (340,5) milj. euroa, kasvua 10,3 prosenttia. Yhdysvaltain dollareina kasvu oli 4,7 prosenttia. Positiivinen kehitys oli seurausta käyttövesiratkaisujen myynnin kasvusta niin Yhdysvaltain kuin Kanadan markkinoilla.

Uponor Infran liikevaihto oli 243,9 (337,3) milj. euroa, laskua 27,7 prosenttia. Vertailukauden luvuissa on mukana Uponor Infran Pohjois-Amerikan liiketoiminta, joka myytiin elokuussa 2018. Vuonna 2019 liikevaihto laski Suomessa ja Ruotsissa segmentin kannattavuuden kasvuun tähtäävien strategisten toimenpiteiden seurauksena. Räättälöityjen ratkaisujen myynnin kehitys oli positiivista.

Liiketoimintaryhmittäin laskettuna käyttövesiratkaisujen osuus koko konsernin liikevaihdosta oli 55 % (49), sisäilmastoratkaisujen 23 % (23) ja yhdyskuntatekniikkaratkaisujen 22 % (28).

Liikevaihdolla mitattuna kymmenen suurinta maata ja niiden osuudet koko konsernin liikevaihdosta: Yhdysvallat 29,9 % (26,9), Saksa 11,8 % (12,5), Suomi 11,2 % (11,0), Ruotsi 9,1 % (9,6), Tanska 4,3 % (4,3), Kanada 4,2 % (7,2), Alankomaat 4,2 % (3,5), Espanja 3,7 % (3,3), Norja 3,0 % (2,8) ja Puola 2,9 % (2,6).

Liikevaihdon jakautuminen segmenteittäin 1.1.–31.12.2019:

M€	1–12/ 2019	1–12/ 2018	Muutos	1–12/ 2018*
Talotekniikka – Eurooppa	489,3	524,2	-6,7 %	502,6
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	375,4	340,5	10,3 %	340,5
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, (M\$))	420,2	401,5	4,7 %	
Uponor Infra	243,9	337,3	-27,7 %	270,3
Eliminoinnit	-5,5	-5,7		
Yhteensä	1 103,1	1 196,3	-7,8 %	1 107,7

*) Havainnollistavat luvut ilman myytyjä Uponor Infran Pohjois-Amerikan liiketoimintaa ja Zent-Frengeriä.

Tulos ja kannattavuus

Johtuen strategisista päätöksistä myydä Uponor Infran Pohjois-Amerikan liiketoiminta ja Zent-Frenger sekä vetäytyä Aasiasta Uponorin koko vuoden bruttokate oli 381,9 (400,8) milj. euroa, mikä on 18,9 milj. euroa vähemmän kuin vertailukaudella. Bruttokatemarginaali parani ja oli 34,6 (33,5) prosenttia. Vertailukelpoinen bruttokate oli 382,0 (400,8) milj. euroa ja bruttokatemarginaali 34,6 (33,5) prosenttia. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liittyivät operational excellence -ohjelmaan.

Vertailukelpoinen liikevoitto eli liikevoitto ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä laski 6,7 prosenttia ja oli 92,7 (99,3) milj. euroa. Vertailukelpoinen liikevoittomarginaali oli 8,4 (8,3) prosenttia. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien kokonaismäärä oli 1,4 (-7,4) milj. euroa. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liittyivät pääosin Uponorin operational excellence -ohjelmaan. Merkittävimmät vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät vertailukaudella olivat Uponor Infran Pohjois-Amerikan liiketoimintojen ja Zent-Frengerin myynnistä syntyneet luovutusvoitot ja Aasian toimintojen sulkemisesta ja uudelleenjärjestelyistä johtuvat kulut. Vertailukelpoinen liikevoitto parani 11,0 prosenttia vertailukaudesta ilman myytyjä Uponor Infran Pohjois-Amerikan liiketoimintaa ja Zent-Frengeriä.

Liikevoitto oli 91,3 (106,7) milj. euroa. Vertailukausi sisältää yllä mainitut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät. Liikevoittomarginaali oli 8,3 (8,9) prosenttia.

Talotekniikka – Euroopan liikevoitto oli 31,6 (31,1) milj. euroa. Vertailukelpoinen liikevoitto oli 32,3 (35,4) milj. euroa. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liittyivät Uponorin operational excellence -ohjelmaan. Vertailukaudella vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä olivat Zent-Frengerin myynnistä

syntynyt luovutusvoitto ja Aasian toimintojen sulkemisesta ja uudelleenjärjestelyistä johtuvat kulut. Kannattavuuden lasku oli seurausta liikevaihdon pienenemisestä, myyntijakaumasta ja rahtikustannusten epäsuotuisasta kehityksestä sekä S-Press PLUS -liittimen tuotannon käynnistämiseen liittyvistä kuluista.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikan liikevoitto oli 57,1 (46,6) milj. euroa. Suotuisa kehitys oli seurausta hintakehityksestä, rahtiympäristön vakiintumisesta, myyntijakaumasta ja tiukasta kulukurista.

Uponor Infran liikevoitto oli 10,8 (35,1) milj. euroa. Vertailukauden luvuissa on mukana Uponor Infran Pohjois-Amerikan liiketoiminnan myynnistä syntynyt luovutusvoitto. Vertailukelpoinen liikevoitto oli 10,8 (23,4) milj. euroa. Lasku johtui Pohjois-Amerikan liiketoiminnan myynnistä. Nykyisen portfolion kannattavuus parani vertailukaudesta, etenkin Suomessa ja Ruotsissa.

Liikevoiton jakautuminen segmenteittäin 1.1.–31.12.2019:

M€	1–12/ 2019	1–12/ 2018	Muutos
Talotekniikka – Eurooppa	31,6	31,1	1,5 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	57,1	46,6	22,7 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka (M\$))	63,9	54,9	16,4 %
Uponor Infra	10,8	35,1	-69,1 %
Muut	-8,0	-5,2	
Eliminoinnit	-0,2	-0,9	
Yhteensä	91,3	106,7	-14,5 %

Vertailukelpoisen liikevoiton jakautuminen segmenteittäin 1.1.–31.12.2019:

M€	1–12/ 2019	1–12/ 2018	Muutos	1–12/ 2018*)
Talotekniikka – Eurooppa	32,3	35,4	-8,7 %	34,6
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	57,1	46,6	22,7 %	46,6
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka (M\$))	63,9	54,9	16,4 %	
Uponor Infra	10,8	23,4	-53,7 %	8,3
Muut	-7,3	-5,2		
Eliminoinnit	-0,2	-0,9		
Yhteensä	92,7	99,3	-6,7 %	83,5

*) Havainnollistavat luvut ilman myytyjä Uponor Infran Pohjois-Amerikan liiketoimintaa ja Zent-Frengeriä.

Uponorin nettorahoituskulut olivat 11,6 (8,5) milj. euroa. IFRS 16 -standardin käyttöönotto lisäsi korkokuluja. Valuuttakurssien nettovaikutus vuonna 2019 oli -6,4 (-4,9) milj. euroa.

Osuus osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten tuloksesta, -4,0 (-4,7) milj. euroa, liittyy pääosin Uponorin 50 prosentin omistusosuuteen vuonna 2016 perustetussa Phyn-yhteisyrityksessä.

Tulos ennen veroja oli 75,6 (93,5) milj. euroa. Efektiiivinen veroaste oli 26,8 % (32,4). Efektiiivinen veroaste oli vertailukaudella suurempi johtuen Uponor Infran Pohjois-Amerikan liiketoiminnan ja Zent-Frengerin myynteihin, Aasian toimintojen lopettamiseen ja Australian myyntitoimiston sulkemiseen liittyvistä kertaeristä. Tuloverojen määrä oli 20,3 (30,3) milj. euroa.

Konsernin tilikauden tulos oli 55,3 (63,2) miljoonaa euroa. Oman pääoman tuotto oli 15,3 (18,0) prosenttia.

Sijoitetun pääoman tuotto oli 14,4 (17,2) prosenttia. Ilman IFRS 16 -standardin vaikutusta sijoitetun pääoman tuotto olisi ollut 14,8 prosenttia. Sijoitetun pääoman tuotto, kun vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät eliminoidaan, oli 14,7 (15,9) prosenttia.

Osakekohtainen tulos oli 0,72 (0,72) euroa. Oma pääoma osaketta kohti oli 4,27 (4,08) euroa. Muut osakekohtaiset tiedot löytyvät liitteenä olevista taulukoista.

Konsernin liiketoiminnan rahavirta kasvoi ja oli 109,2 (79,9) milj. euroa. Tämä johtui pääosin nettokäyttöpääoman muutoksesta. Rahavirta ennen rahoitusta oli 88,4 (72,7) milj. euroa.

Investoinnit, tutkimus ja kehitys sekä rahoitus

Viime vuosina Uponor on investoinut valikoituihin tuottavuutta parantaviin uudistuksiin, kunnossapitoon ja teknologian modernisointiin tuotantolaitoksissaan. Vuonna 2019 bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen olivat yhteensä 26,1 (54,0) milj. euroa. Nettoinvestointien määrä oli 23,2 (53,3) milj. euroa. Uusi tuotantolaitos Minnesotan Hutchinsoniin Yhdysvalloissa valmistui vertailukaudella.

Panostukset tutkimukseen ja kehitykseen laskivat hieman ja olivat yhteensä 21,9 (22,5) miljoonaa euroa eli 2,0 (1,9) prosenttia liikevaihdosta. Merkittävimmät investoinnit tutkimukseen ja kehitykseen liittyivät uuteen S-Press PLUS -liitinperheeseen, älykkäiden ratkaisujen tuotevalikoimaan ja legionellan torjuntaan. Lisäksi Uponor jatkoi uusien ekstruusioteknikoiden ja -prosessien kehittämistä.

Uponorin tärkein pitkäaikaisen rahoituksen lähde 31.12.2019 oli 100 milj. euron suuruinen kahdenvälinen viiden vuoden laina, joka erääntyy kokonaisuudessaan heinäkuussa 2022.

Edellä mainitun rahoitusohjelman lisäksi Uponorilla oli voimassa kaksi pitkäaikaista, kahdenvälistä lainaa, joista toinen oli 50 milj. euroa ja toinen 20 milj. euroa. Molemmat erääntyvät kesällä 2021.

Lisäksi voimassa oli yhteensä neljä kahdenvälistä 50 miljoonan euron luottolimiittia yhteisarvoltaan 200 milj. euroa. Nämä varalla olevat rahoitusluotot erääntyvät vuosina 2021–2023. Katsauskauden aikana niistä ei ollut nostettuna yhtään.

Lyhytaikaisen rahoituksen tarpeeseen vastaa kotimainen 150 milj. euron yritystodistusohjelma, jota ei ollut nostettu tilinpäätöshetkellä. Uponorin tärkeimpien rahalaitosten cash pool -järjestelyjen yhteissumma oli 35,1 milj. euroa. Tästä ei tilinpäätöshetkellä ollut käytössä yhtään. Rahavarat vuoden lopussa olivat yhteensä 76,1 (38,1) milj. euroa.

Suurin osa Uponorin saatavista on turvattu luottovakuutuksin.

Korolliset nettovelat olivat 139,1 (139,2) miljoonaa euroa. Omavaraisuusaste oli 44,6 (45,1) prosenttia ja nettovelkaantuminen eli gearing laski 37,6 (39,4) prosenttiin, jolloin rullaava neljän neljänneksen nettovelkaantumisaste oli 57,5 (53,0) prosenttia, kun sen vaihteluväli yhtiön taloudellisissa tavoitteissa on 40–80 prosenttia. IFRS 16 -standardin käyttöönotto lisäsi Uponorin velkoja 1.1.2019 alkaen 44,3 milj. eurolla kasvattamalla vuokrasopimusvelkoja. Ilman IFRS 16 -standardin vaikutusta nettovelkaantumisaste olisi ollut 26,5 prosenttia kauden lopussa.

Katsauskauden tapahtumia

Maaliskuussa Uponor toi uusia tuotteita Euroopan markkinoille maailman suurimmilla sanitaatioon ja lämmitykseen keskittyvillä ISH-messuilla: älykäs vedenvälöntäyksikkö Phyn Plus, uuden sukupolven puristusliitinnratkaisu S-Press PLUS, täysin elektroninen lämmönvaihdinyksikkö Combi Port E sekä piivipohjainen älykäs säätöjärjestelmä Smatrix Pulse.

Uponor Infra myi 29.4. tšekkiläisen tytäryhtiönsä Finthermin EP Industries a.s:lle. Vuonna 2018 Finthermin liikevaihto oli noin 8 milj. euroa, ja se työllisti 60 henkilöä.

Uponor tiedotti 9.5., että Uponor ja Belkin ovat molemmat päättäneet sijoittaa 6 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria, yhteensä 12 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria, lisää yhteisyritykseensä Phyniin vuoden 2019 aikana. Vuoden loppuun mennessä Uponorin lisäsijoitus Phyniin oli 1,5 milj. Yhdysvaltain dollaria.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikka ja Pestan North America allekirjoittivat syyskuussa sopimuksen, jossa Uponorista tuli Pestan North American PP-RCT-tuotteiden (polypropeeni, satunnaiskopolymeeri, muokattu kiderakenne, parempi lämmönkestävyys) jakelija yksinoikeudella Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Myynti alkaa vuoden 2020 alussa.

Uponor ilmoitti 25.10. päivittäneensä yhtiön strategian. Kannattavaa kasvua haetaan edelleen laajentamalla toimintaa liike- ja julkisen rakentamisen markkinoilla. Lisäksi yhtiö aloittaa operational excellence -ohjelman parantaakseen prosessejaan ja lisätäkseen tehokkuutta. Ohjelman tavoitteena on noin 20 miljoonan euron kustannussäästöt, jotka toteutuvat täysimääräisesti vuoden 2021 loppuun mennessä. Ohjelman arvioidut kustannukset ovat noin 20 miljoonaa euroa, joista suurimman osan arvioidaan toteutuvan vuoden 2020 aikana, ja ne kirjataan vertailukelpoisuuteen vaikuttavina erinä.

Vuoden 2019 varsinaisen yhtiökokouksen päätökset

Uponorin varsinainen yhtiökokous pidettiin Helsingissä 18.3.2019. Yhtiökokouksessa vahvistettiin tilivuoden 2018 tilinpäätös ja myönnettiin hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapaus. Yhtiökokous vahvisti vuoden 2018 osingoksi 0,51 euroa osaketta kohden. Osinko maksettiin kahdessa erässä, maaliskuussa ja syyskuussa. Yhtiön hallitukseen valittiin uudelleen Annika Paasikivi (puheenjohtaja), Pia Aaltonen-Forsell, Johan Falk, Markus Lengauer, Casimir Lindholm ja Eva Nygren. Yhtiökokous valitsi hallituksen puheenjohtajaksi Annika Paasikiven. Yhtiön tilintarkastajana jatkaa tilintarkastusyhteisö Deloitte Oy.

Lisäksi hallitus valtuutettiin päättämään enintään 3,5 miljoonan oman osakkeen ostamisesta, mikä vastaa noin 4,8 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista yhtiökokouspäivänä. Osakkeet hankitaan vapaaseen omaan pääomaan kuuluvilla varoilla. Valtuus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti, kuitenkin enintään 18 kuukautta yhtiökokouksen päivämäärästä lukien.

Hallitus valtuutettiin päättämään enintään 7 200 000 uuden osakkeen antamisesta tai omien osakkeiden luovuttamisesta. Enimmäismäärä vastaa noin 9,8 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Hallitus on oikeutettu päättämään kaikista osakeannin ehdoista. Valtuus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti, kuitenkin enintään 18 kuukautta yhtiökokouksen päivämäärästä lukien.

Tarkemmat tiedot yhtiökokouksesta löytyvät osoitteesta sijoittajat.uponor.fi/hallinto/yhtiokokous/yhtiokokous-2019.

Hallinto

Uponor laatii erillisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä palkka- ja palkkioselvityksen, jotka on saatavilla yhtiön verkkosivuilla osoitteessa [sijoittajat.uponor.fi/hallinto/hallinto-ja-ohjausjärjestelmä](http://sijoittajat.uponor.fi/hallinto/hallinto-ja-ohjausjarjestelmä).

Uponor noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n vuonna 2015 antamaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia, poiketen siitä suosituksen 15 osalta. Suosituksen 15 mukaan hallituksen valiokunnissa olisi kussakin oltava vähintään kolme jäsentä. Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnassa on kuitenkin kaksi jäsentä suosituksessa mainitun kolmen sijasta. Uponor katsoo, että kaksi jäsentä

riittää varmistamaan valiokunnan asiantuntemuksen. Lisäksi valiokunta voi tarvittaessa pyytää näkemyksiä valiokunnan ulkopuolisilta tahoilta. Valiokunta toimii hallituksen valmistelu- ja tukielimenä. Kaikki olennaiset palkitsemiseen liittyvät asiat käsittelee yhtiön hallitus.

Muutokset Uponorin johtoryhmässä

Richard Windischhofer aloitti Uponor Oyj:n kehitys- ja teknologiajohtajana ja johtoryhmän jäsenenä 1.1.2019.

Karsten Hoppe aloitti Talotekniikka – Euroopan johtajana ja johtoryhmän jäsenenä 1.2.2019.

Maija Strandberg, talousjohtaja ja johtoryhmän jäsen, jätti tehtävänsä johtoryhmässä 15.2.2019 ja yhtiössä maaliskuussa.

Uponor ilmoitti 3.5.2019, että Minna Yrjönmäki on nimitetty talousjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 3.8.2019 alkaen.

Minna Blomqvist, henkilöstöjohtaja ja johtoryhmän jäsen, sekä Richard Windischhofer, kehitys- ja teknologiajohtaja ja johtoryhmän jäsen, jättivät paikkansa johtoryhmässä 15.11.2019 ja yhtiössä marraskuussa.

Henkilöstö

Konsernin palveluksessa oli vuoden lopussa 3 708 (3 928) työntekijää eli 220 henkeä vähemmän kuin vuoden 2018 lopussa täysipäiväiseksi muutettuna. Keskimäärin henkilöstön määrä vuoden aikana oli 3 801 (4 074). Lasku johtui pääosin päätöksestä lopettaa Aasian liiketoiminnot vuoden 2019 aikana ja Finthermin myynnistä. Lisäksi vertailukauteen sisältyy Uponor Infran Pohjois-Amerikan liiketoiminnan myynti.

Konsernin henkilöstö täysipäiväiseksi muutettuna jakaantui maittain seuraavasti: Saksa 23 % (22), Yhdysvallat 23 % (23), Suomi 16 % (15), Ruotsi 15 % (14), Puola 7 % (6), Espanja 3 % (3), Tanska 3 % (3), Venäjä 2 % (2), Kanada 1 % (1), Ranska 1 % (1) ja muut maat 6 % (8).

Konsernissa kirjattujen palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma sosiaalikulut mukaan lukien oli tilikaudella 247,5 (259,5) milj. euroa.

Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista

Tässä osiossa kuvataan Uponorin vastuullisuustoimintoja Suomen kirjanpitolain 3a luvun edellyttämällä tavalla muita kuin taloudellisia tietoja koskien. Lisätietoja Uponorin vastuullisuudesta ja arvonluontimallista on vuoden 2019 vuosikatsauksessa (julkaistaan viikolla 8/2020).

Uponorin liiketoimintamalli ja arvonluonti

Uponorin toimialalla on suuri vaikutus kestävämpään asumiseen ja elämiseen, ja Uponorin visiona onkin tulla vastuullisten talotekniikka- ja yhdyskuntatekniikkaratkaisujen tunnustetuksi johtajaksi.

Olenaisuusanalyysi muodostaa yhdessä YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden kanssa puitteet Uponorin vastuullisuuden lähestymistavalle. Uponor määrittelee parhaillaan vastuullisuuden pitkäaikaistavoitteita, jotka perustuvat neljään painopistealueeseen: puhdas vesi ja sanitaatio, vastuullinen kuluttaminen, ilmastoteot sekä ihmisarvoinen työ ja talouskasvu. Valituilla painopistealueilla on liiketoiminnassa suurin vaikutuspotentiaali sekä merkittävät mahdollisuudet, ja ne ovat linjassa Uponorin liiketoiminta-alueen kanssa.

Uponor on jaettu kolmeen liiketoimintasegmenttiin (Talotekniikka – Eurooppa, Talotekniikka – Pohjois-Amerikka ja Uponor Infra) vastualueiden ja asiakkaiden mukaan. Henkilöstöön, brändiin, vastuullisuuteen ja teknologiaan liittyvät yhteiset päätökset tehdään konsernitasolla, jotta Uponorin globaalista läsnäolosta ja pitkäaikaisista tuotekehityshankkeista saatavat hyödyt pystytään maksimoimaan.

Toimintaperiaatteet ja due diligence -prosessit

Uponor noudattaa paikallisia lakeja ja määräyksiä, ja yhtiön toimintaohjeet sekä muut konsernin käytännöt muodostavat toimintaperiaatteiden perustan. Uponor on myös allekirjoittanut YK:n Global Compact -aloitteen.

Ympäristö

Uponor ottaa tuotetarjonnassaan huomioon ympäristönäkökohdat ja pyrkii jatkuvasti vähentämään toimintansa kokonaisvaikutusta. Uponorilla on Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa yhteensä 16 tuotantolaitosta, ja niiden keskeiset ympäristövaikutukset ovat kasvihuonekaasupäästöt, jätteet ja veden käyttö. Uponorin tavoitteena on vähentää suoria ja epäsuoria kasvihuonekaasupäästöjä 20 prosenttia liikevaihdosta vuoteen 2020 mennessä vuoden 2015 tasoista. Tämän hetkisen kehityksen perusteella Uponor odottaa saavuttavansa tavoitteen vuonna 2020.

Ympäristö- ja energiavoitteiden saavuttamiseksi Uponorissa on otettu käyttöön ISO 14001 -standardin mukainen ympäristöjärjestelmä ja ISO 50001 -standardin mukainen energianhallintajärjestelmä. Vuonna 2019 tuotantolaitoksista 14 oli ISO 14001 -sertifioituja ja 9 tuotantolaitoksella oli ISO 50001 -sertifiointi. Laatu- ja ympäristöpolitiikka kattaa Uponorin ympäristöasiat. Sisäisiä ja ulkoisia auditointeja tehdään vuosittain, jotta varmistetaan laatu- ja ympäristöpolitiikan noudattaminen.

Lisäksi Uponor kehittää muun muassa kierrätettäviä pakkausjärjestelmiä ja vaihtoehtoisia muoviraaka-aineita ympäristövaikutustensa vähentämiseksi.

Henkilöstö- ja sosiaaliasiat

Uponor painottaa yhdenvertaista kohtelua ja edistää työntekijöidensä turvallisuutta ja hyvinvointia. Työntekijöiden terveys ja turvallisuus ovat etusijalla, ja Uponorin tavoitteena on nolla työtapaturmaa. Laatu- ja ympäristöpolitiikka kattaa henkilöstön terveys- ja turvallisuusasiat.

Uponorin henkilöstöstrategia perustuu kolmeen pääteemaan: johtajuus, sopivat osaajat ja kulttuuri. Henkilöstöstrategian avulla yhtiön tavoitteena on varmistaa, että se houkuttelee ja sitouttaa sopivia osaajia, jotka tukevat Uponorin liiketoimintatavoitteita hyvän johtajuuden ja suorituskykyisen kulttuurin avulla.

Uponor järjestää henkilöstökyselyjä säännöllisesti saadakseen työntekijöiltä palautetta heihin liittyvissä kysymyksissä.

Ihmisoikeudet

Uponor kunnioittaa ihmisoikeuksia, jotka on määritelty esimerkiksi YK:n yleismaailmallisessa ihmisoikeuksien julistuksessa. Uponor on vastuullinen työnantaja ja tukee työntekijöidensä yhdenvertaisia mahdollisuuksia. Syrjintää ei sallita. Uponor ei salli arvoketjussaan lapsi- tai pakkotyötä tai muuta toimintaa, joka rikkoo työntekijöiden perusoikeuksia.

Uponorilla on toimittajapolitiikka, jonka tavoitteena on varmistaa, että myös toimittajat täyttävät Uponorin eettiset, sosiaaliset, ympäristö- ja laatustandardit sekä noudattavat kaikkia paikallisia lakeja ja säännöksiä.

Uponorin ilmiantokanava tarjoaa työntekijöille mahdollisuuden ilmoittaa myös anonymisti vaatimusten vastaisesta käyttäytymisestä.

Korruption ja lahjonnan torjunta

Uponorilla on nollatoleranssi korruption ja lahjonnan suhteen. Uponorin väärinkäytöksiä koskevan ohjeistuksen tarkoituksena on määrittää yhtiön asennoituminen väärinkäytöksiä kohtaan, pyrkimys ehkäistä väärinkäytökset ja Uponorin työntekijöiden vastuut väärinkäytösten ehkäisyssä.

Toimintaperiaatteiden noudattamisen tulokset

Ympäristöasiat

Uponorin tavoitteena on kehittää tuotteita ja ratkaisuja, jotka auttavat asiakkaita vähentämään ympäristövaikutuksiaan. Vuonna 2019 Uponor toi Euroopan markkinoille älykkään vedenvälvontayksikön Phyn Plus:n, joka pystyy tarvittaessa myös katkaisemaan veden. Muut Uponorin tuotteet, kuten Uponor Combi Port E, parantavat loppukäyttäjän energiatehokkuutta.

Uponor pyrkii jatkuvasti vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä ja jätteitä. Vuonna 2019 muutokset tuotantovolyymeissa ja tuotevalikoimassa laskivat energian kulutusta, mikä laski Uponorin epäsuoria ja suoria kasvihuonekaasupäästöjä. Jätteiden kokonaismäärä laski hieman, ja samalla kierrätysaste nousi hieman. Veden kulutus palasi vuonna 2019 normaalille tasolle. Vertailukausi sisältää vuoden Hutchinsonin tuotantolaitoksella ja lisääntyneen veden kulutuksen Virsbossa kuumen kesän seurauksena.

Sosiaaliset ja henkilöstöön liittyvät asiat

Turvallisuus on Uponorin ensisijainen tavoite. Vuonna 2019 Uponorin tapaturmataajuus oli 11,9 (12,7). Uponor jatkaa sisäisten toimintatapojensa kehittämistä ja turvallisuutta parantavien prosessien edistämistä. Parhaiden käytäntöjen jakaminen ja läheltä piti -raportointi ovat tärkeitä työkaluja turvallisuuskulttuurin vahvistamiseksi.

Uponor investoi työntekijöidensä henkilökohtaiseen kehitykseen. Vuonna 2019 yhtiö jatkoi sisäistä esimieskoulutusohjelmaansa. Koulutukseen osallistuu yhtiön kaikki esimiehet. Lisäksi Uponor järjesti kolme kohdennettua koulutusohjelmaa uransa eri vaiheissa oleville työntekijöille nuorista ammattilaisista aina johtotehtävissä oleviin kokeneisiin työntekijöihin.

Uponor on tehnyt konsernin laajuisen henkilöstökyselyn joka toinen vuosi. Henkilöstökyselykonseptia uudistetaan parhaillaan.

Ihmisoikeudet

Uponorin toiminnoissa ei havaittu ihmisoikeusrikkomuksiin liittyviä tapahtumia päivittäisissä toimintaprosesseissa, sisäisen tarkastuksen tutkimuksissa tai ilmiintokanavan kautta tulleissa ilmoituksissa.

Korruption ja lahjonnan torjunta

Uponorin toiminnoissa ei havaittu korruption tai lahjontaan liittyviä tapahtumia päivittäisissä toimintaprosesseissa, sisäisen tarkastuksen tutkimuksissa tai ilmiintokanavan kautta tulleissa ilmoituksissa.

Muihin kuin taloudellisiin aiheisiin liittyvät pääasialliset riskit

Ympäristöasiat

Paikallisen lainsäädännön ja määräysten noudattamatta jättämisestä voi aiheutua Uponorille sekä sakkoja että maineeseen ja liiketoimintaan liittyviä riskejä.

Uponor lieventää ympäristöriskejä koulutuksilla sekä noudattamalla ISO 14001-, ISO 9001- ja ISO 50001 -prosesseja ja -sertifiointeja tuotantolaitoksissaan.

Sosiaaliset ja henkilöstöön liittyvät asiat

Terveysten ja turvallisuuteen liittyvät asiat voivat aiheuttaa Uponorille riskejä. Tiettyjä haasteita voi esiintyä myös osajien houkuttelemisessa ja sitouttamisessa yhtiöön.

Uponor lieventää terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä riskejä sisäisten koulutusten, läheltä piti - tapausten raportoinnin ja sisäisten prosessien jatkuvan parantamisen avulla. Lisäksi Uponor panostaa houkuttelevan yrityskulttuurin ja työnantajamielikuvan sekä erilaisten urapolkujen rakentamiseen.

Ihmisoikeudet

Mahdolliset ihmisoikeuksien ja työntekijöiden oikeuksien loukkaukset voivat vaikuttaa Uponorin maineeseen ja liiketoimintamahdollisuuksiin.

Uponor lieventää riskejä kehittämällä sisäisiä koulutuksia ja prosesseja sekä toimitusketjun tarkastuksia. Lisäksi Uponorilla on käytössä sisäinen nimetön ilmiantokanava.

Korruption ja lahjonnan torjunta

Uponorin työntekijöiden tai kumppanien epäeettinen käyttäytyminen voi vaikuttaa negatiivisesti Uponorin maineeseen ja liiketoimintamahdollisuuksiin.

Uponor lieventää näitä riskejä huolellisella rekrytointiprosessilla, sisäisillä koulutuksilla ja auditoimalla kumppaneitaan. Lisäksi Uponorilla on käytössä sisäinen nimetön ilmiantokanava.

Keskeiset muut kuin taloudelliset tulostulokset

Mitattava asia	Yksikkö	2019	2018	2017	2016	2015
Energian kokonaiskulutus	1 000 MWh	218,0	226,0	200,0	199,0	185,0
Käytetyt raaka-aineet	1 000 tonnia	146,2	151,2	140,9	132,7	127,1
Veden kulutus	1 000 m ³	154,1	206,2	155,2	168,4	190,9
Kasvihuonekaasupäästöt yhteensä (suorat)	1 000 tonnia	8,4	8,5	7,5	8,7	8,5
Kasvihuonekaasupäästöt yhteensä (epäsuorat)	1 000 tonnia	27,0	30,8	32,1	32,2	33,5
Jätettä yhteensä	1 000 tonnia	18,1	20,2	18,8	16,4	16,4
Tapaturmia suht. (LTIF)	milj. työtuntia kohti	11,9	12,7	8,9	7,8	13,1
Uponorin toimintaohjeiden verkkokoulutukseen osallistuneet toimistotyöntekijät	%	90,9	-	-	-	-

Kierrätetyn jätteen osuus koostuu energijätteestä ja uusiokäyttöön kierrätettävästä materiaalista. Joitakin viime vuosien lukuja on muutettu johtuen siitä, että käyttöön on otettu tarkempia mittaus- ja raportointitapoja. Uponor raportoi epäsuorat päästönsä käyttäen sijaintiperustaista metodologiaa, kertoimet on päivitetty "GHG Protocol/IEA (11/2019) - IEA2019"-kirjaston mukaisesti, mutta niissä maissa, joissa Uponor ostaa vihreää sähköä, käytetään markkinaperustaisia kertoimia. Kaikki 16 tuotantolaitosta sisältyvät lukuihin. Kokonaistyöaika on laskettu yhdistämällä kaikkien aktiivisten työntekijöiden kokonaistyössäoloaika ja Uponorin suurimpien toimintamaiden keskiarvoinen kokonaisvuosityöaika.

Liiketoimintaan kohdistuvat avainriskit

Uponorin taloudellinen tulos on alttiina erilaisille strategisille, operatiivisille, taloudellisille ja vahinkoriskeille.

Strategiset riskit

Maailmankaupan ja rahoitusmarkkinoiden epävarmuus saattaa vaikuttaa kielteisesti Uponorin toimintaan, tulokseen, taloudelliseen asemaan ja rahoituslähteisiin.

Uponorin tärkeimmät toiminta-alueet ovat Eurooppa ja Pohjois-Amerikka, joissa poliittinen riski nähdään pääsääntöisesti suhteellisen pienenä. Ukrainan kriisi jatkuu, ja Yhdysvaltojen ja Euroopan unionin Venäjän vastaiset pakotteet sekä Venäjän vastapakotteet vaikuttavat yhä liiketoimintaympäristöön Venäjällä sekä Venäjän kanssa käytäviin liiketoimiin. Venäjän osuus Uponorin liikevaihdosta oli noin 2,1 prosenttia vuonna 2019.

Uponorin tuotteiden kysyntä on riippuvainen rakennusalan suhdanteista. Uponor hallitsee tätä riskiä jakamalla liiketoimintansa kahdelle maantieteelliselle pääalueelle: Eurooppaan ja Pohjois-Amerikkaan. Uponorilla on myös kolme liiketoiminta-aluetta: käyttövesi-, sisäilmasto- ja yhdyskuntatekniikkaratkaisut. Uponorin tuotteita käytetään sekä uudisrakentamisessa että korjausrakentamisen hankkeissa, ja jälkimmäisessä kysyntä on yleensä vakaampaa kuin syklisemmässä uudisrakentamisessa.

Lisääntyvä kilpailupaine, esimerkiksi private label -tuotteista johtuva, aiheuttaa riskin Uponorille. Yhtiö hallitsee tätä riskiä investoimalla jatkuvasti tutkimus- ja tuotekehitykseen sekä lisäämällä valmiuksiaan laajentua liike- ja kerrostalorakentamisen segmentissä.

Koska Uponorin liikevaihto jakaantuu laajalle joukolle asiakkaita, joista huomattava osa on jakelijoita (tukkuliikkeitä), myös Uponorin tuotteiden loppukysyntä on hajautunut laajalle. Viisi suurinta asiakasryhmää, joiden myynti on jakautunut yli 20 maahan, vastaavat noin kolmasosaa Uponorin liikevaihdosta.

Digitalisaatiota, uusia teknologioita ja näihin liittyviä valmiuksia tarvitaan Uponorin uusien liiketoimintamahdollisuuksien luomiseen. Avainasemassa Uponorin tulevan menestyksen kannalta on yhtiön kyky houkutella osaajia muutoksen tekijöiksi ja sitouttaa nämä yhtiöön. Uponor hallitsee tätä riskiä rakentamalla työnantajamielikuvaansa sekä kehittämällä ja kouluttamalla nykyiä työntekijöitään esimerkiksi johtamistaidoissa. Uponor pyrkii myös rakentamaan sopivan kumppaniverkoston täydentämään omaa osaamistaan.

Useimmissa maissa paikalliset lait ja säännökset vaikuttavat Uponorin toimintaan. Suurelle osalle myytävistä tuotteista tarvitaan esimerkiksi kansallinen tuotehyväksyntä. Tästä syystä yhtiö seuraa tarkasti tuotteisiin ja raaka-aineisiin liittyviä valmisteluvaiheissa olevia lakeja ja säännöksiä ja pyrkii ennakoimaan niiden mahdolliset vaikutukset sekä Uponorin että sen asiakkaiden toimintaan. Uponor osallistuu myös aktiivisesti toimialakohtaisten järjestöjen ja ammattiliittojen työhön ja pyrkii siten vaikuttamaan paikallisiin ja kansainvälisiin päättäjiin energia-, terveys- ja käyttövesiasioissa.

Operatiiviset riskit

Muoviputkijärjestelmien valmistuksessa käytettävien raaka-aineiden hinnat ovat alttiita muutoksille, joista tärkeimpiä ovat mm. petrokemian tuotteiden ja metallien hintojen vaihtelu, toimituskapasiteetti ja markkinoiden kysyntä. Viime vuosina Uponor on kyennyt siirtämään hintavaihteluiden vaikutukset suurelta osin myyntihintoihinsa kohtuullisella viiveellä. Uponor suojautuu metallien ja muoviraaka-aineiden hintariskiä vastaan mahdollisuuksien mukaan sekä kiinteähintaisilla hankintasopimuksilla että rahoitusvälineillä. Pohjoismaissa Uponor hallitsee sähkön hintavaihteluriskiä jatkuvatoimisesti ja järjestelmällisesti rahoitusinstrumenteilla.

Komponenttien, raaka-aineiden ja palveluiden hankinnassa Uponorin tavoitteena on käyttää materiaaleja ja raaka-aineita, joilla on useampia toimittajia. Toimittajien edellytetään noudattavan Uponorin toimintaperiaatteita ja puitesopimuksia. Mikäli toimittajia on vain yksi, pyritään siihen, että ko. toimittajalla on vähintään kaksi tuotantolaitosta, jotka valmistavat Uponorin käyttämiä hyödykkeitä. Uponorilla on käytössään materiaalien ja raaka-aineiden laadunvarmennusjärjestelmä sekä toimittajien hyväksymisprosessi.

Digitalisaatio ja älyratkaisut altistavat Uponorin kyberriskeille, jonka johdosta Uponor seuraa kyber-, tieto- ja informaatiouhkia. Liiketoimintojen hallintaan käytetään useita IT-järjestelmiä, joista tärkeimmät ovat ERP-järjestelmät. Järjestelmien kriittisyyden analysoiminen ja riskien minimointiin liittyvät varautumisjärjestelyt sisältyvät aina suurimpien IT-järjestelmien käyttöönottoon ja elinkaaren hallintaan.

Uponor on ottanut käyttöön nollatoleranssin koskien terveyttä ja turvallisuutta, säädöstenmukaisuutta ja ympäristöriskejä. Uponor noudattaa ISO 9001 -laatujärjestelmää ja ISO 14001 -

ympäristöjärjestelmää, mikä takaa jatkuvan laadun, parantaa tuotannon turvallisuutta, ympäristölainsäädännön noudattamista ja tuottavuutta sekä vähentää ympäristövaikutuksia ja muita toiminnan riskejä.

Projektiliiketoiminnassa Uponorin tavoitteena on hallita mm. projektikohtaisia aikataulutukseen ja kustannuksiin liittyviä riskejä. Tällaiset riskit pyritään ottamaan huomioon projekti- ja alihankkijasopimuksissa. Lisäksi Uponor vahvistaa aktiivisesti työntekijöidensä projektinjohtamistaitoja.

Uponor voi altistua liiketoiminnassaan erilaisille oikeudellisille prosesseille. Vuonna 2019 tällaisilla prosesseilla ei ollut materiaalista vaikutusta Uponorin tulokseen.

Rahoitusriskit

Uponorin rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan aina riittävien luottolimiittireservien ja lainojen tasapainoisen maturiteettijakauman avulla, sekä käyttämällä rahoituksen hankinnassa erilaisia rahoitusmuotoja ja useita hyvän luottoluokituksen omaavia vakavaraisia vastapuolia.

Yhtiön maksuvalmiutta hallitaan tehokkailla kassanhallintaratkaisulla ja riskiä karttavalla sijoituspolitiikalla. Sijoituskohteina on ainoastaan matalariskisiä kohteita, jotka voidaan tarvittaessa muuntaa käteisvaroiksi nopeasti ja selkeään markkinahintaan.

Korkomuutokset vaikuttavat Uponorin korkokuluihin ja kiinteähintaisten rahoituserien käypään arvoon. Korkoriskejä hallitaan käyttämällä sekä kiinteä- että vaihtuvakorkoisia rahoitusinstrumentteja.

Yhtiön toiminnan kansainvälisyys altistaa sen eri valuuttojen välisille valuuttariskeille. Vuonna 2019 Uponorin liikevaihdosta noin 60 prosenttia syntyy muussa valuutassa kuin euroissa. Tällöin kuitenkin tyypillisesti myös valtaosa ko. liikevaihtoon kohdistuvista kuluista on kyseisessä paikallisessa valuutassa. Tämä vähentää oleellisesti liiketoiminnan valuuttariskiä. Konsernin rahoitusosasto vastaa konsernitason valuuttakurssiriskien hallinnasta ja suojaamisesta. Suojausinstrumentteina käytetään pääasiallisesti valuuttatermiineitä ja -optioita.

Uponor altistuu myös valuuttakurssien muunnos- eli translaatoriskille, joka ilmenee muunnettaessa euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden tulosta euromääräiseksi. Uponorin suojauspolitiikan mukaisesti euroalueen ulkopuolisia tase-eriä ei suojata. Poikkeuksena tähän ovat nettoinvestoinneiksi luettavat sisäiset lainat, jotka on sisällytetty suojauslaskentaan. Suojautumisessa valuuttakurssiriskeiltä kumppaneiksi valitaan vain hyvän luottoluokituksen omaavia vakavaraisia pankkeja.

Vahinkoriskit

Vuoden 2019 lopussa Uponorilla oli 16 tuotantolaitosta Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa. Konsernitason vahinko- ja keskeytysvakuutuksia ohjataan keskitetysti, minkä tavoitteena on kattava vakuutussuoja mahdollisten koneyritykko-, tulipalo- yms. riskien toteutumisesta aiheutuville taloudellisille vahingoille.

Toinen merkittävä vahinkoriski liittyy Uponorin valmistamien ja myymien tuotteiden tuotevastuuseen, joka on niin ikään vakuutettu keskitetysti konsernitason tasolla.

Vahinko- ja keskeytysriskejä pyritään ehkäisemään monin eri keinoin, kuten yksikkökohtaisilla jatkuvuussuunnitelmissa, henkilöstön turvallisuuskoulutuksella, tuotantolaitteiden säännöllisillä huolto-ohjelmilla ja varmistamalla tärkeimpien varaosien jatkuva saatavuus.

Osakepääoma ja osakkeet

Uponorin osakevaihto Nasdaq Helsinki -arvopaperipörssissä vuonna 2019 oli 26,5 (40,8) milj. kappaletta, yhteensä 266,7 (499,0) milj. euroa. Osakkeen kurssi vuoden 2019 lopussa oli 11,65 (8,62) euroa ja osakekannan markkina-arvo oli 852,9 (631,0) milj. euroa.

Vuoden päättyessä yhtiöllä oli 18 907 (20 341) osakkeenomistajaa. Ulkomainen omistus yhtiössä oli katsauskauden päättyessä 27,2 (23,5) prosenttia. Tarkemmat tiedot löytyvät liitteenä olevista taulukoista.

Uponor Oyj:n osakepääoma vuonna 2019 oli 146 446 888 euroa ja osakkeiden lukumäärä 73 206 944. Näissä ei tapahtunut muutoksia vuoden aikana.

Omat osakkeet

Vuoden lopussa Uponorin hallussa oli 219 527 omaa osaketta, mikä vastaa noin 0,29 prosenttia yhtiön osake- ja äänimäärästä.

Johdon osakeomistus

Yhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja sekä heidän yhtiön tiedossa olevat määräysvalta-yhteisönsä omistivat vuoden lopussa yhteensä 119 531 (101 079) Uponor-osaketta. Näiden osakkeiden osuus kaikista osakkeista ja osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä oli 0,16 prosenttia.

Osakesidonnainen kannustinohjelma

Uponor Oyj:n hallitus on viime vuosina päättänyt useista, yhtiön johdolle tarkoitetuista pitkän aikavälin kannustinohjelmista. Yksityiskohtaiset tiedot suunnitelmista löytyvät osoitteesta sijoittajat.uponor.fi.

Joulukuussa 2019 Uponor Oyj:n hallitus päätti jatkaa hallituksen vuonna 2014 hyväksymää yhtiön johdon suoriteperusteista osakekannustinohjelmaa. Uuden ohjelman kohderyhmään kuuluu noin 50 konsernin johtoryhmään ja johtajistoon kuuluvaa henkilöä. Uusi ohjelma kattaa kalenterivuodet 2019–2021, 2020–2022 ja 2021–2023. Mahdollinen osakepalkkio vuosilta 2020–2022 maksetaan vuonna 2023 osittain osakkeina ja osittain käteisenä.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Katsauskauden jälkeen ei ole ollut merkittäviä tapahtumia.

Lähiajan markkinanäkymät

Vaikka talouden kasvu näyttäisi hidastuvan ja osa rakennusmarkkinoista tasaantuu aikaisemman vilkkaan aktiivisuuden jälkeen, Uponor odottaa markkinoiden säilyvän kokonaisuudessaan terveellä tasolla vuoden ensimmäisellä neljänneksellä:

- Rajallinen kapasiteetti hidastaa markkinoiden kasvua Yhdysvalloissa; markkinoiden odotetaan kuitenkin kasvavan edellisvuodesta.
- Myös Saksan markkinoiden odotetaan säilyvän hyvällä tasolla, vaikka liike- ja julkisrakentamisen markkina todennäköisesti hiljenee.
- Suomessa asuntouudisrakentaminen näyttäisi jatkavan supistumistaan, mutta muiden segmenttien tilanne on vakaa.
- Ruotsissa uudisrakennusmarkkinat heikentyvät, mutta muu rakentaminen säilyy edelleen hyvällä tasolla.

Ohjeistus vuodelle 2020

Uponor odottaa vertailukelpoisen liikevoittonsa paranevan vuodesta 2019.

KONSERNIN TALOUDELLISET TUNNUSLUVUT

	2019	2018	2017	2016	2015
Konsernitulos (jatkuvat toiminnot), M€					
Liikevaihto	1 103,1	1 196,3	1 170,4	1 099,4	1 050,8
Toiminnan kulut	961,3	1 063,6	1 038,4	991,0	942,7
Poistot ja arvonalentumiset	51,8	42,4	39,2	41,6	39,1
Liiketoiminnan muut tuotot	1,3	16,4	3,1	4,2	2,4
Liikevoitto	91,3	106,7	95,9	71,0	71,4
Vertailukelpoinen liikevoitto	92,7	99,3	97,2	90,7	75,8
Rahoitustuotot ja -kulut	-11,6	-8,5	-5,4	-10,0	-8,9
Tulos ennen veroja	75,6	93,5	88,2	60,4	62,8
Tulos jatkuvista toiminnoista	55,4	63,2	65,4	41,5	37,1
Tilikauden tulos	55,3	63,2	65,4	41,9	36,9
 Konsernitase, M€					
Pitkäaikaiset varat	327,7	310,6	305,2	312,5	274,8
Liikearvo	83,6	83,5	93,6	93,7	83,3
Vaihto-omaisuus	144,4	147,9	132,7	139,3	112,4
Rahavarat	76,1	38,1	107,0	16,3	49,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	201,4	206,5	227,3	205,7	188,1
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	311,6	297,6	280,2	263,3	248,0
Määräysvallattomien omistajien osuus	58,8	56,0	68,2	63,6	63,7
Varaukset	30,0	30,2	28,9	28,8	25,0
Pitkäaikaiset korolliset velat	203,4	175,6	176,6	158,2	91,2
Lyhytaikaiset korolliset velat	11,8	1,7	81,9	17,6	48,3
Korottomat velat	217,7	225,5	230,0	236,0	231,6
Taseen loppusumma	833,2	786,6	865,8	767,5	707,8
 Muita tunnuslukuja					
Liikevoitto (jatkuvat toiminnot), %	8,3	8,9	8,2	6,5	6,8
Vertailukelpoinen liikevoitto (jatkuvat toiminnot), %	8,4	8,3	8,3	8,2	7,2
Tulos ennen veroja (jatkuvat toiminnot), %	6,9	7,8	7,5	5,5	6,0
Oman pääoman tuotto (ROE), %	15,3	18,0	19,4	13,1	12,1
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	14,4	17,2	16,3	14,1	15,5
Omavaraisuusaste, %	44,6	45,1	40,5	42,8	44,3
Nettovelkaantumisaste, %	37,6	39,4	43,5	48,8	29,3
Korolliset nettovelat, M€	139,1	139,2	151,5	159,5	91,3
- % liikevaihdosta	12,6	11,6	12,9	14,5	8,7
Liikevaihdon muutos, %	-7,8	2,2	6,5	4,6	2,6
Vienti Suomesta, M€	48,7	54,2	45,1	47,6	55,5
Ulkomaisten tytäryhtiöiden liikevaihto, M€	965,1	1 049,4	1 037,5	976,3	910,7
Ulkomaantoiminta yhteensä, M€	980,2	1 064,7	1 049,7	990,1	927,3
Henkilöstö 31.12.	3 708	3 928	4 075	3 868	3 735
Henkilöstö keskimäärin	3 801	4 074	3 990	3 869	3 842
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	247,5	259,6	245,7	240,8	230,3
Investoinnit (jatkuvat toiminnot), M€	26,1	54,0	63,4	50,7	50,1
- % liikevaihdosta	2,4	4,5	5,4	4,6	4,8

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT JA TÄSMÄITYKSET IFRS-TILINPÄÄTÖSLUKUIHIN

	2019	2018	2017	2016	2015
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät					
- rakennejärjestelyt	-1,4	-8,2	-3,4	-19,7	-6,2
- pitkäaikaisten varojen myyntivoitot	-	15,7	2,1	-	1,9
- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liikevoitossa	-1,4	7,4	-1,3	-19,7	-4,3
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, yhteensä	-1,4	7,4	-1,3	-19,7	-4,3
Vertailukelpoinen bruttokate					
- Bruttokate	381,9	400,8	394,1	376	370,2
- Vähennettynä: Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät bruttokatteess	-0,1	-	-1,0	-7,9	-0,8
Vertailukelpoinen bruttokate	382,0	400,8	395,1	383,9	371
% liikevaihdosta	34,6	33,5	33,7	34,9	35,3
Vertailukelpoinen liikevoitto					
- Liikevoitto	91,3	106,7	95,9	71,0	71,4
- Vähennettynä: Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liikevoitossa	-1,4	7,4	-1,3	-19,7	-4,3
Vertailukelpoinen liikevoitto	92,7	99,3	97,2	90,7	75,8
% liikevaihdosta	8,4	8,3	8,3	8,2	7,2

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

	2019	2018	2017	2016	2015
Osakepääoma, M€	146,4	146,4	146,4	146,4	146,4
Osakemäärä 31.12., 1 000 kpl	73 207	73 207	73 207	73 207	73 207
Osakemäärä omilla osakkeilla oikaistuna, 1 000 kpl					
- vuoden lopussa	72 987	72 962	73 148	73 138	73 109
- keskimäärin	72 983	73 123	73 130	73 133	73 106
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä, M€	311,6	297,6	280,2	263,3	248,1
Osakevaihto, M€	266,7	499,0	545,5	297,7	384,1
Osakevaihto, 1 000 kpl	26 537	40 763	35 077	20 339	27 590
- keskimääräisestä lukumäärästä, %	36,4	55,7	48,0	27,8	37,7
Osakekannan markkina-arvo, M€	852,9	631,0	1 228,4	1 208,6	995,6
Oikaistu tulos per osake (laimennettu), €	0,72	0,72	0,83	0,58	0,51
Oma pääoma per osake, €	4,26	4,07	3,83	3,60	3,39
Osinko, M€	38,7 ¹⁾	37,2	35,8	33,6	32,2
Osinko per osake, €	0,53 ¹⁾	0,51	0,49	0,5	0,4
Efektiiivinen osinkotuotto, %	4,5	5,9	2,9	2,8	3,2
Osinko per tulos, %	73,6	70,8	59,0	79,3	86,3
PE-luku	16,2	12,0	20,2	28,5	26,7
Osakkeiden antikorjatut vaihtokurssit, €					
- ylin	12,37	17,62	17,79	17,35	17,30
- alin	8,52	8,13	13,30	11,13	10,42
- keskimurssi	10,05	12,24	15,55	14,64	13,92

Tunnuslukujen laskentaperusteet on esitetty sivulla 17.

Taulukon huomautukset:

1) hallituksen ehdotus

Keskimääräisessä osakemäärässä on otettu huomioon ostettujen omien osakkeiden vaikutus.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Oman pääoman tuotto (ROE), %	=	$\frac{\text{Tulos ennen veroja} - \text{tuloverot}}{\text{Oma pääoma, keskiarvo}}$	x 100
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	=	$\frac{\text{Tulos ennen veroja} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat, keskiarvo}}$	x 100
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}}$	x 100
Nettovelkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oma pääoma}}$	x 100
Korolliset nettovelat	=	Korolliset velat – rahavarat ilman sidottuja rahavaroja	
Tulos/osake (EPS)	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva kauden tulos}}{\text{Tiilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakemäärä ilman omia osakkeita}}$	
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä vuoden lopussa}}$	
Osinko/tulos	=	$\frac{\text{Osinko per osake}}{\text{Tulos per osake}}$	x 100
Efektiiivinen osinkotuotto	=	$\frac{\text{Osinko per osake}}{\text{Osakekurssi tilikauden päättyessä}}$	x 100
Hinta/voittosuhte, P/E	=	$\frac{\text{Osakekurssi tilikauden päättyessä}}{\text{Tulos per osake}}$	
Osakekannan markkina-arvo	=	Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa x viimeinen kaupantekokurssi	
Osakkeen keskiarvo	=	$\frac{\text{Osakkeiden euro-määräinen vaihto}}{\text{Osakkeiden kpl-määräinen vaihto}}$	
Bruttokate %	=	$\frac{\text{Bruttokate}}{\text{Liikevaihto}}$	x 100
Liikevoitto %	=	$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Liikevaihto}}$	x 100
Vertailukelpoinen bruttokate	=	Bruttokate – vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät*	
Vertailukelpoinen bruttokate %	=	$\frac{\text{Bruttokate} - \text{vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät}^*}{\text{Liikevaihto}}$	x 100
Vertailukelpoinen liikevoitto	=	Liikevoitto – vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät*	
Vertailukelpoinen liikevoitto %	=	$\frac{\text{Liikevoitto} - \text{vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät}^*}{\text{Liikevaihto}}$	x 100

*³⁾ Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät eivät liity yhtiön varsinaiseen perusliiketoimintaan. Olennaisimpia vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ovat luovutusvoitot ja -tappiot, tuotantolaitoksen sulkemiseen liittyvät tehostomuus- ja sopeuttamiskulut sekä ylimääräiset alaskirjaukset ja mahdolliset alaskirjausten peruutukset, onnettomuuksiin ja luonnonkatastrofeihin liittyvät kulut sekä uudelleenjärjestelyyn, ympäristöön ja vahingonkorvauksiin liittyvät varaukset ja muutokset lainsäädännössä tai oikeuskäytännöissä. Konsernin johto käyttää harkintaa tehdessään päätöksiä vertailukelpoisten erien luokittelussa.

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

Uponorin osakevaihto NASDAQ OMX Helsinki -arvopaperipörsissä vuonna 2019 oli 26 536 803 kappaletta, yhteensä 266,7 milj. euroa. Osakkeen kurssi vuoden 2019 lopussa oli 11,65 euroa ja osakekannan markkina-arvo 852,9 milj. euroa. Vuoden päättyessä yhtiöllä oli 18 907 osakkeenomistajaa. Ulkomainen omistus yhtiössä oli katsauskauden päättyessä 27,2 (23,5) %.

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2019

Osakkeenomistaja	Osakemäärä, kpl	%-osuus osakkeista	%-osuus äänistä
Oras Invest Oy	18 030 780	24,6	24,7
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	3 862 072	5,3	5,3
Sijoitusrahasto Nordea Nordic Small Cap	3 182 639	4,3	4,4
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	2 074 033	2,8	2,8
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	2 009 000	2,7	2,8
Sigrid Juséliuksen Säätiö	926 286	1,3	1,3
Paasikivi Pekka	846 500	1,2	1,2
Valtion Eläkerahasto	655 000	0,9	0,9
Paasikivi Jukka	588 173	0,8	0,8
Paasikivi Pertti	558 888	0,8	0,8
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo	409 450	0,6	0,6
Sijoitusrahasto Nordea Pro Suomi	382 992	0,5	0,5
Muut	39 461 604	53,9	53,8
Yhteensä	72 987 417	99,7	100,0
Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet	219 527	0,3	-
Kaikki yhteensä	73 206 944	100,0	100,0

Hallintarekisteröidyt arvo-osuudet 31.12.2019

Nordea Bank AB (publ.), Suomen sivuliike	10 731 922	14,7	14,7
Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ.), Helsingin sivukonttori	7 142 921	9,8	9,8
Svenska Handelsbanken AB (publ.), Filiaal verksamheten i Finland	853 804	1,2	1,2
Muut	993 428	1,4	1,4
Yhteensä	19 722 075	26,9	27,0

Yhtiökokouksessa käytettävissä oleva äänen enimmäismäärä on 31.12.2019 tilanteen mukaan 72 987 417 ääntä. Tilikauden päättyessä yhtiön hallussa oli 219 527 omaa osaketta, jotka vastaavat yhtä montaa ääntä. Omilla osakkeilla ei ole äänivaltaa yhtiökokouksessa.

Paasikiven suku omistaa yhtiötä sekä suoraan että Oras Invest Oy -yhtiön kautta, yhteensä 27,8 (26,9) prosenttia.

Osakkeenomistus sektoreittain 31.12.2019

Sektori	Osakemäärä, kpl	Osuus osakkeista, %
Yksityiset yritykset	20 611 925	28,2
Julkiset yritykset	5 419	0,0
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	8 968 385	12,3
Julkisyhteisöt	7 458 326	10,2
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	2 546 632	3,5
Kotitaloudet	13 685 322	18,7
Ulkomaat (myös hallintarekisteröidyt)	19 930 935	27,2
Muut (yhteistili)	0	0,0
Yhteensä	73 206 944	100,0

Osakkeenomistus suuruusluokittain 31.12.2019

Osakemäärä kpl/osakas	Osakemäärä yhteensä, kpl	Osuus osakkeista, %	Osakemäärä	Osuus osakkeista, %
1 - 100	336 047	0,5	5 863	31,0
101 - 1 000	4 197 247	5,7	10 380	54,9
1 001 - 10 000	6 544 327	8,9	2 448	12,9
10 001 - 100 000	4 900 918	6,7	177	0,9
100 001 - 1 000 000	10 195 038	13,9	32	0,2
1 000 001 -	47 033 367	64,2	7	0,0
Yhteensä	73 206 944	100,0	18 907	100,0

Osakepääoman kehitys 2015 - 2019

	Pvm	Muutoksen syy	Muutos, euroa	Osakepääoma, euroa	Osakkeiden lukumäärä, kpl
2019	31.12.			146 446 888	73 206 944
2018	31.12.			146 446 888	73 206 944
2017	31.12.			146 446 888	73 206 944
2016	31.12.			146 446 888	73 206 944
2015	31.12.			146 446 888	73 206 944

KONSERNITILINPÄÄTÖS

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

	Liite	2019	2018
Liikevaihto	2	1 103,1	1 196,3
Hankinnan ja valmistuksen kulut		721,2	795,5
Bruttokate		381,9	400,8
Liiketoiminnan muut tuotot	4	1,3	16,4
Varastointimenot		32,2	33,7
Myyntin ja markkinoinnin kulut		180,0	191,3
Hallinnon kulut		58,3	60,0
Liiketoiminnan muut kulut	4	21,4	25,5
Kulut		291,9	310,5
Liikevoitto	2	91,3	106,7
Rahoitustuotot	7	8,5	14,4
Rahoituskulut	7	20,2	22,9
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta		-4,0	-4,7
Tulos ennen veroja		75,6	93,5
Tuloverot	8	20,3	30,3
Tilikauden tulos		55,3	63,2
Muut laajan tuloksen erät			
Erät joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten eläkkeiden uudelleenarvostus, verojen jälkeen		-1,9	-1,1
Erät jotka voidaan siirtää myöhemmin tulosvaikutteisiksi			
Muuntoerot		1,9	1,2
Rahavirran suojaukset, verojen jälkeen		-1,8	1,6
Nettoinvestoinnin suojaus		0,0	-0,7
Kaudelle kirjatut laajan tuloksen erät, verojen jälkeen		-1,8	1,0
Tilikauden laaja tulos		53,5	64,2
Kauden tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		52,3	52,8
Määräysvallattomille omistajille		3,0	10,4
Kauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		50,8	54,0
Määräysvallattomille omistajille		2,8	10,2
Osakekohtainen tulos, €	9	0,72	0,72
Osakekohtainen tulos laimennettuna, €		0,72	0,72

KONSERNITASE

Varat	Liite	31.12.2019	31.12.2018
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet		8,3	10,5
Liikearvo		83,6	83,5
Asiakassuhteet		1,9	3,8
Teknologia		0,3	0,5
Muut aineettomat hyödykkeet		2,4	2,5
Keskeneräiset hankinnat		0,2	0,2
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	10	96,7	101,0
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		14,7	13,8
Rakennukset ja rakennelmat		101,8	76,3
Koneet ja kalusto		121,5	122,1
Muut aineelliset hyödykkeet		24,7	16,2
Keskeneräiset hankinnat		23,1	29,9
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	11	285,8	258,3
Arvopaperit ja pitkäaikaiset sijoitukset			
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	13	10,9	13,7
Muut osakkeet ja osuudet		0,7	0,2
Pitkäaikaiset saamiset	14	8,3	11,8
Arvopaperit ja pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä		19,8	25,7
Laskennalliset verosaamiset	19	9,1	9,1
Pitkäaikaiset varat yhteensä		411,3	394,1
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	15	144,4	147,9
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		157,7	168,5
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		10,5	8,2
Siirtosaamiset		1,5	2,0
Muut saamiset		31,8	27,8
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	16	201,4	206,5
Rahavarat	17	76,1	38,1
Lyhytaikaiset varat yhteensä		421,9	392,5
Varat yhteensä		833,2	786,6

KONSERNITASE

	Liite	31.12.2019	31.12.2018
Oma pääoma ja velat			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	18		
Osakepääoma		146,4	146,4
Ylikurssirahasto		50,2	50,2
Muut rahastot		1,5	3,3
Kertyneet muuntoerot		-7,6	-9,7
Kertyneet voittovarot		68,8	54,6
Tilikauden tulos		52,3	52,8
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä		311,6	297,6
Määräysvallattomien omistajien osuus	30	58,8	56,0
Oma pääoma yhteensä		370,4	353,6
Velat			
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	22, 23	203,4	175,6
Työsuhde-etuuksiin liittyvät veloitteet	20	21,5	19,6
Varaukset	21	4,3	5,2
Laskennallinen verovelka	19	10,7	12,3
Muut pitkäaikaiset velat		0,0	0,0
Pitkäaikaiset velat yhteensä		239,9	212,7
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	22, 23	11,8	1,7
Ostovelat		65,5	72,0
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		1,0	6,1
Varaukset	21	25,8	25,0
Muut lyhytaikaiset velat	24	118,8	115,5
Lyhytaikaiset velat yhteensä		223,0	220,3
Velat yhteensä		462,8	433,0
Oma pääoma ja velat yhteensä		833,2	786,6

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

	Liite	1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018
Liiketoiminnan rahavirta			
Tulorahoitus			
Tilikauden tulos		55,3	63,2
Oikaisuerät:			
Poistot		51,8	42,4
Osinkotulot		-0,2	0,0
Tuloverot		20,3	30,3
Korkotuotot		-0,3	-0,6
Korkokulut		3,4	3,4
Liiketoimintojen ja käyttöomaisuuden myyntivoitot/-tappiot		-0,6	-15,9
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta		4,0	4,7
Muut rahavirran oikaisuerät		-1,1	-5,0
Tulorahoitus		132,6	122,5
Nettokäyttöpääoman muutos			
Saamiset		11,8	-16,1
Vaihto-omaisuus		2,8	-25,0
Korottomat velat		-6,7	13,0
Nettokäyttöpääoman muutos		8,0	-28,1
Maksetut verot		-28,4	-12,3
Maksetut korot		-3,3	-2,8
Saadut korot		0,3	0,6
Liiketoiminnan rahavirta		109,2	79,9
Investointien rahavirta			
Tytäryritysten ja liiketoimintojen myynnit	3	3,2	53,8
Yhteisyritysten hankinta		-1,3	-8,1
Osakehankinnat		-0,5	-
Käyttöomaisuusinvestoinnit		-26,1	-54,0
Käyttöomaisuuden myyntituotot		3,1	0,9
Saadut osingot		0,4	0,2
Myönnetyt lainat ja takaisinmaksut		0,4	0,0
Investointien rahavirta		-20,8	-7,2
Rahavirta ennen rahoitusta		88,4	72,7
Rahoituksen rahavirta			
Lainojen nostot		-	0,2
Lainojen takaisinmaksut		-1,5	-80,1
Lyhytaikaisten lainojen muutokset		0,0	-0,4
Osingonjako		-37,2	-35,8
Omien osakkeiden hankinta		-	-1,9
Pääoman palautus Infra Oy:n määräysvallattomille omistajille		-	-22,4
Vuokrasopimusvelkojen lyhennykset		-11,8	-1,0
Rahoituksen rahavirta		-50,6	-141,4
Rahavarojen muuntoerot		0,2	-0,2
Rahavarojen muutos		38,0	-68,9
Rahavarat 1.1.		38,1	107,0
Rahavarat 31.12.		76,1	38,1
Muutos taseen mukaan	17	38,0	-68,9

LASKELMA OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

	Osake- määrä, ulkona olevat (1 000)	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Muut rahastot	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Suojaus- rahasto	Omat osakkeet	Kertyneet muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
2019												
Oma pääoma 1.1	72 962	146,4	50,2	1,7	0,1	1,5	-2,2	-9,7	109,6	297,6	56,0	353,6
Tilikauden tulos									52,3	52,3	3,0	55,3
Muut laajan tuloksen erät							-1,8	2,2	-1,9	-1,5	-0,3	-1,8
Maksetut osingot									-37,2	-37,2		-37,2
Osakepalkkio-ohjelma	25						0,2		0,3	0,5		0,5
Oma pääoma 31.12.	72 987	146,4	50,2	1,7	0,1	-0,3	-2,0	-7,5	123,0	311,6	58,8	370,4
2018												
Oma pääoma 1.1	73 148	146,4	50,2	1,7	0,1	-0,1	-0,4	-10,4	92,7	280,2	68,2	348,4
Muutetun IFRS 2:n vaikutus									1,0	1,0		1,0
Oikaistu oma pääoma 1.1	73 148	146,4	50,2	1,7	0,1	-0,1	-0,4	-10,4	93,7	281,2	68,2	349,4
Tilikauden tulos									52,8	52,8	10,4	63,2
Muut laajan tuloksen erät						1,6		0,7	-1,1	1,2	-0,2	1,0
Maksetut osingot									-35,8	-35,8		-35,8
Osakepalkkio-ohjelma	14						0,1		0,0	0,1		0,1
Omiin osakkaiden hankinta	-200						-1,9			-1,9		-1,9
Pääoman palautus Inira Oy:n määräysvallattomille omistajille										0,0	-22,4	-22,4
Oma pääoma 31.12.	72 962	146,4	50,2	1,7	0,1	1,5	-2,2	-9,7	109,6	297,6	56,0	353,6

Lisätietoja, kts liite 18.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1. Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Yrityksen perustiedot

Uponor on kansainvälisesti toimiva talo- ja yhdyskuntateknisiä ratkaisuja tarjoava teollisuuskonserni. Konsernin segmenttirakenne muodostuu liiketoimintojen ja maantieteellisten alueiden pohjalta määritellystä kolmesta raportoitavasta segmentistä, jotka ovat Talotekniikka – Eurooppa, Talotekniikka – Pohjois-Amerikka sekä Uponor Infra. Segmenttien riskit ja tuotot eroavat markkina- ja liiketoimintaympäristön, tuotetarjonnan, palveluiden sekä asiakasrakenteen osalta. Liiketoiminnan johto, valvonta ja raportointirakenteet on ryhmitelty liiketoimintasegmenttien mukaisesti.

Konsernin emoyritys on Uponor Oyj. Uponor Oyj:n kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on:

Uponor Oyj
PL 37 (käyntiosoite: Äyritie 20)
01511 Vantaa
Y-tunnus 0148731-6
Puh. 020 129 211

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa verkko-osoitteesta <http://sijoittajat.uponor.fi> tai tilattavissa konsernin emoyhtiön yllämainitusta osoitteesta.

Uponor Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 12.2.2020 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Laatimisperusta

Uponor-konsernin konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisen tilinpäätöskäytännön (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti. Tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu 31.12.2019 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä niiden SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitoa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n IAS-asetuksessa N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöainsäädäntövaatimusten mukaiset. Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina (M€) ja ne perustuvat liiketapahtumien alkuperäisiin hankintamenoihin, ellei alla esitetyissä laskentaperiaatteissa ole toisin mainittu. Kaikki esitetyt luvut ovat pyöristettyjä, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa voi poiketa esitetystä summaluvusta. Prosentit on laskettu tarkoista luvuista eikä julkaistuista pyöristetyistä luvuista.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja tietoa harkintaan perustuvista ratkaisuista. Nämä vaikuttavat varojen ja velkojen määrään taseessa, ehdollisten varojen ja velkojen esittämiseen tilinpäätöksessä sekä tilikauden tuottoihin ja kuluihin. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen näkemykseen, ja siksi on mahdollista, että toteutumat poikkeavat käytetyistä arvoista.

Konsernitilinpäätöksen yhdistelyperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön Uponor Oyj:n lisäksi kaikki ne yhtiöt, joissa emoyhtiöllä on omistuksensa perusteella suoraan tai tytäryhtiöidensä kautta yli puolet äänivallasta. Tytäryhtiöiksi katsotaan kaikki yhtiöt, joiden osakekannan äänimäärästä Uponor Oyj omistaa joko suoraan tai välillisesti enemmän kuin 50 % tai joissa sillä muuten on oikeus määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista taloudellisen hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Vuoden aikana hankitut tai perustetut tytäryhtiöt on otettu mukaan siitä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan. Myydyt yhtiöt ovat mukana tuloslaskelmassa siihen saakka, kun määräysvalta lakkaa.

Keskinäinen osakeomistus eliminoidaan hankintamenomenetelmällä. Hankintamenomenetelmän mukaan hankitun yhtiön varat ja velat arvostetaan käypiin arvoihin hankintahetkellä, ja se osa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta on liikearvoa. IFRS 1 -standardin salliman helpotuksen mukaisesti IFRS-siirtymispäivää (1.1.2004) aikaisempia yrityshankintoja ei ole oikaistu IFRS-periaatteiden mukaisiksi, vaan liikearvo vastaa suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaista kirjanpitoarvoa. Konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat sisäiset katteet ja konsernin sisäiset osingot eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä.

Osakkuusyhtiöt ovat yrityksiä, joissa konsernilla on 20-50 % osakekannan äänimäärästä tai joissa konserni käyttää huomattavaa vaikutusvaltaa. Yhteisyritykset ovat järjestelyjä, joissa määräysvalta on jaettu toisen yhtiön kanssa. Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä, joissa konsernilla ei ole yli 50 % osakekannan äänimäärästä tai joissa konserni

ei käytä huomattavaa vaikutusvaltaa, on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tilikauden tuloksesta on laskettu konsernin omistuksen mukaisesti ja esitetään tuloslaskelmassa erikseen. Jos konsernin osuus osakkuus- tai yhteisyrityksen tappiosta ylittää sen kirjanpitoarvon, osuutta ei yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuus- tai yhteisyrityksen veloitteiden täyttämiseen. Yhteisyritykset, joissa konsernilla on yli 50 % osakekannan äänimäärästä tai joissa konserni käyttää huomattavaa vaikutusvaltaa, on yhdistetty konsernitilinpäätökseen hankintamenomenetelmän mukaisesti.

Ulkomaan rahan määräiset erät ja valuuttakurssimuutokset

Kukin yhtiö muuntaa omassa kirjanpidossaan päivittäiset valuuttamääräiset tapahtumat toimintavaiheen määräisiksi tapahtumapäivän valuuttakurssia käyttäen. Tilinpäätöksissä valuuttamääräiset monetaariset erät muunnetaan käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja. Normaaliin liiketoimintaan liittyvät kurssierot käsitellään myyntien ja ostojen oikaisuina, kun taas rahoitukseen liittyvät kurssierot esitetään rahoituksen kurssieroissa.

Konsernitilinpäätöksessä ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi raportointikauden keskimääräisen mukaan ja taseet tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen. Tästä aiheutunut muuntoero sekä tytäryhtiöiden omien pääomien muuntamisesta aiheutuneet muut muuntoerot esitetään omassa pääomassa erillisenä eränä. Lisäksi emoyhtiön ulkomaisille tytäryhtiöille antamien omaa pääomaa korvaavien lainojen kurssierot on käsitelty muuntoerona konsernitilinpäätöksessä. Tytäryhtiöiden myyntien ja lopettamisten sekä olennaisten pääomapalautusten yhteydessä realisoituneet muuntoerot tuloutetaan konsernin laajaan tuloslaskelmaan.

Keskeisiä euron kurssia

	Kauden lopussa		Keskimäärin	
	2019	2018	2019	2018
USD	1,1234	1,1450	1,1195	1,1793
SEK	10,4468	10,2548	10,5824	10,2937
DKK	7,4715	7,4673	7,4660	7,4534
CAD	1,4598	1,5605	1,4822	1,5329
NOK	9,8638	9,9483	9,8444	9,6268
PLN	4,2568	4,3014	4,2990	4,2684

Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät sekä lopetettuun toimintoon liittyvät omaisuuserät luokitellaan myytävänä olevaksi, kun yritys yksittäisen suunnitelman mukaisesti päättää luopua erillisestä, merkittävästä liiketoimintayksiköstä, jonka varat, velat ja taloudellinen tulos voidaan erottaa toiminnallisesti ja taloudellista raportointia varten (rahavirtaa tuottava yksikkö). Myytävänä oleva pitkäaikainen omaisuuserä esitetään erillisenä eränä konsernin taseessa. Lopetetun toiminnon tulos sekä toiminnon lopettamisesta syntyvä voitto tai tappio esitetään erillisenä eränä konsernin tuloslaskelmassa. Lopetettuun toimintoon liittyvät omaisuuserät arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan käypään arvoon. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä. Konsernilla ei ole myytäväksi luokiteltuja omaisuuseriä eikä lopetettuja toimintoja tilinpäätöshetkellä eikä vertailukautena.

Myyntituotot asiakassopimuksista

Tämä laatimisperiaate kuvaa konsernin tulouttamisperiaatteet ja antaa tilinpäätöksen käyttäjille riittävästi tietoja, jotta lukijan on mahdollista ymmärtää konsernin suoriteveloitteet, suoriteveloitteiden täyttymisen ajoittuminen ja johdon merkittävät harkintaan perustuvat ratkaisut.

Konserni tarjoaa tuotteita ja ratkaisuja turvalliseen veden jakeluun, energiatehokkaaseen lämmitykseen ja viilennykseen sekä tuotettavaan yhdyskuntatekniikkaan. Tulovirrat voidaan jaotella kahteen ryhmään: tavaroiden myynti ja palveluiden tuottaminen sisältäen projektiliiketoiminnan ja vedenvaihtopalvelut. Konserni toimii päämiehenä kaikissa asiakassopimuksissa, sillä konserni tarjoaa tuotteita ja palveluita asiakkaalle ja sillä on määräysvalta tuotteisiin ja palveluihin, kunnes ne on luovutettu asiakkaalle.

Johto on käyttänyt merkittävää harkintaa seuraavien osa-alueiden osalta:

- Suoriteveloitteiden yksilöiminen projektiliiketoiminnassa
- Sen arviointi, onko Uponorilla täytäntöön pantavissa oleva oikeus saada maksu tarkasteluhetken mennessä tuotetusta suoritteesta projektiliiketoiminnassa
- Suoriteveloitteiden täyttymisen ajoittuminen (tavaroiden myynti ja palveluliiketoiminta)
- Palautusoikeuden käsittely (tavaroiden myynti)
- Muuttuvan vastikkeen arviointi (tavaroiden myynti ja palveluliiketoiminta)

Näitä johdon harkintaan perustuvia osa-alueita käsitellään tarkemmin tässä liitetiedossa.

Tavaroiden myynti

Tavaroiden myynti sisältää tuotteita kuten putkia, kaivoja ja vesisäiliöitä. Jokainen asiakkaalle toimitettu tuote on erillinen muista asiakkaalle toimitettavista tuotteista ja näin ollen jokainen tuote käsitellään erillisenä suoriteveloitteena.

Konserni tulouttaa tavaroiden myynnistä syntyneen myyntituoton tiettyinä ajankohtana. Suoriteveloitteen täytymisen ajankohtaa arvioitaessa konserni ottaa huomioon toimitusehdot ja asiakkaan hyväksyntää koskevat sopimusehdot, joiden perusteella konserni analysoi tarkan hetken, jolloin määräysvalta siirtyy asiakkaalle. Tiettyillä tuotteilla on palautusoikeus, mutta konserni on arvioinut, että palautukset ovat epätodennäköisiä ja niiden suuruus on siten epäolennainen.

Laskutus perustuu toimitukseen, eli laskutus tapahtuu, kun tuotteet on luovutettu asiakkaalle.

Palvelujen tuottaminen sisältäen projektiliiketoiminnan ja vedenvalvontapalvelut

Konsernin toimintaan kuuluvat projektit, joissa Uponor on sitoutunut toimittamaan projektiin kuuluvat tuotteet sekä palvelut, jotka sisältävät mm. suunnittelun, kokonaisvaltaisen projektinhallinnan ja integraatiopalvelut. Uponorin toimittaessa tuotteen, joka sisältää sekä tuotteen että palvelun, konserni käsittelee kokonaisuuden yhtenä suoriteveloitteena.

Mikäli tuotteen täysi toiminta edellyttää lisenssisopimusta, konserni käsittelee lisenssin ja tuotteen erillisinä suoriteveloitteina, sillä asiakas pystyy saamaan hyötyä tavarasta tai palvelusta joko yksinään tai yhdessä muiden asiakkaalle helposti saatavissa olevien voimavarojen kanssa.

Konserni tulouttaa palvelujen tuottamisesta, sisältäen projektiliiketoiminnan, muodostuneen myyntituoton ajan kuluessa, mikäli suoritteesta ei synny omaisuuserää, jolla olisi konsernille vaihtoehtoja käyttöä, konsernilla on täytäntöönpantavissa oleva oikeus maksuun tehtyyn työhön tai konsernin suoritteesta syntyy omaisuuserä tai se parantaa omaisuuserää, johon asiakkaalla on määräysvalta. Konsernin johto on arvioinut, että konsernilla on täytäntöönpantavissa oleva oikeus saada maksu tarkasteluhetken mennessä tuotetusta suoritteesta. Konserni soveltaa projektiliiketoiminnan asiakassopimusten tulouttamisessa panokseen perustuvaa menetelmää. Menetelmää käytetään, kun projektin lopputulosta voidaan arvioida luotettavasti. Panokseen perustuvassa tuloutusmenetelmässä konserni tulouttaa projektia valmiusasteen mukaisesti, joka lasketaan vertaamalla tiettyyn päivään mennessä aiheutuneita kustannuksia projektin arvioituihin kokonaiskustannuksiin. Laskutus on kytketty sopimuksessa ennalta sovittujen välivaiheiden toteutumiseen.

Vuodesta 2019 alkaen Uponor on tarjonnut pilvipohjaista vedenvalvontapalvelua, joka auttaa kuluttajia ja kuntia valvomaan veden käyttöä, sen laatua sekä havaitsemaan vuotoja. Palveluun kuuluvat vedenvalvontalaite, sovellus sekä täydentävät palvelut. Näiden tuotteiden ja palvelujen katsotaan olevan toisistaan riippuvaisia ja palvelukokonaisuus käsitellään siten yhtenä suoriteveloitteena.

Vedenvalvontapalvelut laskutetaan kuukausittain kiinteällä hinnalla, joka kattaa koko palvelukokonaisuuden. Palvelun kiinteä sopimusjakso on 30-36 kuukautta, jonka jälkeen palvelu jatkuu toistaiseksi voimassa olevana kunnes se irtisanotaan. Uponor tulouttaa palvelua ajan kuluessa, sillä asiakas samanaikaisesti saa ja kuluttaa Uponorin suoritteesta koituvan hyödyn sitä mukaan kuin Uponor tuottaa suoritetta.

Muuttuva vastike

Vastikkeen määrä, johon konserni on oikeutettu, saattaa vaihdella muuttuvan vastikkeen seurauksena. Konsernin kannalta olennaisia muuttuvan vastikkeen eriä ovat erilaiset alennukset, asiakaspalautukset, takaisinmaksut, rangaistusseuraamukset ja markkinointituet.

Tavaroiden myynti voi tyypillisesti sisältää muuttuvia vastikkeita kuten bonuksia, asiakaspalautuksia ja markkinointitukea. Bonukset ovat luonteeltaan kiinteitä ja konserni kerryttää bonuksia kuukausiperusteisesti. Asiakaspalautukset kirjataan takaisinmaksuvelkana, kun Uponor ei odota olevansa oikeutettu maksuun toimitetun tuotteen tai suoritettujen palvelujen perusteella. Markkinointituki kirjataan kuluksi, jos maksun ja saadun markkinointipalvelun välillä on selkeä yhteys.

Palvelujen tuottaminen, sisältäen projektiliiketoiminnan, voi tyypillisesti sisältää muuttuvia vastikkeita kuten rangaistusseuraamuksia myöhästymisistä ja asiakkaiden korvausvaatimuksia. Rangaistusseuraamukset ja asiakkaiden korvausvaatimukset kirjataan liikevaihdon oikaisuina ja muuttuvan vastikkeen määrää arvioidaan säännöllisesti.

Konserni arvioi muuttuvan vastikkeen määrän sopimuksen syntyessä. Muuttuvan vastikkeen määrä arvioidaan joko käyttäen odotusarvo-menetelmää tai todennäköisimmän rahamäärän menetelmää riippuen siitä kumpi menetelmä kuvastaa paremmin sitä vastikemäärää, johon yhtiö on oikeutettu. Konserni käyttää valitsemaansa menetelmää yhtenäisesti samantyyppisille sopimuksille muuttuvan vastikkeen määrää arvioidessaan.

Arvioidessaan muuttuvan vastikkeen määrää transaktiohinnassa, konserni analysoi, tuleeko muuttuvan vastikkeen määrää koskevia arvioita rajoittaa. Tavaroiden myynnissä muuttuvan vastikkeen määrän arvioidaan olevan epäolennainen ja siksi myöskään arvion rajoittamisella ei ole merkittävää vaikutusta tulouttamiseen. Palvelujen tuottamisessa, sisältäen projektiliiketoiminnan, muuttuvan vastikkeen määrän arvioidaan olevan epäolennainen ja sen todennäköisyys hyvin pieni.

Muut aiheet

Takuuvelvoitteet. Konserni tarjoaa tyypillisesti lain vaatimia takuita korjatakseen tuotteisiin liittyviä normaaleja virheitä, jotka ovat olemassa myyntihetkellä. Näin ollen suurin osa takuista on varmennustyyppisiä takuita, joita konserni käsittelee IAS 37 Varaukset, ehdolliset velat ja ehdolliset varat mukaisesti.

Sopimuksesta aiheutuvat lisämenot. Yleisesti konsernille ei aiheudu sopimuksen saamisesta lisämenoja tavaroiden myynnissä tai palvelujen tuottamisessa sisältäen projektiliiketoiminnan.

Takaisinmaksuvelat. Takaisinmaksuvelka on kirjattava, mikäli konsernin on maksettava takaisin asiakkaalle kokonaan tai osaksi saamansa vastike (tai saatava) ja se määritetään siten, että takaisinmaksuvelka vastaa sitä määrää, jonka konserni odottaa palauttavansa asiakkaalle. Konserni päivittää arvionsa takaisinmaksuvelan määristä jokaisena raportointiajankohtana.

Sopimukseen sisältyvä merkittävä rahoituskomponentti. Konsernin asiakassopimukset eivät sisällä merkittävää rahoituskomponenttia tavaroiden myynnissä tai palvelujen tuottamisessa sisältäen projektiliiketoiminnan.

Muuna kuin rahana suoritettava vastike. Konsernin asiakassopimukset eivät sisällä muuna kuin rahana suoritettavaa vastiketta tavaroiden myynnissä tai palvelujen tuottamisessa sisältäen projektiliiketoiminnan.

Sopimukseen perustuvat taseeseen merkityt määrät

Sopimukseen perustuvat omaisuuserät ja myyntisaamiset. Sopimukseen perustuva omaisuuserä on oikeus vastikkeeseen niistä tavaroista ja palveluista, jotka on luovutettu asiakkaalle. Jos asiakkaalle luovutetaan tavaroita tai palveluja ennen kuin asiakas maksaa vastikkeen, kuten projektiliiketoiminnassa tai ennen kuin lasku erääntyy, esitetään tilinpäätöksessä sopimukseen perustuva omaisuuserä. Mikäli konsernilla on ehdoton oikeus vastikkeeseen, erä esitetään myyntisaamisena.

Lisäksi vedenvälontapalvelujen asiakassopimuksiin liittyvät laite- ja asennuskulut käsitellään sopimuksen saamisesta aiheutuvana menona ja ne jaksotetaan tasaisesti sopimuskaudelle.

Lisäksi sopimukseen perustuvat sopimuserät ovat arvonalentumistestauksen kohteena. Tähän liittyvät tarkemmat laadintaperiaatteet on esitetty kohdassa Rahoitusvarat.

Sopimukseen perustuvat velat. Sopimukseen perustuva velka on velvoite luovuttaa asiakkaalle tavaroita tai palveluja, joista on saatu vastike asiakkaalta. Mikäli asiakas maksaa vastikkeen ennen kuin tavara tai palvelu luovutetaan asiakkaalle, esitetään tilinpäätöksessä sopimukseen perustuva velka, kun asiakas on suorittanut maksun tai maksu on erääntynyt (riippuen siitä kumpi on aikaisempi). Sopimukseen perustuvat velat tuloutetaan, kun konserni suorittaa velvoitteensa. Sopimukseen perustuvaa velkaa saattaa syntyä projektiliiketoiminnassa ja vedenvälontapalveluissa.

Tutkimus ja tuotekehitys

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi toteutumishetkellä ja ne sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin konsernin laajassa tuloslaskelmassa. Tuotekehitysmenot kirjataan myös kuluksi toteutumishetkellä, elleivät tuotekehitysmenojen taseeseen aktivoinnin edellytyksenä olevat kriteerit täyty. Tuotekehitysmenot aktivoidaan aineettomina hyödykkeinä taseeseen ja poistetaan taloudellisen vaikutusajan kuluessa, kun tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä ja tietyt muut kriteerit, kuten tuotteen tekninen toteutettavuus ja kaupallinen hyödynnettävyys, ovat varmistuneet. Konsernilla ei ole aktivoituja tuotekehitysmenoja.

Eläkejärjestelyt

Konsernin eläkejärjestelyt noudattavat eri maiden paikallisia sääntöjä ja käytäntöjä. Niiden määrät perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin tai vakuutusyhtiöiden suoriin veloituksiin. Konsernilla on maksu- ja etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä.

Maksupohjaisissa järjestelyissä eläkemaksut suoritetaan vakuutusyhtiöille, jonka jälkeen konsernilla ei ole enää muita maksuvelvoitteita. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Etuuspohjaisista järjestelyistä taseen eläkevastuuna esitetään tulevien eläkemaksujen nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen tilinpäätöspäivän käyvällä arvolla. Eläkevelvoite määritetään käyttäen ennakoitua etuus-oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (Projected Unit Credit Method). Eläkevelvoitteiden nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttauskorkona yritysten liikkeellelaskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoa tai valtion velkasitoumusten korkoa. Eläkemenot etuuspohjaisista järjestelyistä kirjataan kuluksi jaksottamalla kustannukset työntekijöiden keskimääräiselle palvelusajalle.

Kauden työsuoritukseen perustuva meno (eläkemeno) ja etuuspohjaisen järjestelyn nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään työsuhte-etuuksista aiheutuviin kuluihin. Etuuspohjaisen nettovelan (tai omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä aiheutuvat erät, mm. vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto, kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jona ne syntyvät.

Liikevoitto

Liikevoitto on tuloslaskelman erä, joka saadaan, kun liikevaihdosta vähennetään varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvat menot.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Lainojen hankinnasta välittömästi johtuvat transaktiomenot, jotka liittyvät selkeästi tiettyyn lainaan, sisällytetään lainan alkuperäiseen jaksotettuun hankintamenuon ja jaksotetaan korkokulaksi efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Aineelliseen käyttöomaisuuteen kuuluvien, pitkää rakennusaikaa edellyttävien, hankkeiden rakennusaikaiset korot aktivoidaan käyttöomaisuuteen sitä mukaan kuin investointi saatetaan käyttötarkoituksensa mukaiseen käyttökuntoon ja osaksi käyttöomaisuutta.

Tuloverot

Konsernin tuloslaskelman veroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikausien tuloksia vastaavat suoriteperusteiset verot, jotka perustuvat kunkin yhtiön paikallisen verosäännösten mukaisesti laskettuun verotettavaan tuloon. Tuloslaskelman veroihin kirjataan myös aikaisempien tilikausien verojen oikaisu sekä laskennallisten verojen muutokset. Laskennallinen verovelka tai -saaminen lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista käyttäen tilinpäätöshetkellä hyväksytyjä verokantoja. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti, joka todennäköisesti on käytettävissä tulevien tilikausien verotettavaa tuloa vastaan.

Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

Liikearvo sisältää tulevia taloudellisia hyötyjä omaisuuseristä, joita konserni ei yritysosaston yhteydessä voi määrittää ja kirjata erikseen. Liikearvo lasketaan hankintamenuon ja hankitun yhtiön nettovarallisuuden käyvän arvon erotuksena hankintahetkellä. Liikearvot on kohdistettu liiketoimintasegmenteille. Liikearvosta ei tehdä poistoja, mutta sille tehdään arvonalentumistesti vuosittain. Konserniyksikön lopettamisesta tai myymisestä aiheutuvat voitot ja tappiot sisältävät myytyyn yksikköön liittyvän liikearvon määrän.

Muut aineettomat hyödykkeet

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvät tavaramerkit, patentit, tekijänoikeudet, ohjelmistojen lisenssit, teknologia ja asiakkuudet. Aineettomat hyödykkeet on kirjattu taseessa alkuperäiseen hankintamenuonsa vähennettynä kertyneillä poistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Konserniyhtiöiden aineellinen käyttöomaisuus on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenuonsa vähennettynä kertyneillä poistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalentumisilla. Aineelliseen käyttöomaisuuteen kuuluvien, pitkää rakennusaikaa edellyttävien, hankkeiden rakennusaikaiset korot aktivoidaan käyttöomaisuuteen sitä mukaan kuin investointi saatetaan käyttötarkoituksensa mukaiseen käyttökuntoon ja osaksi käyttöomaisuutta.

Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet. Uudistus- ja perusparannushankkeiden menot lisätään taseen kirjanpitoarvoon silloin, kun on todennäköistä, että yritykselle koituu taloudellista hyötyä yli olemassa olevan hyödykkeen alun perin arvioidun tuottotason.

Käyttöomaisuuden luovutuksista, myynneistä tai käytöstä poistamisista johtuvat voitot ja tappiot lasketaan saatujen nettotuottojen ja tasearvon erotuksena. Myyntivoitot esitetään liiketoiminnan muina tuottoina ja myyntitappiot liiketoiminnan muina kuluina.

Poistot

Konserniyhtiöiden aineettomat hyödykkeet ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä kertyneillä tasapoistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalennuksilla. Maa-alueista ei tehdä poistoja, koska niillä ei katsota olevan taloudellista vaikutusaikaa. Muiden omaisuusryhmien arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

	vuotta
Rakennukset	20–40
Tuotantokoneet ja -laitteet	8–12
Muut koneet ja laitteet	3–15
Konttori- ja myymäläkalusto	5–10
Kuljetusvälineet	5– 7
Aineettomat hyödykkeet	3–10

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkastetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Julkiset avustukset

Aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden hankintaan liittyvät yhtiön saamat avustukset vähennetään hyödykkeen hankintamenosta ja kirjataan tuloslaskelmaan pienentämään hyödykkeestä kirjattavia poistoja. Muut yhtiön saamat avustukset kirjataan tuloslaskelmaan tuottoina niille tilikausille, joilla avustuksia vastaavat kulut syntyvät. Tällaiset avustukset esitetään avustuksen kohteeseen liittyvien kulujen vähennyksenä.

Aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvon alentuminen

Omaisuuksien tasearvoja arvioidaan jatkuvasti mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi. Jos arvonalentumiseen viittaavia tekijöitä ilmenee, arvioidaan kyseessä olevasta omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuneilla menoilla tai siinä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvoa määritettäessä kyseessä olevan omaisuuserän kerryttämät arvioidut vastaiset nettoraHAVIRrat diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttaus perustuu sellaiseen korkotasoon, joka kuvastaa kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä tuottovaatimusta ennen veroja. Arvonalentumista tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksikköjen tasolla. Rahavirtaa tuottava yksikkö on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja sen rahavirrat on erotettavissa muista rahavirroista.

Arvonalentuminen kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan. Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja muihin aineettomiin hyödykkeisiin paitsi liikearvoon liittyvä arvonalentumistappio perutaan siinä ja vain siinä tapauksessa, että viimeisimmän arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeen on tapahtunut muutos arvioissa, joita on käytetty määrittäessä omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Arvonalennusta ei kuitenkaan peruuteta yli sen tasearvon, joka oli voimassa ennen aiempien tilikausien arvonalennuskirjauksia. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Liikearvot testataan mahdollisen arvonalentumisen varalta vähintään kerran vuodessa. Jos merkkejä alaskirjausriskistä havaitaan, suoritetaan testaus useammin.

Vuokrasopimukset

IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardi astui voimaan 1.1.2019 ja korvaa IAS 17 -standardin ja siihen liittyvät tulokset. Standardi sisältää periaatteet vuokrasopimusten kirjaamiselle, arvostamiselle, esittämistavalle ja annettaville tilinpäätöstiedoille.

Uponor on soveltanut IFRS 16 -standardia käyttäen yksinkertaistettua siirtymämenetelmää siirtymäpäivällä 1.1.2019. Tätä menetelmää sovellettaessa käyttöönoton kumulatiivinen vaikutus näytetään siirtymähetken avaavassa taseessa. Käyttöönottoa edeltäviä vertailulukuja ei näin ollen ole oikaistu 31.12.2018 päättyneeltä tilikaudelta. Uponor on kirjannut standardin käyttöönoton yhteydessä käyttöoikeusomaisuuserän ja vuokrasopimusvelan IAS 17 -standardia sovellettaessa muiksi vuokrasopimuksiksi luokitelluista vuokrasopimuksista. Käyttöoikeusomaisuuseräksi on kirjattu määrä, joka on yhtä suuri kuin vuokrasopimusvelka perustuen 1.1.2019 voimassa olevien vuokrasopimusten jäljellä olevien maksamattomien vuokrien nykyarvoon.

Vertailukaudella, ennen IFRS 16 -standardin käyttöönottoa, vuokrasopimukset on luokiteltu joko rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi IAS 17 -standardin mukaisesti. Vuokrasopimus on luokiteltu rahoitusleasingsopimukseksi, jos omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt siirtyivät olennaisin osin vuokralle ottajalle. Muussa tapauksessa vuokrasopimus on luokiteltu muuksi vuokrasopimukseksi. Rahoitusleasingsopimukset kirjattiin vuokrasopimuksen alkamisajankohtana vuokratun omaisuuserän käypään arvoon tai vähimmäisvuokrien nykyarvoon, jos tämä arvo oli alempi. Vastaiset vuokrasopimussitoumukset kirjattiin korollisiin velkoihin vähennettynä rahoituskuluilla. Rahoitusleasingsopimuksista muodostuneet varat poistettiin joko niiden taloudellisen vaikutusajan kuluessa tai vuokra-ajan kuluessa, jos tämä aika oli taloudellista vaikutusaikaa lyhyempi. Korkokulut kirjattiin laajaan tuloslaskelmaan vuokra-ajan kuluessa. IAS 17 mukaisesti vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt eivät siirtyneet vuokralle ottajalle olennaisin osin, luokiteltiin muiksi vuokrasopimuksiksi. Muiden vuokrasopimusten vuokramaksut kirjattiin tuloslaskelmaan vuokratulueksi tasaerin vuokra-ajan kuluessa. Diskonttaamattomat vuokrasopimussitoumukset esitettiin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

IFRS 16 -standardi edellyttää vuokralle ottajilta lähtökohtaisesti kaikkien vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen. Taseeseen merkitään sopimuksen alkamisajankohtana käyttöoikeusomaisuuserä ja vuokrasopimusvelka, joiden arvo on määritetty perustuen tulevien vuokrien nykyarvoon. Aiemmin kirjattujen vuokratulujen sijaan vuokra-ajalle kirjataan käyttöoikeusomaisuuserien poistot ja vuokrasopimusvelasta aiheutuvat korkokulut.

Vuokrasopimusvelka

Uponor arvostaa sopimuksen alkamisajankohtana vuokrasopimusvelan maksamattomien vuokrien nykyarvoon. Näihin vuokriin sisällytetään kiinteät maksut, sisältäen tosiasiallisesti kiinteät maksut, vähennettynä vuokrasopimukseen liittyvillä kannustimilla ja muuttuvat vuokrat, jotka riippuvat indeksistä tai hintatasosta ja jotka alun perin määritetään sopimuksen alkamisajankohdan indeksin tai hintatason perusteella. Joihinkin sopimuksiin voi liittyä myös vuokrasopimuksen päättämisestä aiheutuvia sanktioita. Uponor sisällyttää päättämisestä aiheutuvat sanktiot vuokramaksuihin, jos Uponor on arvioinut vuokrasopimuksen päättämisen kohtuullisen varmaksi. Vuokrasopimusvelka ei sisällä arvonnlisäveroa. Uponor arvioi vuokra-ajan siten, että se on ajanjakso, jona vuokrasopimus ei ole purettavissa ottaen huomioon myös mahdolliset jatko- tai päättämisoptiot, jos niiden käyttäminen on arvioitu kohtuullisen varmaksi.

Uponor arvostaa vuokrasopimuksen nykyarvoon sopimuksen sisäisellä korolla, jos kyseinen korko on helposti määriteltävissä. Jos vuokrasopimuksen sisäinen korko ei ole helposti määriteltävissä, tulevat vähimmäisvuokrat diskontataan käyttäen lisäluoton korkoa. Lisäluoton korko määritellään IFRS 16 -standardin mukaan koroksi, jota vuokralle ottaja maksaisi lainatessaan vastaavaksi ajaksi ja vastaavanlaisin vakuuksin varat, jotka tarvittaisiin käyttöoikeusomaisuuserän hankintamenoa vastaavan omaisuuserän hankkimiseen vastaavanlaisessa taloudellisessa ympäristössä. Uponor on määrittänyt lisäluoton koron vuokrasopimuksille ottaen huomioon jäljellä olevan vuokra-ajan siirtymähetkellä 31.12.2018 ja vuokrasopimusten taloudellisen ympäristön. Uponor käyttää näiden tekijöiden perusteella muodostamaansa korkomatriisia määritellään käytettävän lisäluoton koron suuruuden vuokrasopimuksille, joissa sisäinen korko ei ole helposti määriteltävissä.

Käyttöoikeusomaisuuserä

Uponor kirjaa vuokrasopimuksesta aiheutuvan käyttöoikeusomaisuuserän sopimuksen alkamisajankohtana eli päivänä, jolloin kohdeomaisuuserä on Uponorin käytettävissä. Käyttöoikeusomaisuuserä arvostetaan hankintamenoon, josta vähennetään kertyneet poistot ja arvonalentumistappiot ja jota oikaistaan vuokrasopimusvelan uudelleen määrittämisestä johtuvilla erillä. Alkuperäisen arvostuksen mukaiseen hankintamenoon sisällytetään vuokrasopimusvelan alkuperäisen arvostuksen mukainen määrä, alkuvaiheen välittömät menot ja alkamisajankohtaan mennessä maksetut vuokrat vähennettynä saaduilla kannustimilla.

Ellei Uponor ole kohtuullisen varma siitä, että kohdeomaisuuserän omistus siirtyy sille vuokra-ajan päättyessä, Uponor poistaa käyttöoikeusomaisuuserän tasapoistoin käyttäen poistoaikana kohdeomaisuuserän taloudellista vaikutusaikaa tai vuokra-aikaa sen mukaan, kumpi näistä on lyhyempi.

Rakennukset	3–10 vuotta
Maa- ja vesialueet	3–45 vuotta
Koneet ja kalusto	3–15 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–10 vuotta

Käyttöoikeusomaisuuserät kuuluvat jatkossa arvonalentumistarkastelun piiriin.

Lyhytaikaiset vuokrasopimukset ja vähäarvoiset kohdeomaisuuserät

Uponor käyttää standardin sallimaa helpotusta lyhytaikaisiin vuokrasopimuksiin eikä kirjaa 1.1.2019 taseeseen vuokrasopimuksia, joiden vuokra-aika on sopimuksen alkamisajankohdasta enintään 12 kuukautta. Uponorin arvioissa täyttääkö sopimus lyhytaikaisen sopimuksen kriteerit, Uponor arvioi vuokra-ajan samalla tavalla kuin muissakin sopimuksissa, eli huomioiden mahdolliset jatko- ja päättämisoptiot ja onko niiden käyttäminen kohtuullisen varmaa. Jos vuokrasopimus sisältää osto-optioita, Uponor ei käsittele sitä lyhytaikaisena vuokrasopimuksena. Uponor kirjaa lyhytaikaiset vuokrasopimukset ajan kulumisen perusteella tuloslaskelmaan vuokrakuluksi.

Uponor käyttää myös helpotusta koskien IFRS 16 -standardin määrittelemiä vähäarvoisia kohdeomaisuuseriä sisältäviä vuokrasopimuksia eikä kirjaa näitä taseeseen, vaan kirjaa nämä sopimukset ajan kulumisen perusteella tuloslaskelmaan vuokrakuluksi. Arvioissa kohdeomaisuuserän arvon vähäisyyttä, Uponor ottaa huomioon vuokrattavan kohdeomaisuuserän arvon uutena riippumatta erän nykyisestä iästä ja arvosta.

Merittävät oletukset

IFRS 16 -standardin mukaan vuokralle ottajan on määriteltävä vuokra-aika siten, että se on ajanjakso, jona vuokrasopimus ei ole purettavissa ottaen huomioon myös mahdolliset jatko- tai päättämisoptiot, jos niiden käyttäminen on arvioitu kohtuullisen varmaksi. Uponor on arvioinut vuokrasopimusten vuokra-ajan ottaen huomioon kohtuullisen varmasti käytettävät jatko- tai päättämisoptiot. Uponorin vuokrasopimukset ovat joko määräaikaista tai toistaiseksi voimassa olevia.

Uponor arvioi vuokra-aikaa sopimuskohtaisesti. Toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia arvioitaessa, Uponor on määrittänyt vuokra-ajan perustuen Uponorin parhaaseen arvioon vuokrasopimuksen päättymisajankohdasta. Uponor ottaa arvioissa huomioon sopimuksen voimassaoloaikana vuokrakohteeseen tehdyt merkittävät parannustyöt, vuokrasopimuksen päättämiseen liittyvät menot, kuten neuvottelumenot, muuttomenot, menot uuden omaisuuserän integroimisesta vuokralle ottajan toimintoihin taikka sopimuksen päättämisestä aiheutuvat sanktiot ja vastaavanlaiset menot, mukaan lukien menot, jotka liittyvät kohdeomaisuuserään palauttamisesta sopimuksessa määrättyssä kunnossa tai sopimukseen määrättyyn paikkaan. Lisäksi Uponor ottaa huomioon kohdeomaisuuserän tärkeyden vuokralle ottajan toimintojen kannalta huomioiden esimerkiksi kohdeomaisuuserän erityislaatuus, sijaintipaikka ja sopivien vaihtoehtojen saatavuus. Uponor oikaisee vuokra-aikaa, jos ajanjakso, jona vuokrasopimus ei ole purettavissa, muuttuu.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu FIFO-periaatteen mukaan laskettuun hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on vaihto-omaisuushyödykkeestä tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava hinta vähennettynä sen valmiiksi saattamisella sekä myyntikustannuksilla. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno sisältää muuttuvien kulujen lisäksi niille kohdistetun osuuden valmistuksen välillisistä kustannuksista.

Varaukset

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, josta vapautuminen todennäköisesti edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa oikeudellisen menetyksen, ja tämän velvoitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Varauksina voivat olla muun muassa ympäristövaraukset, takuuvaraukset, uudelleenjärjestelymenot sekä tappiolliset sopimukset. Varausten muutokset sisältyvät tuloslaskelmassa kyseisten kulujen ryhmään. Varausten määrä arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja niiden määrä muutetaan vastaamaan parasta arviota tarkasteluhetkellä.

Ehdolliset varat ja velat

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman toteutuessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttymistä tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

Rahavarat

Rahavarat sisältävät käteisvarat, lyhytaikaiset pankkitalletukset sekä muut lyhytaikaiset, erittäin likvidit sijoitukset, jotka erääntyvät kolmen kuukauden kuluessa. Rahavarat arvostetaan taseessa hankintamenoon. Käytössä oleva pankkitilien luottolimiitti kirjataan lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

Rahoitusvarat

Rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: jaksotettuun hankintamenoon, käypään arvoon tulosvaikutteisesti ja käypään arvoon muihin laajan tuloksen eriin kirjattavat rahoitusvarat. Rahoitusvarojen myynnit ja ostot huomioidaan kirjanpidossa kaupantekopäivänä.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat sisältävät kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahavaroja, jotka arvostetaan käypään arvoon. Ne on hankittu pääasiallisesti voiton saamiseksi lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Tähän ryhmään kuuluvat myös johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Korke- ja valuuttajohdannaiset kirjataan hankittaessa taseeseen alkuperäiseen hankintamenoon, ja ne arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Käypä arvo määritetään käyttäen tilinpäätöspäivän markkinahintoja tai tulevien arvioitujen kassavirtojen nykyarvoa. Käyvän arvon muutokset sekä realisoituneet että realisoitumattomat voitot ja tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät. Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat sisältyvät muihin saamisiin taseessa.

Jaksotettuun hankintamenoon kuuluvat erät ovat johdannaistalouksien kuulumattomia rahavaroja, joita ei noteerata julkisilla markkinoilla ja joilla on kiinteä tai määritettävissä oleva maksupäivä, eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon. Myyntisaamiset arvostetaan niiden odotettuun käypään arvoon, joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä myyntisaamisten arvonalennuksilla. Myyntisaamisista tehdään arvonalennus, kun on olemassa perusteltu näyttö siitä, että konserni ei tule saamaan kaikkia saamisiaan takaisin alkuperäisin ehdoin. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, velallisen todennäköinen konkurssi tai maksujen laiminlyönti ovat viitteitä myyntisaamisten todennäköisestä arvonalentumisesta. Lainasaamisen arvonalentumista arvioidaan samoin kriteerein kuin myyntisaamisten arvonalentumista.

Käypään arvoon muihin laajan tuloksen eriin kuuluvat rahoitusvarat koostuvat noteeratuista ja noteeraamattomista osakkeista ja sijoituksista. Ne arvostetaan käypään arvoon käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinahintoja, kassavirtojen nykyarvomenetelmää tai muita soveltuvia arvostusmalleja. Osakkeet ja sijoitukset, joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, arvostetaan hankintamenoon. Myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset kirjataan oman pääoman arvomuutosrahastoon verovaikutus huomioiden. Käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tuloslaskelmaan silloin kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on pysyvästi alentunut niin, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio.

Rahoitusvelat

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvelat kirjataan käypään arvoon. Tähän ryhmään luokitellaan johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ja joiden käypä arvo on negatiivinen.

Muut rahoitusvelat kirjataan alun perin käypään arvoon ja myöhemmin ne arvostetaan efektiivisen koron menetelmää käyttäen jaksotettuun hankintamenoon. Transaktiomenot on sisällytetty rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Muut rahoitusvelat sisältävät pitkä- ja lyhytaikaiset korolliset velat ja ostovelat.

Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Rahoitusjohdannaista käytetään suojaustarkoituksiin, ja ne kirjataan hankittaessa taseeseen käypään arvoon. Ne arvostetaan myöhemmin käypään arvoon jokaisena raportointikauden päätöspäivänä. Johdannaiset luokitellaan joko rahavirtojen suojauksiin, ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten suojauksiin tai suojauksiin, joihin suojauslaskentaa ei sovelleta. Suojauslaskennan soveltamisen ulkopuolelle jäävien johdannaisten käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan rahoituseriin. Johdannaisten käyvät arvot määritetään käyttämällä julkisesti noteerattuja markkinahintoja.

Rahavirtojen suojausta käytetään sähköjohdannaisiin ja korkojohdannaisiin. Nettosijoitusten suojausta käytetään niihin valuuttajohdannaisiin, jotka suojaavat nettosijoituksiksi määriteltyjen vieraassa valuutassa olevien sisäisten lainojen valuuttariskejä. Suojausohjelmat dokumentoidaan IFRS 9 -vaatimusten mukaisesti, ja suojauslaskennan alaisten johdannaisten tehokkuus testataan sekä suojaussuhteen alkaessa että suojaussuhteen olemassaoloaikana.

Rahavirtojen suojaukseen kohdistettujen johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan oman pääoman suojausrahastoon siltä osin, kun suojaus on tehokas. Nettosijoituksia suojaavien valuuttajohdannaisten käyvän arvon muutos spot-kurssin muutoksen osalta kirjataan oman pääoman muuntoeroihin ja korkoeron muutoksen osalta tulosvaikutteisesti rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Omaan pääoman kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tulokseen samoille kausille, joilla suojattavat rahavirrat vaikuttavat tulokseen: sähköjohdannaiset hankinnan ja valmistuksen kuluihin ja korkojohdannaiset rahoituseriin.

Suojauksen tehoton osuus kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan: sähköjohdannaisten osalta hankinnan ja valmistuksen kuluihin ja korkojohdannaisten osalta rahoituseriin.

Osakeperusteiset maksut - johdon kannustinjärjestelmä

Osakeperusteisen maksun käypä arvo määritellään päivänä, jolloin järjestelmästä on sovittu yhtiön ja kohderyhmän kesken ja jaksotetaan ohjelman juoksuajalle. Sekä osakkeina että rahana maksettava osuus kirjataan omaan pääomaan ja myös rahaosuus arvostetaan myöntämispäivän arvoon siltä osin kun juoksuaikaa on ohjelmassa jäljellä.

Omat osakkeet

Omat osakkeet on esitetty tilinpäätöksessä oman pääoman vähennyksenä. Tunnuslukulaskennassa omien osakkeiden vaikutus on eliminoitu. Omat osakkeet vaikuttavat avaintunnuslukujen laskentaan IAS 33:n mukaisesti.

Maksettavat osingot

Konsernin maksamat osingot kirjataan sille tilikaudelle, jonka aikana yhtiökokous on vahvistanut osingon maksettavaksi.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden toteutumattomuus voivat poiketa tehdyistä arvioista ja käytetyistä oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Konsernin johto joutuu tekemään päätöksiä laatimisperiaatteiden valintaan ja soveltamiseen liittyen. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassaolevissa IFRS-säännöksissä on mahdollisuus valita eri kirjaamis-, arvostamis- tai esittämistapojen väliä.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Aikaisemmat kokemukset ja tulevaisuutta koskevat oletukset, joiden uskotaan tilinpäätöshetkellä olevan perusteltuja, vaikuttavat tehtyihin arvioihin. Konsernissa seurataan arvioiden ja oletusten toteutumista säännöllisesti käyttämällä sekä sisäisiä että ulkoisia tietolähteitä. Muutokset arvioissa ja oletuksissa ovat mahdollisia, ja niiden vaikutus merkitään tilinpäätökseen siltä tilikaudella, jonka aikana arviota tai oletusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Arvioita on käytetty määrittäessä tilinpäätöksessä raportoitujen erien suuruutta, muun muassa tiettyjen omaisuuserien realisoitavuutta, kuten laskennallisia verosaatavia ja muita saatavia, aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden taloudellisia pitoaikoja, varauksia, eläkevastuita ja liikearvojen arvonalentumisia.

Konsernin kannalta merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät liikearvon arvonalentumistestauksiin ja etuusperusteisiin eläkevelvoitteisiin. Näihin liittyvien laatimisperiaatteiden soveltaminen edellyttää merkittävien arvioiden ja oletusten tekemistä. Epävarmuutta sisältyy liikearvon arvonalentumistestauksen yhteydessä tehtäviin oletuksiin tulevasta kassavirroista ja diskonttokoron määrittämiseen. Arvonalentumistesteissä diskonttokorkona käytetään konsernin keskimääräistä pääoman kustannusta (WACC), joka määritetään valuutta-alueittain. Etuusperusteisten eläkevelvoitteiden kirjanpitoarvo perustuu vakuutusmatemaattisiin laskelmiin, jotka perustuvat oletuksiin ja arvioihin muun muassa varojen ja velkojen arvostamiseen käytetystä diskonttokorosta, varojen odotetusta tuotosta, sekä inflaation ja palkkatason kehityksestä.

Vuonna 2019 voimaan tulleet uudet ja muutetut IFRS-standardit

Tässä konsernitilinpäätöksessä on otettu käyttöön seuraavat uudet tai uudistetut IFRS-standardit 1.1.2019 alkaen:

IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin käyttöönoton vaikutus

IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardi astui voimaan 1.1.2019 ja korvaa IAS 17 -standardin ja siihen liittyvät tulkinnot. Standardi sisältää periaatteet vuokrasopimusten kirjaamiselle, arvostamiselle, esittämistavalle ja annettaville tilinpäätöstiedoille.

Uponor on soveltanut IFRS 16 -standardia käyttäen yksinkertaistettua siirtymämenetelmää siirtymäpäivällä 1.1.2019. Tätä menetelmää sovellettaessa käyttöönoton kumulatiivinen vaikutus näytetään siirtymähetken avaavassa taseessa. Käyttöönottoa edeltäviä vertailulukuja ei näin ollen ole oikaistu 31.12.2018 päättyneeltä tilikaudelta. Uponor on kirjannut standardin käyttöönoton yhteydessä käyttöoikeusomaisuuserän ja vuokrasopimusvelan IAS 17 -standardia sovellettaessa muiksi vuokrasopimuksiksi luokitelluista vuokrasopimuksista. Täsmäytys IFRS 16 -standardin käyttöönoton myötä kirjattujen vuokrasopimusvelkojen ja taseen ulkopuolisten vuokravastuiden välillä 31.12.2018 on esitetty liitetiedossa 23. Käyttöoikeusomaisuuseräksi on kirjattu määrä, joka on yhtä suuri kuin vuokrasopimusvelka perustuen 1.1.2019 voimassa olevien vuokrasopimusten jäljellä olevien maksamattomien vuokrien nykyarvoon. Standardin käyttöönotolla ei ole näin ollen ollut vaikutusta Uponorin omaan pääomaan.

Vertailukaudella, ennen IFRS 16 -standardin käyttöönottoa, vuokrasopimukset on luokiteltu joko rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi IAS 17 -standardin mukaisesti. Vuokrasopimus on luokiteltu rahoitusleasingsopimukseksi, jos omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt siirtyivät olennaisin osin vuokralle ottajalle. Muussa tapauksessa vuokrasopimus on luokiteltu muuksi vuokrasopimukseksi. Rahoitusleasingsopimukset kirjattiin vuokrasopimuksen alkamisajankohtana vuokratun omaisuuserän käypään arvoon tai vähimmäisvuokrien nykyarvoon, jos tämä arvo oli alempi. Vastaiset vuokrasopimussitoumukset kirjattiin korollisiin velkoihin vähennettynä rahoituskuluilla. Rahoitusleasingsopimuksista muodostuneet varat poistettiin joko niiden taloudellisen vaikutusajan kuluessa tai vuokra-ajan, jos tämä aika oli taloudellista vaikutusaikaa lyhyempi. Korkokulut kirjattiin laajaan tuloslaskelmaan vuokra-ajan kuluessa. IAS 17 mukaisesti vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt eivät siirtyneet vuokralle ottajalle olennaisin osin, luokiteltiin muiksi vuokrasopimuksiksi. Muiden vuokrasopimusten vuokramaksut kirjattiin tuloslaskelmaan vuokratulueksi tasaerin vuokra-ajan kuluessa. Diskonttaamattomat vuokrasopimussitoumukset esitettiin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

IFRS 16 -standardi edellyttää vuokralle ottajilta lähtökohtaisesti kaikkien vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen. Taseeseen merkitään sopimuksen alkamisajankohtana käyttöoikeusomaisuuserä ja vuokrasopimusvelka, joiden arvo on määritetty perustuen tulevien vuokrien nykyarvoon. Aiemmin kirjattujen vuokratulujen sijaan vuokra-ajalle kirjataan käyttöoikeusomaisuuserien poistot ja vuokrasopimusvelasta aiheutuvat korkokulut.

Yhteenvedo uusista laadintaperiaatteista

Vuokrasopimusvelka

Uponor arvostaa sopimuksen alkamisajankohtana vuokrasopimusvelan maksamattomien vuokrien nykyarvoon. Näihin vuokriin sisällytetään kiinteät maksut, sisältäen tosiasiallisesti kiinteät maksut, vähennettyinä vuokrasopimukseen liittyvillä kannustimilla ja muuttuvat vuokrat, jotka riippuvat indeksistä tai hintatasosta ja jotka alun perin määritetään sopimuksen alkamisajankohdan indeksin tai hintatason perusteella. Joihinkin sopimuksiin voi liittyä myös vuokrasopimuksen päättämisestä aiheutuvia sanktioita. Uponor sisällyttää päättämisestä aiheutuvat sanktiot vuokramaksuihin, jos Uponor on arvioinut vuokrasopimuksen päättämisen kohtuullisen varmaksi. Vuokrasopimusvelka ei sisällä arvonalisäveroa. Uponor arvioi vuokra-ajan siten, että se on ajanjakso, jona vuokrasopimus ei ole purettavissa ottaen huomioon myös mahdolliset jatko- tai päättämisoptiot, jos niiden käyttäminen on arvioitu kohtuullisen varmaksi.

Uponor arvostaa vuokrasopimuksen nykyarvoon sopimuksen sisäisellä korolla, jos kyseinen korko on helposti määriteltävissä. Jos vuokrasopimuksen sisäinen korko ei ole helposti määriteltävissä, tulevat vähimmäisvuokrat diskontataan käyttäen lisäluoton korkoa. Lisäluoton korko määritellään IFRS 16 -standardin mukaan korkoksi, jota vuokralle ottaja maksaisi lainatessaan vastaavaksi ajaksi ja vastaavanlaisin vakuuksin varat, jotka tarvittaisiin käyttöoikeusomaisuuserän hankintamenoa vastaavan omaisuuserän hankkimiseen vastaavanlaisessa taloudellisessa ympäristössä. Uponor on määrittänyt lisäluoton koron vuokrasopimuksille ottaen huomioon jäljellä olevan vuokra-ajan siirtymähetkellä 31.12.2018 ja vuokrasopimusten taloudellisen ympäristön. Uponor käyttää näiden tekijöiden perusteella muodostamaansa korkomatriisia määritellään käytettävän lisäluoton koron suuruuden vuokrasopimuksille, joissa sisäinen korko ei ole helposti määriteltävissä.

Käyttöoikeusomaisuuserä

Uponor kirjaa vuokrasopimuksesta aiheutuvan käyttöoikeusomaisuuserän sopimuksen alkamisajankohtana eli päivänä, jolloin kohdeomaisuuserä on Uponorin käytettävissä. Käyttöoikeusomaisuuserä arvostetaan hankintamenoon, josta vähennetään kertyneet poistot ja arvonalentumistappiot ja jota oikaistaan vuokrasopimusvelan uudelleen määrittämisestä johtuvilla erillä. Alkuperäisen arvostuksen mukaiseen hankintamenoon sisällytetään vuokrasopimusvelan alkuperäisen arvostuksen mukainen määrä, alkuvaiheen välittömät menot ja alkamisajankohtaan mennessä maksetut vuokrat vähennettynä saaduilla kannustimilla.

Ellei Uponor ole kohtuullisen varma siitä, että kohdeomaisuuserän omistus siirtyy sille vuokra-ajan päättyessä, Uponor poistaa käyttöoikeusomaisuuserän tasapoistoin käyttäen poistoajana kohdeomaisuuserän taloudellista vaikutusaikaa tai vuokra-aikaa sen mukaan, kumpi näistä on lyhyempi.

Rakennukset	3–10 vuotta
Maa- ja vesialueet	3–45 vuotta
Koneet ja kalusto	3–15 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–10 vuotta

Käyttöoikeusomaisuuserät kuuluvat jatkossa arvonalentumistarkastelun piiriin.

Lyhytaikaiset vuokrasopimukset ja vähäarvoiset kohdeomaisuuserät

Uponor käyttää standardin sallimaa helpotusta lyhytaikaisiin vuokrasopimuksiin eikä kirjaa 1.1.2019 taseeseen vuokrasopimuksia, joiden vuokra-aika on sopimuksen alkamisajankohdasta enintään 12 kuukautta. Uponorin arvioidessa täyttääkö sopimus lyhytaikaisen sopimuksen kriteerit, Uponor arvioi vuokra-ajan samalla tavalla kuin muissakin sopimuksissa, eli huomioiden mahdolliset jatko- ja päättämisoptiot ja onko niiden käyttäminen kohtuullisen varmaa. Jos vuokrasopimus sisältää osto-option, Uponor ei käsittele sitä lyhytaikaisena vuokrasopimuksena. Uponor kirjaa lyhytaikaiset vuokrasopimukset ajan kulumisen perusteella tuloslaskelmaan vuokratulukuksi.

Uponor käyttää myös helpotusta koskien IFRS 16 -standardin määrittelemiä vähäarvoisia kohdeomaisuuseriä sisältäviä vuokrasopimuksia eikä kirjaa näitä taseeseen, vaan kirjaa nämä sopimukset ajan kulumisen perusteella tuloslaskelmaan vuokratulukuksi. Arvioidessa kohdeomaisuuserän arvon vähäisyyttä, Uponor ottaa huomioon vuokrattavan kohdeomaisuuserän arvon uutena riippumatta erän nykyisestä iästä ja arvosta.

Merkittävät oletukset

IFRS 16 -standardin mukaan vuokralle ottajan on määritettävä vuokra-aika siten, että se on ajanjakso, jona vuokrasopimus ei ole purettavissa ottaen huomioon myös mahdolliset jatko- tai päättämisoptiot, jos niiden käyttäminen on arvioitu kohtuullisen varmaksi. Uponor on arvioinut vuokrasopimusten vuokra-ajan ottaen huomioon kohtuullisen varmasti käytettävät jatko- tai päättämisoptiot. Uponorin vuokrasopimukset ovat joko määräaikaista tai toistaiseksi voimassa olevia.

Uponor arvioi vuokra-aikaa sopimuskohtaisesti. Toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia arvioitaessa, Uponor on määrittänyt vuokra-ajan perustuen Uponorin parhaaseen arvioon vuokrasopimuksen päättymisajankohdasta. Uponor ottaa arviossa huomioon sopimuksen voimassaoloaikana vuokrakohteeseen tehdyt merkittävät parannustyöt, vuokrasopimuksen päättämiseen liittyvät menot, kuten neuvottelumenot, muuttomenot, menot uuden omaisuuserän integroimisesta vuokralle ottajan toimintoihin taikka sopimuksen päättämisestä aiheutuvat sanktiot ja vastaavanlaiset menot, mukaan lukien menot, jotka liittyvät kohdeomaisuuserään palauttamisesta sopimuksessa määrättyssä kunnossa tai sopimukseen määrättyyn paikkaan. Lisäksi Uponor ottaa huomioon kohdeomaisuuserän tärkeyden vuokralle ottajan toimintojen kannalta huomioiden esimerkiksi kohdeomaisuuserän erityislaatuisuus, sijaintipaikka ja sopivien vaihtoehtojen saatavuus. Uponor oikaisee vuokra-aikaa, jos ajanjakso, jona vuokrasopimus ei ole purettavissa, muuttuu.

IFRS 9:n muutokset: Ennen eräpäivää tapahtuvaa maksua koskevat ominaisuudet, joihin liittyy negatiivinen korvaus

IFRS 9:n muutokset selventävät, että sen arvioimiseksi, täyttääkö ennen eräpäivää tapahtuvaa maksua koskeva ominaisuus SPPI-testin ehdot ('solely payments of principal and interest', yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua), option käyttävä taho voi maksaa tai saada kohtuullisen korvauksen ennen eräpäivää tapahtuvasta maksusta riippumatta siitä, mistä ennen eräpäivää tapahtuva maksu johtuu. Toisin sanottuna, ennen eräpäivää tapahtuvaa maksua koskevat ominaisuudet, joihin liittyy negatiivinen korvaus eivät automaattisesti tarkoita, että SPPI-testin ehdot eivät voi täytyä.

IAS 28:n muutokset: Pitkäaikaiset osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä

Muutos selventää, että IFRS 9, mukaan lukien vaatimus arvonalentumistesteille, soveltuu sellaisille rahoitusinstrumenteille osakkuus- ja yhteisyrityksissä, joihin ei ole sovellettu pääomaosuusmenetelmää. Nämä sisältävät pitkäaikaisia osuuksia, jotka tosiasiallisesti muodostavat osan yhtiön nettosijoituksesta osakkuus- tai yhteisyrityksessä. Konserni soveltaa IFRS 9 -standardia tällaisiin pitkäaikaisiin osuuksiin ennen IAS 28:n soveltamista. Sovellettaessa IFRS 9 -standardia pitkäaikaisiin osuuksiin, yhtiö ei ota huomioon IAS 28 -standardin vaatimia kirjanpidollisia oikaisuja näiden osuuksien kirjanpitoarvoihin (ts. pitkäaikaisten osuuksien kirjanpitoarvoon sijoituskohteen tappioiden kohdistamisesta tai arvon alentumisen arvioinnista IAS 28:n mukaisesti tehtyjä oikaisuja).

Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin 2015-2017: Muutokset standardeihin IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistäminen, IFRS 11 Yhteisjärjestelyt, IAS 12 Tuloverot and IAS 23 Vieraan pääoman menot

Vuosittaiset parannukset sisältävät muutoksia neljään standardiin:

IAS 12 *Tuloverot*. Muutokset selventävät, että konsernin tulee kirjata osinkojen tuloverovaikutukset tulosvaikutteisesti, muihin laajan tuloksen eriin tai omaan pääomaan perustuen siihen, mihin yhtiö alun perin kirjasi ne liiketapahtumat, joiden perusteella voitonjakokelpoisia voittoja syntyi. Näin toimitaan riippumatta siitä, sovelletaanko jaettuihin ja ei-jaettuihin voittoihin samaa verokantaa.

IAS 23 *Vieraan pääoman menot*. Muutokset selventävät, että jos nimenomaisesti omaisuuserän hankkimista varten otettua lainaa on jäljellä sen jälkeen, kun siihen liittyvä omaisuuserä on valmis sille aiottuun käyttötarkoitukseen tai myytäväksi, siirtyy tämä laina osaksi yhtiön yleisesti lainaksi ottamia varoja laskettaessa yleisen lainanoton rahoituskerrointa.

IFRS 3 *Liiketoimintojen yhdistäminen*. Muutokset selventävät, että konsernin saadessa määräysvallan liiketoiminnassa, joka on yhteinen toiminto, konserni soveltaa vaiheittaista hankintaa koskevia kirjanpitokäsittelyvaatimuksia mukaan

lukien sen yhteisen toiminnon aiemman omistuksen uudelleen arvostaminen käypään arvoon. Uudelleen arvostuksen kohteena olevaan aiempaan omistukseen luetaan mukaan mahdolliset yhteiseen toimintoon liittyvät kirjaamattomat omaisuuserät, velat ja liikearvo.

IFRS 11 *Yhteisjärjestelyt*. Muutokset selventävät, että silloin, kun osapuoli, joka osallistuu, mutta jolla ei ole yhteistä määräysvaltaa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisessä toiminnossa, saa yhteisen määräysvallan tässä yhteisessä toiminnossa, konserni ei arvosta yhtiön aiempaa omistusta kyseisessä yhteisessä toiminnossa uudelleen.

IAS 19 *Työsuhde-etuudet* -standardin muutokset: *Järjestelyn muuttaminen, järjestelyn supistaminen tai velvoitteen täyttäminen*

Muutokset selventävät, että aiempaan työsuoritukseen perustuva meno (tai velvoitteen täyttämistä johtuva voitto tai tappio) lasketaan arvostamalla etuusperusteinen velka (omaisuuserä) käyttäen päivitettyjä oletuksia ja vertaamalla tarjottavia etuuksia ja järjestelyyn kuuluvia varoja ennen järjestelyn muuttamista (tai supistamista tai velvoitteen täyttämistä) ja sen jälkeen, mutta jättäen huomioimatta omaisuuserän enimmäismäärän vaikutuksen (jollainen voi syntyä silloin, kun etuusperusteinen järjestely on ylijäämäinen). IAS 19 on nyt selkeä sen suhteen, että järjestelyn muuttamisesta (tai supistamisesta tai velvoitteen täyttämistä) mahdollisesti seuraava omaisuuserän enimmäismäärän vaikutuksen muuttaminen määritetään toisessa vaiheessa ja kirjataan normaaliin tapaan muihin laajan tuloksen eriin.

Myös kauden työsuoritukseen perustuvan menon ja etuusperustaisen nettovelan (omaisuuserän) nettokoron arvostukseen liittyviä kappaleita on muutettu. Konsernin tulee nyt käyttää tämän uudelleenarvostuksen perusteella päivitettyjä oletuksia järjestelyn muuttamisen jälkeen jäljellä olevan raportointikauden työsuoritukseen perustuvan menon ja nettokoron määrittämiseen. Nettokoron osalta muutokset selventävät, että järjestelyn muuttamisen jälkeiselle kaudelle nettokorko lasketaan kertomalla IAS 19.99 mukaisesti uudelleen määritetty etuusperusteinen nettovelka (omaisuuserä) uudelleen määrittäessä käytetyllä diskonttauskorolla (ottaen huomioon myös saatujen maksujen ja etuuksien maksamisen vaikutuksen etuusperusteiseen nettovelkaan (omaisuuserään)).

IFRIC 23 *Tuloverokäsittelyjä koskeva epävarmuus*

IFRIC 23 ohjeistaa, miten kirjanpidollinen veropositio määritetään silloin, kun tuloverokäsittelyyn liittyy epävarmuutta. Tulkinta edellyttää konsernia:

- määrittämään, milloin epävarmat veropositiot arvioidaan erikseen ja milloin kokonaisuutena; ja
- arvioimaan, onko todennäköistä, että veroviranomainen hyväksyy epävarman veropositio-käsittelyn, tai ehdotetun käsittelyn, yhtiön tuloveroilmoituksessa:
 - Mikäli kyllä, yhtiön tulee määrittää sen kirjanpidollinen veropositio yhdenmukaisesti käytetyn verokäsittelyn tai suunnitellun käsittelyn kanssa.
 - Mikäli ei, yhtiön tulee ottaa huomioon epävarmuuden vaikutus määrittäessään kirjanpidollista veropositiota joko käyttämällä todennäköisintä määrää tai odotusarvoa.

Julkaistut uudet ja uudistetut IFRS-standardit, jotka eivät vielä ole voimassa

Sinä päivänä, jona tämä tilinpäätös on hyväksytty julkaistavaksi, konserni ei ole ottanut käyttöön seuraavia uusia ja uudistettuja IFRS-standardeja, jotka on julkaistu, mutta jotka eivät vielä ole tulleet voimaan:

- IFRS 17 *Vakuutus sopimukset* (ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa)
- IFRS 10:n ja IAS 28:n muutokset: *Omaisuuserien myynti tai siirto sijoittajayrityksen ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välillä.*
- IFRS 3:n muutokset: *Liiketoiminnan määrittelmä*
- IAS 1 ja IAS 8:n muutokset: *Olennaisuuden määrittelmä*
- IFRS 9, IAS 39 ja IFRS 7 muutokset: *Viitekorkouudistus*
- IAS 1:n muutos: *Velkojen luokittelu lyhyt- tai pitkäaikaisiksi* (ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa)

Konserni ei odota yllä listattujen standardien käyttöönotolla olevan merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätöksiin tulevina kausina lukuun ottamatta alla kuvattuja vaikutuksia:

IFRS 17 *Vakuutus sopimukset*

IFRS 17 -standardi luo vakuutus sopimusten kirjaamista, arvostamista, esittämistä ja niistä annettavia liitetietoja koskevat periaatteet ja korvaa IFRS 4 *Vakuutus sopimukset* -standardin.

IFRS 17 -standardi kuvaa Yleisen mallin, jota muokataan sellaisten vakuutus sopimusten osalta, joihin sisältyy oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä ja jota kutsutaan Muuttuvan maksun lähestymistapana. Yleistä mallia yksinkertaistetaan, mikäli tietyt kriteerit täyttyvät, arvostamalla jäljellä olevaan vakuutuskauteen kohdistuva velka soveltamalla Vakuutusmaksujen kohdistamiseen perustuvaa lähestymistapaa.

Yleinen malli käyttää päivitettyjä oletuksia tulevien rahavirtojen määrän, ajoituksen ja epävarmuuden arvioimiseen ja mittaa nimenomaisesti tämän epävarmuuden kustannusta; ottamalla huomioon markkinakorot ja vakuutusnotajan optiot ja takuut.

Standardia on sovellettava 1.1.2021 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, aikaisemman soveltamisen ollessa sallittua. Standardia sovelletaan takautuvasti, paitsi silloin, kun se ei ole käytännössä mahdollista, jolloin sovelletaan mukautettua takautuvaa tai käyvän arvon mallia. Luonnos *Muutokset IFRS 17 -standardiin* vastaa huolenaiheisiin ja käyttöön haasteisiin, jotka identifioitiin IFRS 17 -standardin julkaisemisen jälkeen. Yksi ehdotetuista tärkeimmistä muutoksista on IFRS 17:n ensimmäisen soveltamispäivän lykkääminen yhdellä vuodella tilikausille, jotka alkavat 1.1.2022 tai sen jälkeen.

IFRS 10:n ja IAS 28:n muutokset: *Omaisuserien myynti tai siirto sijoittajayrityksen ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välillä.*

IFRS 10 ja IAS 28 -standardien muutokset koskevat tilanteita, joissa sijoittajayrityksen ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välillä tapahtuu omaisuserien myynti tai siirto. Erityisesti muutoksilla todetaan, että voitoista ja tappioista, jotka syntyvät määräysvallan menettämisestä sellaisessa tytäryhtiössä, jossa ei ole liiketoimintaa, liiketoimella pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävän osakkuus- tai yhteisyrityksen kanssa, kirjataan emoyhtiön tuloslaskelmaan vain se osa, joka liittyy ulkopuolisten sijoittajien osuuteen kyseisestä osakkuus- tai yhteisyrityksestä. Samoin voitoista ja tappioista, jotka syntyvät entisessä tytäryhtiössä (joka on muuttunut pääomaosuusmenetelmällä käsiteltäväksi osakkuus- tai yhteisyritykseksi) jäljellä olevan osuuden uudelleen arvostuksesta käypään arvoon kirjataan entisen emoyhtiön tuloslaskelmaan vain sen osa, joka liittyy ulkopuolisten sijoittajien osuuteen uudessa osakkuus- tai yhteisyrityksessä.

IASB ei ole vielä päättänyt muutosten voimaantulopäivää; ennenaikainen soveltaminen on kuitenkin sallittua.

IFRS 3:n muutokset: *Liiketoiminnan määritelmä*

Muutokset selventävät, että vaikka yleensä liiketoiminnoilla on tuotoksia, tuotokset eivät ole välttämättömiä, jotta toisiinsa liittyvien toimintojen ja varojen muodostama kokonaisuus voitaisiin määritellä liiketoiminnaksi. Tullakseen käsitellyksi liiketoimintana, hankittujen toimintojen ja varojen kokonaisuuden tulee sisältää vähintään panos ja tosiasiallinen prosessi, jotka yhdessä merkittävästi myötävaikuttavat kykyyn saada aikaan tuotoksia.

Lisäohjeistusta on annettu auttamaan yhtiöitä sen arvioimisessa, onko hankittu tosiasiallinen prosessi.

Muutokset esittävät myös valinnaisen keskittymätestin, jonka avulla voidaan tehdä yksinkertaistettu arviointi siitä, onko hankittu toimintojen ja varojen muodostama kokonaisuus liiketoiminta vai ei. Valinnaisen keskittymätestin mukaan hankittujen toimintojen ja varojen muodostama kokonaisuus ei ole liiketoiminta, mikäli tosiasiaassa hankittujen yksilöitävissä olevien varojen koko käypä arvo on keskittynyt yhteen yksilöitävissä olevaan omaisuserään tai omaisuseräryhmään.

Muutokset tulevat voimaan ei-takautuvasti ja ne koskevat kaikkia liiketoimintojen yhdistämissä ja varojen hankintoja, joissa hankintahetki on 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavan tilikauden alussa tai myöhemmin.

IAS 1 ja IAS 8:n muutokset: *Olennaisen määritelmä*

Muutosten tarkoituksena on tehdä IAS 1:n olennaisen määritelmästä helpommin ymmärrettävä eikä tarkoituksena ole muuttaa IFRS-standardien taustalla olevaa olennaisuuden käsitettä. Konsepti olennaisen informaation häivyttämisestä osaksi epäolennaista informaatiota on sisällytetty osaksi uutta määritelmää.

Kynnysarvoa olennaisuudelle, jolla on vaikutus tilinpäätöksen käyttäjiin, on muutettu siten, että aiemman "voisi vaikuttaa" tilalle muutettiin "voidaan kohtuudella odottaa vaikuttavan".

IAS 8:n olennaisuuden määritelmää on korvattu viittauksella IAS 1:n olennaisuuden määritelmään. Sen lisäksi, johdonmukaisuuden varmistamiseksi IASB päivitti myös muita standardeja ja Käsitteellistä viitekehystä, jotka sisältävät olennaisuuden määritelmän tai viittaavaat termiin "olennainen".

Muutokset tulevat voimaan ei-takautuvasti 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla.

Muutokset standardeihin IFRS 9, IAS 39, IFRS 7 *Viitekorkouudistus*

Muutokset koskevat niitä yhtiöitä, jotka soveltavat IFRS 9:n tai IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa suojautuessaan sellaiselta korkoriskiltä, johon viitekorkouudistuksella on välitön vaikutus. Standardimuutoksilla muutetaan tiettyjä suojauslaskennan vaatimuksia niin, että yhtiöt soveltavat niitä viitekorkouudistuksen jälkeenkin ikään kuin viitekorko ei olisi uudistuksen myötä muuttunut. Muutettujen standardien noudattaminen on pakollista kaikissa korkoriskin suojaussuhteissa, joihin viitekorkouudistuksella on vaikutusta. Muutoksilla ei ole tarkoitus tuoda helpotusta muiden uudistuksen vaikutusten käsittelyyn. Jos suojaussuhde ei enää täytä suojauslaskennan edellytyksiä seurauksena sellaisesta muutoksesta, jota ei käsitellä muutoksissa, on suojauslaskenta edelleenkin lopetettava. Muutoksia sovelletaan takautuvasti niihin suojaussuhteisiin, jotka olivat olemassa käyttöönottilikauden alussa tai jotka määritettiin suojaussuhteiksi tämän jälkeen sekä laajan tuloksen eriin kyseisen tilikauden alussa sisältyneisiin voittoihin tai tappioihin.

Muutokset tulevat voimaan 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla.

IAS 1:n muutos: *Velkojen luokittelu lyhyt- tai pitkäaikaisiksi*

Muutokset lisäävät IAS 1 -standardiin aiempaa yleisemmän lähestymistavan velkojen luokitteluun perustuen niihin sopimuksellisiin järjestelyihin, jotka olivat olemassa raportointipäivänä. Muutoksilla on vaikutusta ainoastaan velkojen esittämiseen taseessa.

Muutokset selventävät, että velkojen luokittelun lyhyt- ja pitkäaikaisiksi tulisi perustua oikeuksiin, jotka olivat olemassa raportointikauden lopussa. Muutokset yhdenmukaistavat sanoituksen kaikissa niissä kohdissa, mihin ne vaikuttavat viittaamaan "oikeuteen" lykätä velan suorittamista vähintään kahdentoista kuukauden päähän ja tekevät selväksi, että vain sellaisilla oikeuksilla, jotka olivat olemassa "raportointikauden lopussa" on vaikutusta velan luokitteluun.

Odotuksilla siitä, tuleeko yritys käyttämään oikeuttaan lykätä velan suorittamista ei ole vaikutusta luokitteluun. Muutokset tekevät selväksi, että velan suorittaminen viittaa rahan, oman pääoman ehtoisten instrumenttien tai muiden omaisuuserien tai palveluiden siirtämiseen vastapuolelle.

Muutokset tulevat voimaan takautuvasti 1. tammikuuta 2022 tai sen jälkeen alkavilla tiliakausilla.

2. Toimintasegmentit

Uponorin segmenttirakenne muodostuu liiketoimintojen ja maantieteellisten alueiden pohjalta määritellyistä kolmesta segmentistä, jotka ovat Talotekniikka – Eurooppa, Talotekniikka – Pohjois-Amerikka sekä Uponor Infra. Segmenttien riskit ja tuotot eroavat markkina- ja liiketoimintaympäristön, tuotetarjonnan, palveluiden sekä asiakasrakenteen osalta. Liiketoiminnan johto, valvonta ja raportointirakenteet on ryhmitelty liiketoimintasegmenttien mukaisesti. Raportoivat segmentit ovat yksilöityjä toimintasegmenttejä, joita ei ole yhdistelty.

Talotekniikka – Eurooppa vastaa talotekniikan liiketoiminnoista Euroopassa sekä vientitoiminnoista niihin Euroopan ulkopuolisiin maihin, joissa Uponorilla ei ole omaa toimintaa. Uponor ilmoitti joulukuussa 2018 luopuvansa Aasian toiminnoistaan vuoden 2019 aikana. Aasian toiminnot raportoitiin Talotekniikka – Eurooppa -segmentissä.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikka vastaa talotekniikan liiketoiminnasta Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Talotekniikka Uponorissa tarkoittaa lähinnä asuin-, liike- ja julkisten rakennusten sisäilma- ja käyttövesiputkijärjestelmiä. Talotekniikan asiakaskunta koostuu pääosin LVI-asennusliikkeistä ja rakennusyhtiöistä.

Uponor Infra on erikoistunut kunnallistekniseen putkiliiketoimintaan Pohjois-Euroopassa, jonka lisäksi sillä on liiketoimintaa Keski-Euroopassa. Uponor Infralla oli liiketoimintaa myös Pohjois-Amerikassa elokuun 2018 loppuun asti. Sen tuotteita ja palveluja, kuten kunnallisteknisiä painevesiputkistoja, viemäröinti- ja jätevesijärjestelmiä sekä projektipalveluita, myydään kunnallistekniikan uudis- tai korjausrakentamista harjoittaville laitos- ja yritysasiakkaille.

Muut -segmentti sisältää konsernitoiminnot.

Taloudellisten tavoitteiden asettaminen ja seuranta kohdistuvat lähinnä liiketoimintayksiköiden liikevaihto- ja liikevoittolukuihin sekä liikevoittoon kohdistuvien kustannustekijöiden seurantaan ja nettokäyttöpääoman määrään. Konsernin resursseja johdetaan muun muassa kohdentamalla investointeja liiketoimintatarpeiden pohjalta sekä mitoittamalla henkilöstön määrä ja osaaminen vastaamaan liiketoimintaprosessien tarpeita.

Segmenttien raportointi noudattaa konsernin laadintaperiaatteita. Segmenttien välinen liiketoiminta on markkinaperusteista ja kaikki segmenttien väliset myynnit sekä sisäiset katteet eliminoidaan konsolidoinnin yhteydessä.

Segmenttien tuotto vastaa liikevaihtoa ja segmenttien tuloksella tarkoitetaan liikevoittoa konsernin laajassa tuloslaskelmassa. Tuloslaskelmaerät sisältävät kunkin segmentin jatkuvat toiminnot ja tase-erät muodostuvat kunkin tilinpäätöshetken konsernirakenteen mukaisesti.

Segmenttien varat sisältävät tase-erät, jotka ovat joko suoraan tai perustellusti kohdistettavissa liiketoimintasegmenteille. Varat koostuvat pääasiassa korottomista varoista kuten aineellisista ja aineettomista käyttöomaisuushyödykkeistä, vaihto-omaisuudesta, toimintaan liittyvistä siirtyvistä eristä sekä myyntisaamisista ja muista saamisista.

2019 ME	Talotekniikka - Eurooppa					Uponor-konserni	2018 ME	Talotekniikka - Eurooppa					Uponor-konserni
	Talotekniikka - Eurooppa	Talotekniikka - Pohjois-Amerikka	Uponor Infra	Muut	Eliminoinnit			Talotekniikka - Eurooppa	Talotekniikka - Pohjois-Amerikka	Uponor Infra	Muut	Eliminoinnit	
Liikevaihto, ulkoinen	486,9	375,4	240,8	-	-	1 103,1	Liikevaihto, ulkoinen	521,6	340,5	334,2	-	-	1 196,3
Liikevaihto, sisäinen	2,4	-	3,1	-	-5,5	-	Liikevaihto, sisäinen	2,6	-	3,1	-	-5,7	-
Liikevaihto yhteensä	489,3	375,4	243,9	-	-5,5	1 103,1	Liikevaihto yhteensä	524,2	340,5	337,3	-	-5,7	1 196,3
Liikevoitto	31,6	57,1	10,8	-8,0	-0,2	91,3	Liikevoitto	31,1	46,6	35,1	-5,2	-0,9	106,7
Liikevoitto %	6,5	15,2	4,4			8,3	Liikevoitto %	5,9	13,7	10,4			8,9
Rahoiustuotot						8,5	Rahoiustuotot						14,4
Rahoituskulut						20,2	Rahoituskulut						22,9
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta						-4,0	Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta						-4,7
Tuloverot						20,3	Tuloverot						30,3
Tilikauden tulos						55,3	Tilikauden tulos						63,2
Varat	366,4	298,1	172,4	397,5	-401,1	833,2	Varat	357,0	286,1	171,5	358,5	-386,5	786,6
Velat							Velat						
Segmenteille allokoituiden velat yhteensä	320,7	241,7	50,6	288,4	-438,5	462,8	Segmenteille allokoituiden velat yhteensä	305,0	232,0	58,3	261,7	-424,1	432,9
Oma pääoma						370,4	Oma pääoma						353,7
Oma pääoma ja velat yhteensä						833,2	Oma pääoma ja velat yhteensä						786,6
Investoinnit	9,0	8,4	8,3	0,4	-	26,1	Investoinnit	16,1	27,6	9,5	0,8	-	54,0
Poistot ja arvonalentumiset	19,5	20,7	10,0	1,6	0,0	51,8	Poistot ja arvonalentumiset	16,4	15,1	9,9	1,0	0,0	42,4
Henkilöstö keskimäärin	1 950	898	867	86	-	3 801	Henkilöstö keskimäärin	2 073	925	999	77	-	4 074

Tuottoja koskeva erittely

Konserni jakaa asiakkaiden kanssa tehdyistä sopimuksista kirjattavat tuotot luokkiin, jotka kuvaavat taloudellisten tekijöiden vaikutusta tulojen ja kassavirtojen luonteeseen, määrään, ajoitukseen ja epävarmuuteen. Alla erittely konsernin asiakkaiden kanssa tehtyjen sopimuksien tuotoista, sisältäen tuottojen täsmäytys.

Myyntituotot asiakassopimuksista	1-12/ 2019			1-12/ 2018		
	Tavaroiden myynti	Palvelujen tuottaminen	Yhteensä	Tavaroiden myynti	Palvelujen tuottaminen	Yhteensä
Talotekniikka - Eurooppa	480,9	6,0	486,9	489,4	32,2	521,6
Talotekniikka - Pohjois-Amerikka	375,4	0,0	375,4	340,5	0,0	340,5
Uponor Infra	220,8	20,0	240,8	316,9	17,3	334,2
Ulkoiset myyntituotot yhteensä	1 077,1	26,0	1 103,1	1 146,8	49,5	1 196,3
Sisäiset myyntituotot	5,5		5,5	5,7		5,7
Yhteensä	1 082,5	26,0	1 108,6	1 152,5	49,5	1 202,0
Eliminoinnit	-5,5		-5,5	-5,7		-5,7
Yhteensä	1 077,1	26,0	1 103,1	1 146,8	49,5	1 196,3

Tavaroiden myynti

Konsernin myyntituotot asiakassopimuksista sisältävät yleensä yhden suoritusveloitteen. Konserni on arvioinut, että myyntituotto kirjataan tiettyä ajanhetkenä yleensä silloin, kun tavara on toimitettu asiakkaalle, asiakas on hyväksynyt toimituksen ja määräysvalta tuotteeseen on siirtynyt asiakkaalle. Määräysvallan tarkka ajoitus arvioidaan sopimuskohtaisesti ottamalla huomioon toimitusehdot, asiakkaan hyväksyntää koskevat sopimusehdot ja asiakkaan mahdollisuus saada hyötyä toimitetuista tuotteista

Palvelujen tuottaminen sisältäen projektiliiketoiminnan

Tyypillisesti sopimuksessa luvatut tavarat ja palvelut eivät ole erotettavissa olevia ja näin ollen suurimmassa osassa tapauksista konserni käsittelee tavarat ja palvelut yhtenä suoriteveloitteenä. Konserni on arvioinut, että palveluiden tuottamiseen, sisältäen projektiliiketoiminnan, liittyvä suoriteveloitte täyttyy ajan kuluessa, sillä konsernin suoritteesta ei synny omaisuuserää, jolla olisi konsernille vaihtoehtoista käyttöä. Konsernilla on täytäntöön pantavissa oleva oikeus saada maksu tarkasteluhetken mennessä tuotetusta suoritteesta tai konsernin suoritteesta syntyy omaisuuserä tai se parantaa omaisuuserää, johon asiakkaalla on määräysvalta, sitä mukaa kuin omaisuuserä syntyy tai sitä parannetaan.

Koko yhteisöä koskevat tiedot

Tuotteita ja palveluita koskevat tiedot

	2019	2018
Liikevaihto		
Talotekniset ratkaisut	859,4	859,5
Yhdyskuntatekniset ratkaisut	243,7	336,8
Uponor-konserni	1 103,1	1 196,3

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot

	2019	2018
Liikevaihto		
Yhdysvallat	329,9	322,2
Saksa	129,7	150,0
Suomi	123,0	131,8
Ruotsi	99,9	114,4
Tanska	48,0	51,3
Kanada	46,5	86,1
Alankomaat	46,0	41,9
Espanja	41,2	39,2
Norja	32,6	33,7
Puola	31,8	30,6
Muut	174,5	195,1
Uponor-konserni	1 103,1	1 196,3

	2019	2018
Pitkäaikaiset varat		
Yhdysvallat	143,3	144,2
Saksa	46,7	37,2
Ruotsi	45,6	40,9
Suomi	44,2	42,1
Puola	32,9	31,3
Muut	5,9	5,8
Uponor-konserni	318,6	301,5

Tuotot konsernin ulkopuolelta on esitetty asiakkaiden maantieteellisen sijainnin mukaan. Pitkäaikaiset varat on puolestaan esitetty varojen sijaintimaan mukaan. Pitkäaikaiset varat eivät sisällä liikearvoa ja laskennallisia verosaamisia.

3. Liiketoimintojen ja tytäryritysten myynnit

Uponor Infra allekirjoitti EP Industriesin kanssa sopimuksen Uponor Infran tsekkiläisen tytäryhtiön Finthermin myynnistä 29.4.2019. Kauppahinta oli 3,4 miljoonaa euroa ja myyntivoitto 0,5 miljoonaa euroa, mikä kirjattiin liiketoiminnan muihin tuottoihin.

Uponor ilmoitti 31.8.2018, että sen tytäryhtiö Uponor Infra Oy ja Wynnchurch Capital, amerikkalainen pääomasijoittaja, allekirjoittivat liiketoimintakauppasopimuksen Uponor Infran Pohjois-Amerikan liiketoiminnasta. Uponor Infra Oy päätti vetäytyä kyseisestä yritystoiminnasta, koska sen strateginen painopiste on ollut Euroopan liiketoiminnassa, jossa sen on mahdollista löytää synergioita Uponorin Talotekniikka – Eurooppa -segmentin kanssa: esimerkiksi vahva brändi ja yhteiset jakelukanavat. Velaton käteismyyntihinta oli 62,5 miljoonaa Kanadan dollaria (noin 41 miljoonaa euroa).

Lisäksi 5.9.2018 ilmoitettiin, että Uponor ja Swegon Group AB allekirjoittivat Zent-Frenger GmbH:n koko osakekannan myyntiä koskevan kauppakirjan. Velaton käteismyyntihinta oli 16 miljoonaa euroa. Uponor osti vuonna 2012 Zent-Frengerin, joka on jäähdyttävien kattopaneelien johtava valmistaja Saksassa, tavoitteenaan laajentaa tuotevalikoimaansa ja löytää synergioita isoissa kaupallisissa projekteissa. Strategiset tavoitteet eivät toteutuneet ja erilaisista liiketoimintamalleista johtuen operatiiviset synergiat olivat rajalliset. Zent-Frenger oli osa Uponorin Talotekniikka – Eurooppa -segmenttiä. Kauppa saatiin päätökseen lokakuun lopussa 2018.

Näistä liiketoimintojen kauppahinta oli kokonaisuudessaan nettona 54,6 miljoonaa euroa. Netto myyntivoitto 15,7 miljoonaa euroa, sisältäen transaktiokustannukset, kirjattiin liiketoiminnan muihin tuottoihin.

	2019	2018
Myytyjen varojen ja velkojen kirjanpitoarvo		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	2,0	12,1
Aineettomat hyödykkeet	-	10,3
Vaihto-omaisuus	1,9	10,4
Myyntisaamiset ja muut saamiset	1,3	25,3
Rahavarat	0,2	0,8
Varat yhteensä	5,3	58,9
Pitkäaikaiset korolliset velat	0,4	0,0
Eläkevelvoitteet ja muut velat	0,0	4,9
Varaukset	-	1,0
Laskennallinen verovelka	-	1,2
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	1,2	14,9
Velat yhteensä	1,7	22,0
Nettovarat	3,7	36,9
Käteisenä saatu kauppahinta	3,4	54,6
Myytyjen liiketoimintojen rahavarat	0,2	0,8
Rahavirtavaikutus	3,2	53,8

4. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

	2019	2018
Liiketoiminnan muut tuotot		
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	0,6	0,4
Tuotot tytäryhtiöosakkeiden ja liiketoimintojen myynnistä	0,5	15,7
Muut erät	0,2	0,3
Yhteensä	1,3	16,4
Liiketoiminnan muut kulut		
Tutkimus- ja kehittämiskulut	21,9	22,5
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot	0,4	0,2
Arvonalentumiset	-0,9	2,8
Yhteensä	21,4	25,5
Tilintarkastajan palkkiot		
Tilintarkastusyhteisö Deloitte		
Lakisääteiset tilintarkastuspalvelut	0,9	0,9
Muut palvelut	0,0	0,1
Yhteensä	1,0	1,0

Vuonna 2019 liiketoiminnan muut tuotot sisältävät Espanjassa sijainneiden tuotantotilojen myynnistä saadun 0,5 miljoonan euron myyntivoiton ja Uponor Infran tsekkiläisen tytäryhtiön Finthermin myynnistä saadun 0,5 miljoonan euron myyntivoiton. Vuonna 2018 liiketoiminnan muut tuotot sisälsivät Uponor Infran Pohjois-Amerikan liiketoiminnan ja Zent-Frenger GmbH:n myynneistä saadut myyntivoitot 15,7 miljoonaa euroa.

Vuonna 2019 liiketoiminnan muut kulut sisältävät arvonalentumisten peruutuksia 0,9 miljoonaa euroa, jotka liittyivät lähinnä vuonna 2018 kirjattuihin arvonalentumisiin. Vuonna 2018 liiketoiminnan muut kulut sisälsivät arvonalentumisia 2,8 miljoonaa euroa, jotka liittyivät Aasian toimintojen lopettamiseen.

5. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut

	2019	2018
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet:		
- Palkat ja palkkiot	197,5	212,1
- Muut henkilösivukulut	37,3	33,0
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet:		
- Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	11,2	12,0
- Eläkekulut - etuuspohjaiset järjestelyt	0,4	0,8
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	0,1	0,1
Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet	0,2	1,2
Osakeperusteiset maksut		
- Kulut osakkeina toteutettavista osuuksista	0,8	0,4
Yhteensä	247,5	259,6
Henkilöstö 31.12.	3 708	3 928
Henkilöstö keskimäärin	3 801	4 074

Tiedot johdon työsuhde-etuuksista esitetään Lähipiiritiedoissa (liite 31).

6. Poistot ja arvonalentumiset

	2019	2018
Poistot ja arvonalentumiset omaisuusryhmittäin		
Aineettomat oikeudet	2,5	2,6
Muut aineettomat hyödykkeet	2,8	3,7
Maa- ja vesialueet	0,2	0,1
Rakennukset ja rakennelmat	11,6	5,0
Koneet ja kalusto	24,7	25,8
Muut aineelliset hyödykkeet	10,1	5,2
Yhteensä	51,8	42,4
Poistot ja arvonalentumiset toiminnoittain		
Hankinta ja valmistus	32,9	28,9
Varastointimenot	5,2	1,3
Myynti ja markkinointi	7,9	4,1
Hallinto	5,4	4,2
Muut	0,5	3,9
Yhteensä	51,8	42,4

Vuoden 2019 poistot sisältävät 12,0 miljoonaa euroa käyttöoikeusomaisuuserien poistoja.

Vuonna 2019 kirjattiin 0,6 miljoonaa euroa arvonalentumisia aineellisiin hyödykkeisiin. Toiminnoittain esitettynä tämä sisältyy erään Hankinta ja valmistus. Vuonna 2019 kirjattiin 0,9 miljoonaa euroa arvonalentumisten peruutuksia aineellisiin hyödykkeisiin. Toiminnoittain esitettynä tämä sisältyy erään Muut.

Vuonna 2018 kirjattiin 2,8 miljoonaa euroa arvonalentumisia aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin. Toiminnoittain esitettynä tämä sisältyy erään Muut.

7. Rahoitustuotot ja -kulut sekä valuuttakurssimuutokset

	2019	2018
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot muista osakkeista ja osuuksista	0,2	0,0
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	0,3	0,6
Kurssierot	7,7	13,6
Muut rahoitus tuotot	0,4	0,2
Yhteensä	8,5	14,4
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön arvostetuista rahoitusveloista	3,3	2,9
Korkokulut korkojohdannaisista	0,1	0,5
Tappio tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista ja -veloista - valuuttajohdannaiset netto, ei suojauslaskennan alla	9,5	9,5
Kurssierot	5,8	9,0
Muut rahoituskulut	1,5	1,0
Yhteensä	20,2	22,9

Vuonna 2019 varsinaisen liiketoiminnan tuottoihin ja kuluihin sisältyy valuuttakurssitappiota 2,7 (2,1) miljoonaa euroa. Korkokuluihin sisältyy tavanomaisten korkokulujen lisäksi käyttöoikeusvuokrasopimusten korko-osuuksia 1,6 (0,3) miljoonaa euroa.

8. Tuloverot

	2019	2018
Tilikauden ja edellisten tilikausien tuloverot		
Tilikaudelta	19,1	23,9
Edellisiltä kausilta	1,4	0,0
Laskennallisen verovelan muutos	-0,2	6,4
Yhteensä	20,3	30,3
Tuloverojen täsmäytys		
Tulos ennen veroja	75,6	93,5
Verot laskeutena Suomen verokannan (20%) mukaan	15,1	18,7
Ulkomaisten verokantojen vaikutus	2,7	5,1
Vähennyskelvottomat menot	1,7	4,6
Verovapaat tulot	-0,6	-4,3
Aikaisemmin kirjaamattomien verotappioiden käyttö	-0,3	0,0
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	1,3	3,7
Verokannan muutoksen vaikutus	0,0	0,0
Verot aikaisemmilta tilikausilta	1,4	0,0
Muut erät	-1,0	2,5
Yhteensä	20,3	30,3
Efektiiivinen verokanta, %	26,8	32,4

Vuonna 2019 efektiivinen veroaste laski 26,8 (32,4) prosenttiin. Vuonna 2018 Uponor Infran Pohjois-Amerikan liiketoiminnan ja Zent-Frenger GmbH:n myynti sekä Aasian toimintojen lopettaminen ja Australian myyntitoimiston sulkeminen aiheuttivat kertaluontoisen 4,9 prosenttiyksikön kasvun efektiiviseen veroasteeseen.

Vuoden 2019 aikana tai vertailukaudella konserniyhtiöiden verotukseen vaikuttavassa lainsäädännössä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia, joilla olisi vaikutusta konsernin laskennallisiin veroihin.

Muihin laajan tuloksen eriin sisältyvät verot

	Ennen veroja	Vero- vaikutus	Verojen jälkeen
2019			
Rahavirran suojaukset	-2,3	0,5	-1,8
Nettosijoitusten suojaus	-	-	-
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-2,6	0,7	-1,9
Muuntoerot	1,9	0,0	1,9
Yhteensä	-3,0	1,2	-1,8
2018			
Rahavirran suojaukset	2,0	-0,4	1,6
Nettosijoitusten suojaus	-0,7	-	-0,7
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-1,5	0,4	-1,1
Muuntoerot	1,2	0,0	1,2
Yhteensä	1,0	0,0	1,0

9. Osakekohtainen tulos

	2019	2018
Tilikauden tulos	55,4	63,2
Kauden tuloksen jakautuminen emoyhtiön omistajille	52,3	52,8
Osakkeet, 1 000 kpl		
Keskimääräinen painotettu osakemäärä *)	72 983	73 123
Laimennettu keskimääräinen painotettu osakemäärä	72 983	73 123
Laimentamaton osakekohtainen tulos, €	0,72	0,72
Laimennettu osakekohtainen tulos, €	0,72	0,72

*) Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä ei sisällä omia osakkeita.

10. Aineettomat hyödykkeet

2019	Aineettomat oikeudet	Asiakas- suhteet	Teknologia	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Kesken- eräiset hankinnat	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	33,4	11,9	1,5	84,2	44,7	0,2	175,9
Rakennemuutokset	-0,1	-	-	-	-	0,0	-0,1
Kurssierot	-0,2	-	-	0,2	0,0	0,0	0,0
Lisäykset	0,5	-	-	-	0,4	0,1	0,9
Vähennykset	-0,3	-	-	-	-1,0	-0,1	-1,3
Siirrot erien välillä	-0,1	-	-	-	0,2	0,0	0,1
Hankintameno 31.12.	33,1	11,9	1,5	84,4	44,3	0,2	175,4
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	22,9	8,1	1,0	0,7	42,2	0,0	74,9
Rakennemuutokset	-0,1	-	-	-	-	-	-0,1
Kurssierot	-0,2	-	-	-	0,0	0,0	-0,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,1	-	-	-	-0,9	0,0	-1,0
Tilikauden poisto	2,5	1,9	0,2	0,0	0,6	-	5,2
Siirrot erien välillä	-0,1	-	-	-	0,0	-	-0,1
Arvonalennukset	0,0	-	-	-	0,1	-	0,0
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.	24,8	10,0	1,2	0,7	41,9	0,0	78,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	8,3	1,9	0,3	83,6	2,4	0,2	96,7

2018	Aineettomat oikeudet	Asiakas-suhteet	Teknologia	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Kesken-eräiset hankinnat	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	75,1	11,9	1,5	94,3	2,6	-	185,4
Rakennemuutokset	-0,6	-	-	-10,1	-	-	-10,7
Kurs sierot	-0,3	-	-	0,0	0,0	-	-0,3
Lisäykset	1,2	-	-	-	0,3	0,1	1,6
Vähennykset	-0,1	-	-	-	-	-	-0,1
Siirrot erien välillä	-41,9	-	-	-	41,8	0,1	0,0
Hankintameno 31.12.	33,4	11,9	1,5	84,2	44,7	0,2	175,9
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	60,9	6,0	0,8	0,7	1,0	-	69,4
Rakennemuutokset	-0,4	-	-	-	-	-	-0,4
Kurs sierot	-0,3	-	-	-	0,0	-	-0,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,1	-	-	-	-	-	-0,1
Tilikauden poisto	2,6	2,1	0,2	-	0,8	-	5,7
Siirrot erien välillä	-39,8	-	-	-	39,8	-	0,0
Arvonalennukset	0,0	-	-	-	0,6	-	0,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	22,9	8,1	1,0	0,7	42,2	-	74,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	10,5	3,8	0,5	83,5	2,5	0,2	101,0

Vuonna 2019 aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit kohdistuivat pääosin patentteihin ja tavaramerkkeihin.

Vuonna 2018 aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit kohdistuivat pääasiassa vuonna 2017 alkaneeseen verkkosivustojen uudistamiseen sekä uuden MES-järjestelmän käyttöönottoon Ruotsin tehtaalla.

Vuoden 2019 rakennemuutokset liittyvät Uponor Infra Fintherm a.s. myyntiin. Vuoden 2018 rakennemuutoksiin sisältyvät Uponor Infran Pohjois-Amerikan liiketoiminnan sekä Zent-Frenger GmbH:n myynnit.

IFRS 3 -standardin mukaan liikearvosta ei tehdä poistoja, vaan liikearvo testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään käyttöarvomenetelmällä, käyttäen arvioituja vastaisia nettorahavirtoja. Arvonalentuminen kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Liikearvo kohdistuu konsernin raportoitaville segmenteille seuraavasti: Talotekniikka – Eurooppa 74,2 (74,1) miljoonaa euroa ja Uponor Infra 9,5 (9,5) miljoonaa euroa. Vuoden 2018 muutokset liittyvät Uponor Infran Pohjois-Amerikan liiketoiminnan sekä Zent-Frenger GmbH:n myyntiin.

Arvonalentumistestit laaditaan jokaisessa rahavirtaa tuottavassa yksikössä erikseen. Liikearvojen rahavirtaennusteet kattavat viiden vuoden ajanjakson sisältäen jäännösarvon, joka lasketaan viidennen vuoden rahavirtaennusteen pohjalta. Rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymiin strategisiin suunnitelmiin, joiden keskeisimmät oletukset liittyvät markkinoiden, tuote- ja palveluvalikoiman kasvu- ja kannattavuuskehitykseen. Liikearvoa sisältävien rahavirtaa tuottavien yksiköiden taloudellinen vaikutusaika on oletettu rajoittamattomaksi, koska yksiköiden on arvioitu vaikuttavan rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan. Diskonttokorkona on käytetty sellaista korkotasoa, joka kuvastaa kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä tuottovaatimusta ennen veroja. Testauslaskelmissa käytetty korko oli 9,3 (9,4) prosenttia Talotekniikka – Eurooppa -segmentille ja 8,1 (8,2) prosenttia Uponor Infra -segmentille. Arvonalentumistestausten perusteella konserni ei alaskirjannut liikearvoja tilikaudella 2019.

Arvonalentumistestausten yhteydessä suoritettiin herkkyysanalyysi seuraaville muuttujille: myynti, bruttokateprosentti ja diskonttokorko. Myynnin pienentyminen enintään 9,6 prosentilla pitkän aikavälin ennusteisiin verrattuna ei altistaisi konsernia merkittäväälle liikearvon alaskirjausriskille. Bruttokateprosentin lasku 4,2 % -yksiköllä ei aiheuttaisi arvonalentumiskirjauksia silloin kun liiketoimintaennusteet pysyvät muilta osin muuttumattomina. Diskonttokoron nousu 7,5 % -yksiköllä ei myöskään johtaisi alaskirjauksiin. Esitetyt herkkyydet liittyvät liiketoimintasegmenttiin Uponor Infra, sillä sen liikearvo on herkempi liikearvon alaskirjausriskille. Johdon näkemys on, ettei edellä mainittujen teoreettisten skenaarioiden perusoletusten muutoksia tulisi tulkita osoituksena niiden toteutumisen todennäköisyydestä.

Konsernilla ei ole aktivoituja tuotekehitysmenoja.

11. Aineelliset hyödykkeet

2019	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesken- eräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	17,0	161,9	416,8	63,3	29,9	688,9
IFRS 16 vaikutus 1.1.	1,8	32,0	-	10,5	-	44,3
Rakennemuutokset	-0,4	-2,2	-4,8	-0,2	0,0	-7,6
Kurssierot	0,1	1,9	1,4	0,4	0,2	4,1
Lisäykset	0,4	3,4	12,7	7,4	8,3	32,2
Vähennykset	-0,8	-1,4	-4,6	-2,5	-0,1	-9,4
Siirrot erien välillä	0,0	2,5	11,5	1,8	-15,2	0,6
Hankintameno 31.12.	17,9	197,9	432,9	80,8	23,1	752,7
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	3,2	85,6	294,7	47,1	-	430,6
Rakennemuutokset	-	-1,0	-4,4	-0,1	-	-5,6
Kurssierot	0,0	0,5	0,6	0,3	-	1,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-0,3	-4,0	-2,2	-	-6,4
Tilikauden poisto	0,2	11,6	25,3	9,9	-	47,0
Siirrot erien välillä	0,0	0,0	-0,1	0,8	-	0,7
Arvonalentumiset	-	-	-0,5	0,2	-	-0,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	3,3	96,1	311,4	56,1	-	466,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	14,7	101,8	121,5	24,7	23,1	285,8
Tuotannon koneiden ja laitteiden tasearvo			109,4			
2018	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesken- eräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	17,4	163,9	410,9	62,3	31,7	686,2
Rakennemuutokset	-2,2	-7,1	-30,1	-2,8	-1,4	-43,6
Kurssierot	0,1	1,1	0,0	0,3	0,7	2,1
Lisäykset	1,0	5,6	33,8	4,1	7,8	52,4
Vähennykset	0,0	-1,5	-4,9	-1,8	0,0	-8,2
Siirrot erien välillä	0,7	-0,1	7,1	1,2	-8,9	0,0
Hankintameno 31.12.	17,0	161,9	416,8	63,3	29,9	688,9
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	3,1	86,1	298,9	45,7	0,2	434,0
Rakennemuutokset	-	-4,1	-25,0	-2,4	-	-31,5
Kurssierot	0,0	-0,3	-0,6	0,4	0,0	-0,5
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-1,1	-4,6	-1,8	-	-7,5
Tilikauden poisto	0,1	5,0	23,6	5,2	-	33,9
Siirrot erien välillä	-	-	0,2	0,0	-0,2	0,0
Arvonalentumiset	-	-	2,2	-	-	2,2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	3,2	85,6	294,7	47,1	-	430,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	13,8	76,3	122,1	16,2	29,9	258,3
Tuotannon koneiden ja laitteiden tasearvo			109,9			

Vuoden 2019 käyttöomaisuuden lisäykset kohdistuivat pääosin valikoituihin tuottavuutta parantaviin uudistuksiin, kunnossapitoon sekä teknologian modernisointeihin tuotantolaitoksissa. Aineellisten hyödykkeiden kasvu sisältää myös investoinnit käyttöoikeusomaisuuseriin.

Vuoden 2018 käyttöomaisuuden lisäykset kohdistuivat pääosin Talotekniikka – Pohjois-Amerikan tuotantokapasiteetin lisäämiseen, johon kuului uuden tuotantolaitoksen avaaminen Minnesotaan kesäkuussa 2018. Lisäykset sisältävät myös tuotantoon liittyviä investointeja Talotekniikka – Euroopan osalta Ruotsin ja Saksan tehtaissa sekä korvausinvestointeja ja investointeja laitteisiin ja tuotantolaitoksiin tehokkuuden kasvattamiseksi Uponor Infran osalta.

Keskenkäiset investoinnit laskivat tilikauden 2019 aikana 6,8 miljoonalla eurolla tasepäivän 23,1 miljoonaan euroon johtuen pääasiassa siitä, että Talotekniikka – Pohjois-Amerikan tuotantokapasiteetin lisäys saatiin valmiiksi.

Vuoden 2019 rakennemuutokset liittyvät Uponor Infra Fintherm a.s. myyntiin. Vuoden 2018 rakennemuutoksiin sisältyvät Uponor Infran Pohjois-Amerikan liiketoiminnan sekä Zent-Frenger GmbH:n myynnit.

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy käyttöoikeusomaisuuseriä seuraavasti:

2019	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Muut	Käyttöoikeus-omaisuuserät yhteensä
Rahoitusleasingisopimuksilla hankittujen omaisuuserien hankintameno 1.1.	0,7	11,1	0,6	12,4
IFRS 16 vaikutus 1.1.	1,8	32,0	10,5	44,3
Rakennemuutokset	0,0	-	0,0	0,0
Kurssierot	-	0,4	0,1	0,5
Lisäykset	0,3	1,2	5,5	7,0
Vähennykset	0,0	-0,1	-0,3	-0,4
Siirrot erien välillä	0,0	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	2,8	44,7	16,2	63,6
Rahoitusleasingisopimuksilla hankittujen omaisuuserien kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1	-	9,1	0,3	9,4
Rakennemuutokset	0,0	-	0,0	0,0
Kurssierot	-	0,1	0,0	0,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	0,1	7,1	4,8	12,0
Siirrot erien välillä	-	-	0,0	0,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	0,1	16,3	5,1	21,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	2,7	28,4	11,1	42,1
2018	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Muut	Rahoitus- leasing-järjestelyt yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,7	11,1	0,7	12,5
Rakennemuutokset	-	-	-0,1	-0,1
Kurssierot	-	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	0,7	11,1	0,6	12,4
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-	8,7	0,5	9,2
Rakennemuutokset	-	-	-0,1	-0,1
Kurssierot	-	0,1	-0,1	0,0
Tilikauden poisto	-	0,3	0,1	0,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	9,1	0,4	9,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,7	2,0	0,2	2,9

12. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin

	Liite	IFRS7 Käyvän arvon hierarkia-taso	2019	2018
Pitkäaikaiset rahoitusvarat				
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Sähköjohdannaiset	14	1	0,4	1,0
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat				
Muut pitkäaikaiset saamiset	14		7,9	10,8
Muut osakkeet ja osuudet			0,7	0,2
Lyhytaikaiset rahoitusvarat				
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Sähköjohdannaiset	16	1	0,3	1,5
Muut johdannaisopimukset	16	2	0,0	0,0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Muut johdannaisopimukset	16	2	1,8	2,4
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat				
Myyntisaamiset ja muut saamiset	16		187,3	192,3
Rahavarat	17		76,1	38,1
Rahoitusvarat yhteensä			274,5	246,3
Pitkäaikaiset rahoitusvelat				
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat				
Korolliset velat	22		203,4	175,6
Lyhytaikaiset rahoitusvelat				
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Sähköjohdannaiset	24	1	0,0	0,0
Muut johdannaisopimukset	24	2	1,1	0,6
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Muut johdannaisopimukset	24	2	0,9	0,5
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat				
Korolliset velat	24		11,8	1,7
Ostovelat ja muut velat	24		102,0	98,2
Rahoitusvelat yhteensä			319,2	276,6

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvon katsotaan vastaavan niiden käypää arvoa. Rahoitusvarat ja -velat on jaettu IFRS 7 -standardin mukaisesti käyvän arvon hierarkioihin.

Uponor soveltaa hierarkiaa seuraavasti:
Sähköjohdannaiset on arvostettu pörssin markkinahintaan (Taso 1).

Valuutta- ja korkojohdannaiset on arvostettu yleisiltä markkinoilta saaduista hintatiedoista, sekä käyttämällä yleisesti tunnettuja arvostusmalleja (Taso 2).

13. Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä

	2019	2018
Hankintameno 1.1.	13,7	9,5
Osuus tilikauden tuloksesta	-4,0	-4,7
Lisäykset	1,3	8,1
Saadut osingot	-0,3	-0,3
Muuntoerot	0,2	1,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	10,9	13,7

Uponorilla on Belkin International -yhtiön kanssa älykkäitä vesiratkaisuja kehittävä yhteisyritys Phyn. Konsernilla on 50 prosentin omistusosuus amerikkalaisesta Phyn LLC:stä ja eurooppalaisesta Phyn Oy:stä. Yhteisyrityksenä Phyn raportoidaan Uponorin tilinpäätöksessä pääomaosuusmenetelmällä.

9.5.2019 Uponor tiedotti, että Uponor ja Belkin ovat molemmat päättäneet sijoittaa 6 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria, yhteensä 12 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria, lisää yhteisyritykseensä Phyniin vuoden 2019 aikana. Vuoden loppuun mennessä Uponorin lisäsijoitus Phyniin oli 1,5 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria (1,3 miljoonaa euroa).

13.2.2018 Uponor investoi 10 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria (8,1 miljoonaa euroa) Phyniin. Uponorin investoinnin kokonaismäärä nousi näin 21,6 miljoonaan euroon (25 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria), ja Uponor sai lisäinvestoinnilla 50 (37,5) prosentin omistusosuuden.

Taloudellisen informaation yhteenveto yhteisyrityksistä

ME	2019	2018
Phyn		
Tuloslaskelma		
Liikevaihto	2,6	2,0
Tilikauden tulos	-9,0	-7,3
Tilikauden laaja tulos	-9,0	-7,3
Pitkäaikaiset varat	22,2	22,1
Lyhytaikaiset varat	2,2	6,7
Oma pääoma	21,0	26,9
Lyhytaikaiset velat	3,5	1,8
Yliä olevat velat ja saamiset sisältävät		
Rahavarat	0,4	5,8
Konsernin osuus nettovaroista		
Nettovarat	21,0	26,9
Konsernin omistusosuus	50,0%	50,0%
Konsernin osuus Phynin nettovaroista	10,5	13,4

Konsernilla on lisäksi kaksi saksalaista osakkuusyhtiötä: Punitec GmbH ja Punitec Verwaltungs GmbH, joiden tasearvo on 0,3 (0,3) miljoonaa euroa. Punitec GmbH maksoi 0,3 (0,3) miljoonaa euroa osinkoa Uponorille vuoden 2019 tuloksestaan.

14. Pitkäaikaiset saamiset

	2019	2018
Muut lainasaamiset	0,4	0,3
Johdannais sopimukset	0,4	1,0
Muut saamiset	7,6	10,5
Yhteensä	8,3	11,8

Muihin pitkäaikaisiin saamisiin sisältyy 7,2 (9,7) miljoonan euron saamiseksi kirjatut sulkutilin rahavarat, jotka liittyvät tuomioistuinten hyväksymään ryhmäkanteiden sovintoratkaisuun Yhdysvalloissa vuonna 2015. Sulkutilin rahavaroista 2,7 miljoonaa euroa siirrettiin lyhytaikaisiin saamisiin vuonna 2019.

15. Vaihto-omaisuus

	2019	2018
Aineet ja tarvikkeet	20,9	22,5
Puolivalmiit tavarat	21,9	20,0
Valmiit tuotteet / tavarat	101,6	105,4
Yhteensä	144,4	147,9

Vaihto-omaisuus on arvostettu FIFO -periaatteen mukaan laskettuun hankintamenuun tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan. Tilikaudella kuluksi kirjattiin romutuksia ja alaskirjauksia 3,2 (3,1) miljoonaa euroa.

16. Lyhytaikaiset saamiset

	2019	2018
Myyntisaamiset	157,7	168,5
Sopimukseen perustuvat omaisuuserät	2,4	2,5
Kauden verolettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	10,5	8,2
Ennakkomaksut ja siirtosaamiset	1,5	2,1
Johdannais sopimukset	2,2	3,9
Muut saamiset	27,3	21,3
Yhteensä	201,4	206,5

Konsernin arvion mukaan muiden kuin johdannaissopimuksiin perustuvien saamisten alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa.

Myyntisaamiset eivät ole korollisia, ja niiden maksuehdot vaihtelevat markkina-alueesta ja olosuhteista riippuen. Sopimukseen perustuvat omaisuuserät kirjataan palvelujen myynnistä ja projektiliiketoiminnasta saaduista tuotoista.

Myyntisaamisten ikäjakama on esitetty liitetiedossa 26 Rahoitusriskien hallinta.

17. Rahavarat

	2019	2018
Käteisvarat ja pankkitalletukset	68,6	32,1
Lyhytaikaiset sijoitukset (1-3kk)	7,5	6,0
Yhteensä	76,1	38,1

18. Oma pääoma

Uponor Oyj:n osakepääoma oli 146 446 888 euroa ja osakkeiden lukumäärä 73 206 944 koko vuoden 2019 ajan. Kullakin osakkeella on yhtiökokouksessa yksi ääni. Osakkeella ei ole nimellisarvoa, eikä osakeyhtiölain lisäksi muita vähittäis- tai enimmäisosakepääomavaatimuksia. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Vuoden 2019 alussa yhtiön hallussa oli 244 756 omaa osaketta yhteisarvoltaan 2,2 miljoonaa euroa. Kauden aikana 25 229 yhtiön hallussa olevaa omaa osaketta siirrettiin yhtiön johdolle osana vuosien 2016-2018 kannustinohjelmaa. Vuoden 2019 lopussa yhtiön hallussa oli 219 527 omaa osaketta yhteisarvoltaan 2,0 miljoonaa euroa. Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet on hankittu 17.11.-5.12.2008 ja 26.10.-2.11.2018 välisenä aikana. Takaisinoston peruste oli osakkeiden käyttö vastikkeena yhtiön osakesidonnaisissa kannustinohjelmissa. Omat osakkeet esitetään edellisten tilikausien voittovarojen vähennyksenä. Tilinpäätöksessä omilla osakkeilla ei ole tasearvoa.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto (SVOP) sisältää oman pääoman luonteiset sijoitukset, ja suojausrahastoon kirjataan suojauslaskennassa olevien johdannaisten käyvän arvon muutokset.

Muut rahastot sisältävät paikallisten lakien vaatimat rahastot.

19. Laskennalliset verot

Laskennalliset verosaamiset	2019	2018
Varaston sisäinen kate	0,4	0,3
Varaukset	3,6	4,9
Käyttämättömät verolappiot	1,9	3,3
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,1	0,2
Työsuhde-etuudet	2,7	2,2
Käypään arvoon kirjattavat johdannaiset	0,3	0,1
Muut väliaikaiset erot	9,7	7,0
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	18,7	18,0
Netolettu laskennallisesta verovelasta	-9,6	-8,9
Laskennalliset verosaamiset, netto	9,1	9,1
Laskennalliset verovelat	2019	2018
Poistoero ja verottamattomat varaukset	15,7	15,9
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,1	0,1
Käypään arvoon kirjattavat johdannaiset	0,2	0,8
Muut väliaikaiset erot	4,3	4,4
Laskennalliset verovelat yhteensä	20,3	21,2
Netolettu laskennallisesta verosaamisesta	-9,6	-8,9
Laskennalliset verovelat, netto	10,7	12,3

	2019	2018
Laskennalliset verosaamiset		
1.1.	9,1	10,4
Kirjattu tulosvaikuttisesti	-1,0	-1,5
Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	0,9	0,4
Kirjattu omaan pääomaan	0,0	-0,1
Kurs sierot	0,1	0,0
Ostetut / myydyt liiketoiminnot	0,0	-0,1
31.12.	9,1	9,1
Laskennalliset verovelat		
1.1.	12,3	7,9
Kirjattu tulosvaikuttisesti	-1,2	4,9
Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	-0,3	0,4
Kirjattu omaan pääomaan	-0,2	0,1
Kurs sierot	0,1	0,2
Ostetut / myydyt liiketoiminnot	0,0	-1,2
31.12.	10,7	12,3

Konserni on kirjannut laskennallisen verosaamisen niistä vahvistetuista tappioista, jotka voidaan todennäköisesti hyödyntää tulevina vuosina saman valtion alueella syntyvää verotettavaa tuloa vastaan. Konsernilla oli 31.12.2019 verotuksellisia nettotappioita 8,5 (15,1) miljoonaa euroa, joista yhtiö on kirjannut laskennallista verosaamista. Vuonna 2019 taseeseen on jätetty kirjaamatta 19,6 (25,0) miljoonan euron arvosta verotuksessa vahvistettuja tappioita, joiden käyttöön liittyy epävarmuutta ja joista ei siksi ole kirjattu laskennallista verosaamista. Tilikaudella 2020 ei vanhene merkittäviä tappioita.

Konserni laskee Suomen ulkopuolisten yritysten jakamattomista voittovaroista laskennallisen verovelan mikäli niiden kotiuttamisesta seuraisi verokuluja. Konserni laskee verovelan ainoastaan siltä osin, kun voittovaroja ei ole tarkoitus pysyvästi sijoittaa uudelleen kyseiseen liiketoimintaan.

20. Työsuhde-etuuksiin liittyvät veloitteet

Konsernilla on useita eläkejärjestelyjä työntekijöiden eläketurvan kattamiseksi. Eläketurva perustuu kunkin maan paikalliseen lainsäädäntöön ja vakiintuneeseen käytäntöön. Konsernilla on sekä maksu- että etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä, jotka perustuvat vakuutusyhtiöiden suoriin veloituksiin tai vakuutusmatemaattisiin laskelmiin. Vakuutusmatemaattiset laskelmat on tehty konsernin ulkopuolisten auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen toimesta. Vakuutusmatemaattisten eläkevastuulaskelmien diskonttokorkokanta määräytyy yritysten liikkeelle laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinakorkojen tai valtion pitkäaikaisten velkasitoumusten korkojen perusteella. Käytetty diskonttokorko on maakohtainen. Eläke-edut määräytyvät yleensä perustuen työvuosien määrään sekä loppupalkkaan. Suurin osa konsernin etuus pohjaisista järjestelyistä on Saksassa ja Ruotsissa. Niiden osuus on noin 98 % etuus pohjaisten järjestelyjen konsernitaseeseen kirjatusta veloitteesta. Etuus pohjaiset järjestelyt Saksassa ja Ruotsissa ovat rahastoimattomia ja ne liittyvät eläkkeisiin. Järjestelyt on suljettu uusilta jäseniltä. Eläkkeet kertyvät nykyisin maksu pohjaisten järjestelyjen kautta.

	2019	2018
Työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin liittyvät veloitteet:		
- Etuus pohjaiset eläkejärjestelyt	19,9	18,1
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	1,6	1,5
Yhteensä	21,5	19,6
Eläkeveloitteet ja muut etuus pohjaiset veloitteet		
Työsuhde-etuuksiin liittyvien saatavien ja veloitteiden täsmäytys	2019	2018
Etuus pohjaisista järjestelyistä johtuva veloitte	19,9	18,1
Nettovelka taseessa	19,9	18,1
Tuloslaskelman kulut		
Tilikauden työsuoritukseen liittyvät menot	0,1	0,4
Korkomenot	0,3	0,4
Takauvuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	0,0	0,0
Yhteensä	0,4	0,8
Tuloslaskelmaan kirjatut kulut toiminnoittain		
Hankinta ja valmistus	0,1	0,2
Varastointimenot	0,1	0,0
Myynti ja markkinointi	0,2	0,1
Hallinto	0,1	0,5
Yhteensä	0,4	0,8

	2019	2018
Velvoitteen nykyarvon muutos		
Velvoite 1.1.	18,1	31,5
Liiketoiminnan myynnit	0,0	-13,9
Työsuorituksista johtuvat menot	0,1	0,4
Korkomenot	0,3	0,6
Uudelleen arvostukset	2,6	1,5
Kurssierot	-0,1	-0,8
Maksetut etuudet	-0,9	-1,2
Velvoite 31.12.	19,9	18,1

	2019	2018
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutos		
Varojen käypä arvo 1.1.	-	8,7
Liiketoiminnan myynnit	-	-9,0
Korkotuotot	-	0,2
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	0,9	1,5
Kurssierot	-	-0,2
Maksetut etuudet	-0,9	-1,2
Varojen käypä arvo 31.12.	-	-

Järjestelyyn kuuluvien nettovelkojen (varojen) jakautuminen maittain

	Saksa		Ruotsi		Muut maat	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuva velvoite	11,6	10,4	8,0	7,4	0,3	0,3
Nettovelka (varat)	11,6	10,4	8,0	7,4	0,3	0,3

Käytetyt vakuutusmatemaattiset oletukset

	Saksa		Ruotsi		Muut maat	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Diskonttokorko, %	0,94	1,9	1,5	2,3	0,94	1,6-1,9
Palkankorotusoletus, %	3,0	3,0	n/a	n/a	n/a	n/a
Eläkkeiden korotusoletus, %	1,7	1,7	2,0	2,0	n/a	n/a-1,7

Herkkyyshanalyysi diskonttokorolle
Nousu 0,5%
Lasku 0,5%

Vaikutus velan määrään
Keskimäärin 6% lasku
Keskimäärin 7% nousu

Konserni ennakoii maksavansa etuuspohjaisiin järjestelyihin 1,0 (0,9) miljoonaa euroa vuonna 2020.

Seuraavassa taulukossa on esitetty eläkevelvoitteiden oletettu maturiteettianalyysi:

Eläkevelvoitteiden maturiteetti	2020	2021	2022	2023	2024	2025-2029
Oletetut eläkemaksut	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	4,5

21. Varaukset

	Takuuvaraukset	Ympäristö- kuluvaraukset	Uudelleen- järjestely- varaukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1	12,8	2,2	3,6	11,5	30,2
Muuntoero	0,3	-	0,0	0,1	0,3
Varausten lisäykset	7,7	-	-	3,0	10,7
Käytetyt varaukset	-5,2	-0,1	-2,2	-3,5	-11,0
Käyttämättömien varausten peruutukset	0,0	-	0,0	-0,1	-0,2
Varaukset 31.12	15,4	2,1	1,4	11,1	30,0
Lyhytaikaiset varaukset	13,8	0,3	1,4	10,3	25,8
Pitkäaikaiset varaukset	1,6	1,8	0,0	0,8	4,3
Yhteensä	15,4	2,1	1,4	11,1	30,0

Takuuvaraukset olivat tilikauden lopulla 15,4 (12,8) miljoonaa euroa. Takuuvaraukset perustuvat aikaisempien vuosien kokemuksiin viallisista tuotteista tarkoituksena varautua takuukorjauksista tulevaisuudessa syntyviin kuluihin. Takuuajat poikkeavat eri maissa lainsäädännöstä ja kauppatavoista riippuen. Laajennettu takuuvaraus Uponorin keltaisesta messingistä valmistettujen ja Yhdysvalloissa myytyjen liitinten mahdollisen rikkoutumisen varalta sisältyy erään Muut varaukset. Laajennettu takuu liittyy tuomioistuinten hyväksymiin sovintoehtoihin ryhmäkanteiden sovintoratkaisussa 17.12.2015.

Uudelleenjärjestelyvarausten vähennykset liittyvät pääasiallisesti Aasian toimintojen lopettamiseen.

Ympäristövaraus oli tilikauden lopulla 2,1 (2,2) miljoonaa euroa ja se liittyy vuonna 2004 myytyyn Suomen kiinteistöliiketoimintaan.

22. Korolliset velat

	2019	2018			
Pitkääikaiset korolliset velat					
Lainat rahoituslaitoksilta	171,1	171,8			
Vuokrasopimusvelat	32,3	3,7			
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	0,0	0,1			
Yhteensä	203,4	175,6			
Lyhytaikaiset korolliset velat					
Lainat rahoituslaitoksilta	0,1	0,1			
Vuokrasopimusvelat	11,6	0,8			
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	0,1	0,8			
Yhteensä	11,8	1,7			
Rahoituksesta johtuvien velkojen alku- ja loppusaldojen täsmäytys	2019	2018			
Korolliset velat 1.1.	177,3	258,5			
IFRS 16 vaikutus 1.1.	44,3	-			
Vuokrasopimusvelkojen lisäykset	7,0	-			
Vuokrasopimusvelkojen vähennykset	-0,4	-			
Rahavirroista syntyvät muutokset	-13,3	-80,9			
Muuntoerot	0,4	-0,3			
Korolliset velat 31.12.	215,2	177,3			
Pitkääikaisten korollisten velkojen erääntymisajat					
	2021	2022	2023	2024	2025-
Lainat rahoituslaitoksilta	70,1	100,1	0,1	0,4	0,5
Vuokrasopimusvelat	12,2	6,2	3,5	2,7	7,7
Yhteensä	82,3	106,2	3,5	3,1	8,2
Korollisten velkojen korkokannan painotettu keskiarvo, % p.a.				2019	2018
Lainat rahoituslaitoksilta				0,75	0,79
Muut pitkäaikaiset korolliset velat				-	0,88

Konsernin pitkäaikainen rahoitus koostuu vuonna 2017 nostetusta 100 miljoonan euron lainasta, joka erääntyy vuoden 2022 heinäkuussa, sekä vuonna 2016 nostetuista 50 miljoonan euron ja 20 miljoonan euron lainoista, jotka erääntyvät kesällä 2021. Pitkääikaisten lainojen pääomasta on 70 miljoonaa euroa suojattu rahoitusinstrumentein.

Tilinpäätöspäivänä konsernilla ei ollut liikkeeseen laskettuja yritystodistuksia.

23. Vuokrasopimusvelat

Uponor on soveltanut IFRS 16 -standardia käyttäen yksinkertaistettua siirtymämenetelmää siirtymäpäivällä 1.1.2019. Standardin käyttöönoton seurauksena Uponor kirjasi 1.1.2019 taseen varoihin 44,3 miljoonaa euroa käyttöoikeusomaisuuseriin ja 44,3 miljoonaa euroa taseen velkoihin vuokrasopimusvelaksi. Alla on esitetty täsmäytys IFRS 16 -standardin käyttöönoton myötä kirjattujen vuokrasopimusvelkojen ja taseen ulkopuolisten vuokravastuiden välillä 31.12.2018.

Muihin vuokrasopimuksiin liittyvät vastuusitoumukset 31.12.2018	50,8
- Vaikutus lyhytaikaisista sopimuksista ja vähäarvoisiin kohdeomaisuuseriin kohdistuvista sopimuksista, jota ei ole kirjattu vuokraveloiksi	-2,8
- Vaikutus vuokrakomponenteista, jotka eivät sisälly vuokravelan arvonmääntykseen	-4,4
+ Toistaiseksi voimassa olevien sopimusten vaikutus *	6,0
- Muut vaikutukset	-1,8
- Diskonttauksen vaikutus (painotettu keskimääräinen diskonttokorko 3,18%)	-3,5
Vuokrasopimusvelka diskonttauksen jälkeen	44,3
Voimassa olevat rahoitusleasingsopimukset	4,5
Vuokrasopimusvelka 1.1.2019	48,8

* Ainoastaan irtisanomisajan vuokra sisällynyt muiden vuokrasopimusten vastuusitoumuksiin 31.12.2018

Uponor ei oikaissut IAS 17 -standardin mukaisesti rahoitusleasingsopimuksiksi luokiteltujen vuokrasopimusten tasearvoja siirtyessään soveltamaan IFRS 16 -standardia. Uponor on kirjannut nämä vuokrasopimukset aineellisiin hyödykkeisiin ja vuokrasopimusvelkoihin ennen uuden standardin käyttöönottoa. IFRS 16 -standardia sovelletaan näihin vuokrasopimuksiin 1.1.2019 alkaen. Siirtymän jälkeen näitä vuokrasopimuksia tullaan käsittelemään samalla tavoin kuin muita vuokrasopimuksia, jotka täyttävät IFRS 16 -standardin aktivointikriteerit.

Suurin osa Uponorin vuokrasopimuksista on luokiteltu aikaisemmin muiksi vuokrasopimuksiksi. Nämä vuokrasopimukset sisältävät kiinteistö sopimuksia (toimisto- ja varastosopimuksia sisältäen maa-alueita), autoja ja trukkeja. IFRS 16 -standardin käyttöönotto on muuttanut näiden vuokrasopimusten kirjanpitokäsittelyä. Käyttöoikeusomaisuuserien vuokraajat ovat pääsääntöisesti seuraavat:

Rakennukset	3–10 vuotta
Maa- ja vesialueet	3–45 vuotta
Koneet ja kalusto	3–15 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–10 vuotta

Uponor käyttää IFRS 16 -standardin sallimia helpotuksia liittyen lyhytaikaisiin vuokrasopimuksiin ja vuokrasopimuksiin, joissa kohdeomaisuuserä on arvoltaan vähäinen. Uponor ei kirjaa taseeseen alle 12 kuukauden pituisia eli lyhytaikaisia vuokrasopimuksia eikä vuokrasopimuksia, joiden kohdeomaisuuserän arvo on vähäinen. Uponor ei myöskään sovelle standardia aineettomia hyödykkeitä koskeviin vuokrasopimuksiin. Uponor soveltaa myös IFRS 16 -standardin yksinkertaistetun siirtymämenetelmän sallimia käytännön apukeinoja eikä kirjaa taseeseen vuokrasopimuksia, jotka päättyvät 12 kuukauden kuluessa standardin käyttöönotosta eivätkä sisällä osto-optiota.

Uponor on kirjannut aikaisemmin muiksi vuokrasopimuksiksi luokitelluista vuokrasopimuksista vuokrasopimusvelan, joka perustuu 1.1.2019 voimassa olevien vuokrasopimusten jäljellä olevien maksamattomien vuokrien nykyarvoon. Vuokrasopimusvelka on kirjattu muista sopimuksista lukuun ottamatta lyhytaikaisia ja vähäarvoisia kohdeomaisuuseriä sisältäviä vuokrasopimuksia. Nykyarvo on laskettu käyttäen lisäluoton korkoa siirtymähetkellä. Käyttöoikeusomaisuuseräksi kirjattiin määrä, joka on yhtä suuri kuin vuokrasopimusvelka standardin käyttöönottohetkellä.

Toistaiseksi voimassa olevien vuokrasopimusten vuokra-aikaa määrittäessä Uponor on käyttänyt arvioitua vuokrasopimusten päättymispäivää. Vuokrasopimusten päättymispäivä on arvioitu ottaen huomioon mm. vuokrasopimuksen päättämiseen liittyvät kulut ja kohdeomaisuuserän merkityksellisyys Uponorin toiminnalle. Uponorilla on toistaiseksi voimassa olevia vuokrasopimuksia pääasiallisesti kiinteistöihin liittyen.

Uponorilla ei ole olennaisia vuokrasopimuksia, joissa vuokra perustuu muuttuvaan vuokraan. Niiden sopimusten osalta, jotka sisältävät jatko- tai päättämisoption, Uponor on käyttänyt harkintaa arvioidessaan vuokrasopimusten vuokra-ajan pituuden ja ottanut huomioon ne jatko- ja päättämisoitot, joiden käyttäminen on kohtuullisen varmaa.

Vuokrasopimusvelan kirjanpitoarvo, velkojen muutokset kauden aikana sekä maturiteettijakauma on esitetty liitetiedossa 22. Sopimuksiin perustuvien velkojen lyhennysten ja rahoituskulujen rahavirrat on esitetty liitetiedossa 26 Rahoitusriskien hallinta.

Käyttöoikeusomaisuushyödykkeiden aktivoidut kustannukset 31.12.2019 olivat 42,1 (3,0) miljoonaa euroa, jotka sisältyvät taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Käyttöoikeusomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvot ja niiden muutokset kauden aikana on esitetty liitetiedossa 11.

Lisäksi standardin käyttöönotto on vaikuttanut Uponorin tuloslaskelmaan. 1.1.2019 alkaen Uponor kirjaa vuokratulujen sijasta käyttöoikeusomaisuuseristä aiheutuvat poistot ja vuokrasopimusvelasta aiheutuvat rahoituserien korkokulut. Seuraavat erät on kirjattu tilikauden tuloslaskelmaan:

	2019	2018
Poistot	12,0	0,4
Korkokulut	1,6	0,3
Lyhytaikaisiin vuokrasopimuksiin liittyvät kulut	0,4	-
Vähäarvoiseen kohdeomaisuuteen liittyvät kulut	0,1	-
Muihin vuokratulokomponentteihin liittyvät kulut, jotka eivät sisälly vuokratulujen arvostukseen	1,3	-

IFRS 16 -standardin käyttöönotto vaikuttaa myös kassavirran esittämiseen. Aiemmin vuokranmaksut sisältyivät kokonaisuudessaan liiketoiminnan rahavirtaan, mutta IFRS 16 -standardin käyttöönoton myötä liiketoiminnan rahavirrassa esitetään vain vuokrasopimuksiin liittyvät korot. Suurin osa vuokranmaksusta esitetään lainan lyhennyksinä rahoituksen rahavirrassa. Vuonna 2019 vuokrasopimuksista aiheutuva kassavirta oli yhteensä 13,4 (1,0) miljoonaa euroa, johon sisältyi korkokustannusta 1,6 (0,3) miljoonaa euroa. Vuokrasopimukset, joihin on sitouduttu, mutta joiden alkamispäivä on 1.1.2020 tai myöhemmin, ei ole sisällytetty vuokrasopimusvelkaan ja käyttöoikeusomaisuuserään 31.12.2019. Näiden lähtevä rahavirta on yhteensä noin 0,7 miljoonaa euroa.

24. Lyhytaikaiset velat

	2019	2018
Ostovelat	65,5	72,0
Kauden verolettavaan tuloon perustuvat verovelat	1,0	6,1
Siirtovelat	77,7	86,5
Saadut ennakot	0,1	0,7
Sopimukseen perustuvat velat	2,7	1,0
Johdannais-sopimukset	2,0	1,1
Muut lyhytaikaiset velat	36,3	26,2
Yhteensä	185,4	193,6

Sopimukseen perustuvat velat kirjataan palveluiden myynnistä ja projektiliiketoiminnasta saatujen tuottojen perusteella. Kaikki projektit ovat toteutuneet vuoden aikana.

Siirtovelat		
Henkilökulut	38,8	41,0
Bonuset	19,6	23,4
Verot	0,7	0,5
Korot	0,5	0,5
Muut	18,1	21,1
Yhteensä	77,7	86,5

25. Vastuositoumukset, ehdolliset varat ja ehdolliset velat

	2019	2018
Investointisitoumukset	4,3	7,4
Muut sitoumukset	0,0	0,0
- Omien velkojen puolesta annetut vakuudet		
Annetut pantit	0,0	0,1
Kiinnitykset	1,1	1,9
Takaukset	0,5	0,6
- Tytäryhtiöiden puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	33,9	27,3
Lisäksi emoyhtiö on antanut tytäryhtiöidensä puolesta letter of comfort -tyyppisiä sitoumuksia, jotka eivät sisälly edellämainittuihin lukuihin.		
Annetut pantit	0,0	0,1
Kiinnitykset	1,1	1,9
Takaukset	34,4	27,9
Yhteensä	35,6	29,9

Vastuositoumukset on esitetty parhaan arvion mukaan vastuun määrästä.

Uponor on mukana useissa oikeusprosesseissa eri maissa. Konsernin tämän hetkisen näkemyksen mukaan näillä oikeusprosesseilla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tulokseen tai taloudelliseen asemaan.

26. Rahoitusriskien hallinta

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa riittävä maksuvalmius kustannustehokkaasti sekä minimoida rahoitusmarkkinoiden epävarmuustekijöistä aiheutuvat haitalliset vaikutukset konsernin tuloskehitykseen. Rahoitusriskien hallinnan yleiset toimintaperiaatteet on määritelty konsernin hallituksen hyväksymässä rahoituspolitiikassa.

Käytännön tasolla konsernin Rahoituskomitea ohjaa ja valvoo rahoitusriskien käytännön hallintaa. Sen puheenjohtajana toimii konsernin toimitusjohtaja, ja muina jäseninä konsernin talousjohtaja sekä rahoitus- ja riskienhallintajohtaja. Riskien hallinnassa käytetään vain rahoitusinstrumentteja, joiden markkina-arvoa ja riskiprofiilia voidaan seurata luotettavasti ja keskeytyksettä, ja joille löytyy jälkimarkkinat. Suojaustransaktiot toteutetaan konsernin johdon hyväksymien kirjallisten riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti muun muassa instrumentti-, valuutta-, korko-, likviditeetti- ja vastapuoliriskien osalta.

Rahoitusriskien hallinta on keskitetty konsernin sisäisenä pankkina toimivaan emoyhtiön rahoitustoimintoon, jonka tehtävänä on tunnistaa, arvioida ja suojata konsernin rahoitusriskit. Rahoitustoiminto huolehtii myös konsernin varain- ja riskienhallintaan liittyvien transaktioiden suorittamisesta ulkoisilla markkinoilla sekä palvelee liiketoimintayksiköitä rahoituksen eri osa-alueilla.

Valuuttakurssiriski

Toiminnan kansainvälisyys altistaa konsernin eri valuuttojen välisille valuuttariskeille, joita syntyy muun muassa valuuttamääräisten myyntisaatavien ja ostovelkojen, konsernin sisäisen kaupankäynnin sekä valuuttamääräisten lainojen, talletusten ja pankkitiliasaldojen seurauksena. Konsernin suojauspolitiikan mukaisesti tytäryhtiöt suojaavat kaikki merkittävät transaktioriskinsä konsernin sisäisillä valuuttatermiinisopimuksilla. Rahoitustoiminto vastaa nettovaluuttapositioiden arvioinnista ja positioiden suojaamisesta ulkoisilla valuuttamarkkinoilla. Suojausinstrumentteina käytetään pääasiallisesti valuuttatermiineitä ja -optioita. Yksittäiset valuuttajohdannaissopimukset ovat tyypillisesti kestoltaan korkeintaan vuoden pituisia.

Konsernin tytäryhtiöt arvioivat kuukausittain valuuttamääräisiä kassavirtojaan seuraavien 12 kuukauden jaksoissa ja suojaavat konsernin suojauspolitiikan mukaisen osan valuuttamääräisistä nettokassavirroistaan. Euron lisäksi keskeiset laskutusvaluutat olivat Yhdysvaltain dollari (USD), Ruotsin kruunu (SEK), Tanskan kruunu (DKK) ja Kanadan dollari (CAD). Nämä valuutat muodostivat noin 62,1 (63,4) prosenttia konsernin ulkoisista myyntisaamisista 31.12.2019. Konsernin oma tuotanto ja siitä syntyvät kustannukset Yhdysvalloissa ja Ruotsissa tasapainottavat merkittävästi valuuttamääräistä transaktioriskiä ko. yksiköiden paikallisen myynnin osalta.

Konsernin valuuttariskipositio 31.12.2019

	EURUSD	EURSEK	USDCAD	EURNOK	EURDKK	Yhteensä
M€						
Posiitio ennen suojauksia	134,9	10,6	-8,1	5,7	10,6	153,7
Valuuttasuojaukset	-146,5	-33,7	13,0	-11,7	4,5	-174,4
Nettoposiitio	-11,6	-23,1	4,9	-6,0	15,1	-20,7
Herkkyysanalyysi (+/- 10%)						
Tuloslaskelma	EURUSD	EURSEK	USDCAD	EURNOK	EURDKK	Yhteensä
	1,2	2,3	0,5	0,6	1,5	6,1

Konsernin valuuttariskipositio 31.12.2018

ME	EURCAD	EURSEK	USDCAD	EURNOK	EURDKK	Yhteensä
Positio ennen suojauksia	-9,7	15,4	-5,2	2,5	6,1	9,1
Valuuttasuojaukset	0,0	-31,5	15,5	-9,7	4,7	-21,0
Nettopositio	-9,7	-16,1	10,3	-7,2	10,8	-11,9
Herkkyysanalyysi (+/- 10%)						
Tuloslaskelma	1,0	1,6	1,0	0,7	1,1	5,4

Esitetty valuuttapositio sisältää ainoastaan rahoitusinstrumentit IFRS 7 määritelmien mukaisesti. Positio on vieraan valuutan määräisten rahoitusvarojen ja -velkojen summa tilinpäätöspäivänä. Positio ei sisällä nettoinvestoinneiksi luokiteltuja sisäisiä lainoja eikä ennustettuja myyntejä ja ostoja, joita ei ole vielä kirjattu taseeseen saamisiksi tai veloiksi. Taulukossa esitetty valuuttariskin herkkyysanalyysi arvioi 10 prosentin valuuttakurssimuutoksen euromääräisen vaikutuksen valuuttapareittain tuloslaskelmaan ja taseeseen.

Konserni altistuu valuuttakurssien muunnos- eli translaatoriskille, kun euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden valuuttamääräiset varat ja velat muunnetaan konsernin raportointivaluutan määräiseksi. Merkittävimmät valuuttamääräiset tase-erät kohdistuvat Yhdysvaltain dollariin (USD). Translaatoriski vaikuttaa taseen muutosten kautta kirjanpidolliseen tulokseen ja tunnuslukuihin, mutta ei kassavirtoihin. Konsernin suojauspolitiikan mukaisesti euroalueen ulkopuolisia tase-eriä ei suojata. Poikkeuksen muodostavat valuuttamääräisten sisäisten lainojen pääomat, jotka suojataan kokonaisuudessaan.

Korkoriski

Konserni altistuu korkoriskille markkinakorkojen muutosten vaikuttaessa rahoituskustannuksiin ja aiheuttaessa muutoksia tase-erien arvoihin. Rahoitustoiminto vastaa korkoriskin hallinnasta rahoituspolitiikan määrittämässä puitteissa tavoitteenaan korkoposition tasapainottaminen ja korkokulujen optimoiminen.

Korkoriskien hallitsemiseksi lainanotto hajautetaan kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin luottoihin. Tällä hetkellä kaikki ulkoiset lainat ovat vaihtuvakorkoisia. Korkoposition korkosidonnaisuusaiakaa säädellään lainojen korkojaksojen valinnoilla. Myös johdannaisinstrumentteja kuten koronvaihtosopimuksia, korkotermiinejä ja korko-optioita voidaan käyttää. Rahoitustoiminnon tehtäviin kuuluu myös huolehtia muun muassa ulkoisten rahoituserien sekä niillä rahoitettujen tase-erien ajallisesta vastaavuudesta. Konsernin lyhyet rahamarkkinasijoitukset altistavat sen rahavirran korkoriskille, mutta ko. sijoitusten vaikutus ei ole kokonaisuuden kannalta merkittävä.

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7 -standardin tarkoittama herkkyys markkinakorkojen muutoksesta on seuraava: markkinakorkojen yhden prosenttiyksikön nousun tai laskun vaikutus ennen veroja tuloslaskelmaan on +/- 1,7 (1,7) miljoonaa euroa ja omaan pääomaan +/- 1,3 (1,4) miljoonaa euroa. Tuloslaskelmaan vaikuttava korkopositio sisältää vaihtuvakorkoiset rahoitusvelat ja -saamiset, sekä koronvaihtosopimukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Vaikutus omaan pääomaan syntyy suojauslaskennan piirissä olevan koronvaihtosopimuksen käyvän arvon muutoksen vaikutuksesta.

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriski

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriski syntyy, kun yritys ei pysty rahoittamaan toimintaansa luottokelpoisuuttaan vastaavilla ehdoilla tai lainkaan. Rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan lainojen tasapainoisen maturiteettijakauman ja riittävien luottolimiittireservien avulla sekä käyttämällä rahoituksen hankinnassa erilaisia rahoitusmuotoja useista eri lähteistä. Konsernin maksuvalmiutta hallitaan tehokkaiden kassanhallintaratkaisuiden avulla sekä sijoittamalla kassavaroja ainoastaan matalan riskin kohteisiin, jotka ovat nopeasti ja selkeään markkinahintaan muunnettavissa käteisvaroiksi.

Rahoitustoiminto koordinoi konsernin vieraan pääoman hankinnan emoyhtiön kautta. Poikkeustapauksissa eli lähinnä käytännöllisyys- ja lainsäädännöllisistä syistä rahoitustoiminto voi toteuttaa yksittäisten tytäryhtiöiden nimissä paikallisia käyttöpääomaliimiteitä tai muita luottojärjestelyjä, joiden takaaajana toimii konsernin emoyhtiö.

Merkittävimmät voimassa olevat rahoitusjärjestelyt 31.12.2019 olivat:

- 50 miljoonan euron kahdenvälinen pankkilaina, joka erääntyy vuonna 2021
- 20 miljoonan euron kahdenvälinen pankkilaina, joka erääntyy vuonna 2021
- 100 miljoonan euron kahdenvälinen pankkilaina, joka erääntyy vuonna 2022
- Neljä komittoitua, pankkeja sitovaa luottolimiittä, joiden määrä on yhteensä 200 miljoonaa euroa, joista 100 miljoonaa euroa erääntyy vuonna 2022 ja 100 miljoonaa euroa 2023.

Kahdenvälisiä komittoituja luottolimiittejä ei käytetty raportointikaudella.

Näiden lisäksi konsernilla on yhteensä 35,1 miljoonan euron tililimiitit sekä 150 miljoonan euron suuruinen kotimainen yritystodistusohjelma. Raportointikauden päättyessä Uponorin yritystodistuksia ei ollut liikkeeseen laskettuina, eikä tililimiittejä ole käytössä.

Raportointikauden päättyessä konsernilla oli 76,1 (38,1) miljoonaa euroa rahavaroja.

Rahoitusvelkojen lyhennysten ja rahoituskuluja rahavirrat sopimuksiin perustuen 31.12.2019	2020	2021	2022	2023-	2024-
Lainat rahoituslaitoksilta	1,4	71,2	100,8	0,1	1,0
Vuokrasopimusvelat	12,9	13,1	6,8	3,9	12,2
Muut lyhyt- ja pitkäaikaiset korolliset velat	0,1				
Käytössä olevat pankkiliikien luottolimiitit	0,0				
Ostovelat	65,5				
Johdannais sopimukset					
Valuuttajohdannaiset					
- suoritettavat rahavirrat	210,2				
- saatavat rahavirrat	211,1				
Korkojohdannaiset*)	0,3	0,4	0,3		
Sähköjohdannaiset*)	0,1				
Rahoitusvelkojen lyhennysten ja rahoituskuluja rahavirrat sopimuksiin perustuen 31.12.2018	2019	2020	2021	2022	2023-
Lainat rahoituslaitoksilta	1,9	1,6	71,3	100,9	1,7
Vuokrasopimusvelat	1,0	1,0	2,9	-	-
Muut lyhyt- ja pitkäaikaiset korolliset velat	0,1	0,1			
Käytössä olevat pankkiliikien luottolimiitit	0,0				
Ostovelat	72,0				
Johdannais sopimukset					
Valuuttajohdannaiset					
- suoritettavat rahavirrat	268,1				
- saatavat rahavirrat	270,0				
Korkojohdannaiset*)	-	0,2	0,3	0,3	
Sähköjohdannaiset*)	-				

*) suojauslaskennassa

Vastapuoli- ja luottoriski

Rahoitusinstrumentteihin liittyvä vastapuoliriski on määritelty riskiksi siitä, että vastapuoli ei kykene tai ei ole halukas täyttämään tehdyn sopimuksen mukaisia velvoitteitaan.

Vastapuoliriskin minimoimiseksi konsernin kassavaroja sijoitetaan ja johdannais sopimuksia tehdään ainoastaan konsernin luottokelpoisuusehdot täyttävien vastapuolien kanssa. Konsernin normaalissa liiketoiminnassa ei tilikauden aikana aiheutunut merkittäviä luottotappioita. Konsernin vastapuoliriskin enimmäismäärä on rahoitusvarojen kirjanpitoarvo 31.12.2019.

Konsernin myyntisaatavien luottoriskikeskittymää pienentää laaja ja maantieteellisesti jakautunut asiakaskunta. Asiakaskohtaisia luottolimiittejä sekä heidän taloudellista tilaansa seurataan säännöllisesti. Myyntisaatavat luottovakuutetaan soveltuvin osin. Konsernin luottotappiovarauksen arviointi perustuu myyntisaatavien koko voimassaoloajalta odotettavissa oleviin luottotappioihin IFRS 9 -standardin mukaisesti. Konserni on analysoinut yksittäiset saamiset, joiden osalta oikeusprosessit ovat kesken ja konserni on päättänyt olla yhdistämättä kyseisiä saamia odotettuun luottotappiovarausmatriisiin. Konsernin luottotappiovaraus muodostuu yksittäisten tapauksien luottotappiovarauksista ja laskennallisesta odotetusta luottotappiosta, joka lasketaan erikseen vakuutetuille ja vakuuttamattomille saamisille. Luottotappiotodennäköisyys lasketaan kunkin ikäryhmän osalta määritellyillä prosentiosuuksilla, jotka perustuvat historiallisesti toteutuneiden maksujen maksuaikaan ja kirjattuihin historiallisiin luottotappioihin. Lisäksi konserni on ennakoinut luottotappioiden kasvavan ja huomionnut muutokset luottotappiotodennäköisyyksissä. Luottotappion arviointiin sovelletaan yksinkertaistettua varausmatriisia.

Myyntisaatavien ikäjakauma	2019		2018	
	Myynti-saamiset	Odotettu luottotappio	Myynti-saamiset	Odotettu luottotappio
Eräänlymättömät	137,7	0,0	148,6	0,2
Eräänlyneet 1-30 päivää	14,0	0,0	14,3	0,0
Eräänlyneet 31-60 päivää	1,8	0,0	2,0	0,0
Eräänlyneet 61-90 päivää	1,1	0,0	1,2	0,1
Eräänlyneet yli 90 päivää	3,1	0,2	2,4	0,3
Yhteensä	157,7	0,3	168,5	0,6
Luottotappiovaraus perustuen yksittäistapauksien analyysiin				1,7
Yhteensä				2,7

Raaka-aineiden hintariski

Konserni altistuu raaka-aineiden, kuten muovin, alumiinin, kuparin ja sinkin, sekä sähkön hintariskille liiketoiminnassaan. Raaka-aineiden hintariskiä suojataan pitkällä kiinteähintaisilla toimitussopimuksilla aina kun se on taloudellisesti järkevää. Metallien hintariskin osalta voidaan käyttää myös johdannaisinstrumentteja täydentämään kiinteähintaisia sopimuksia. Käytettävät johdannaisinstrumentit ovat LME-pohjaisia (London Metal Exchange) ja jälkimarkkinakelpoisia. Metallin hintariskin suojausten johdannaisinstrumentteihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Rahoitustoiminto vastaa suojaustoimenpiteistä sähkön hintariskin hallinnoimiseksi Pohjoismaissa konsernin sähkösuojauspolitiikassa määriteltyjen puitteiden mukaisesti. Suojautavoitteet saavutetaan pääasiallisesti käyttämällä sähköjohdannaisia. Sähköjohdannaisiin sovelletaan suojauslaskentaa.

Alla olevassa taulukossa esitetään avoimena olevien sähköjohdannaisien herkkyys sähkön hintamuutoksille, jos sähkön markkinahinta nousisi tai laskisi 10 % muiden tekijöiden pysyessä muuttumattomina. Luvut on esitetty ennen verojen vaikutusta. Käypään arvoon kirjattavat sähköjohdannaiset vaikuttavat tuloslaskelmaan. Niiden sähköjohdannaisien, jotka täyttävät IFRS 9 suojauslaskennan ehdot, arvonmuutokset vaikuttavat omaan pääomaan.

Muutos omassa pääomassa	2019 +/- 0,4	2018 +/- 0,7
-------------------------	-----------------	-----------------

27. Johdannaisopimukset ja suojauslaskenta

Nimellisarvot	2019	2018				
Korkojohdannaiset:						
Koronvaihtosopimukset						
- suojauslaskennassa	50,0	50,0				
Korko-optiot						
- ei suojauslaskennassa	45,0	70,0				
Valuuttajohdannaiset:						
Terminisopimukset						
- ei suojauslaskennassa	229,1	277,2				
Hyödykejohdannaiset:						
Sähköjohdannaiset						
- suojauslaskennassa	3,4	4,1				
Energia, MWh	127 198	162 118				
Käyvät arvot						
	2019	2019	2019	2018	2018	2018
	Positiivinen	Negatiivinen	Netto käypä	Positiivinen	Negatiivinen	Netto käypä
	käypä arvo	käypä arvo	arvo	käypä arvo	käypä arvo	arvo
Korkojohdannaiset:						
Koronvaihtosopimukset						
- suojauslaskennassa	-	-1,1	-1,1	-	-0,6	-0,6
Korko-optiot						
- ei suojauslaskennassa	0,0	-	0,0	0,0	-	0,0
Valuuttajohdannaiset:						
Terminisopimukset						
- ei suojauslaskennassa	1,8	-0,9	0,9	2,4	-0,5	1,9
- suojauslaskennassa	-	-	-	-	-	-
Ostetut valuuttaoptiot	0,1	-	0,1	-	-	-
Asetetut valuuttaoptiot	-	0,0	0,0	-	-	-
Hyödykejohdannaiset:						
Sähköjohdannaiset						
- suojauslaskennassa	0,7	-0,1	0,6	2,6	-	2,6

Rahavirran suojauksiin kohdistettujen sähkö- ja korkojohdannaisien käypien arvojen muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin niiltä osin kuin suojaus on tehokas.

Sähköjohdannaisien käyvän arvon muutoksesta kirjattiin tilikauden aikana tappiota 1,5 (voittoa 1,7) miljoonaa euroa laajaan tulokseen.

Korkojohdannaisien käyvän arvon muutoksesta kirjattiin tappiota 0,3 (0,1) miljoonaa euroa laajan tuloksen eriin tilikauden aikana.

Luvuissa on huomioitu verovaikutus. Suojausasteesta ei kirjattu tehostomuutta tilikauden aikana.

28. Pääoman hallinta

Konsernin pääoman hallinnan tavoitteena on luoda tehokas pääomarakenne, jonka avulla varmistetaan konsernin normaalit toimintaedellytykset ja kasvumahdollisuudet, ja sitä kautta lisätä osakkeenomistajien pitkän aikavälin tuottoa.

Investointipäätösten lisäksi osingonjako on merkittävin keino vaikuttaa pääomarakenteeseen. Konsernin pitkän aikavälin tavoitteena on maksaa vuosittain perusosinko, joka on vähintään 50 prosenttia osakekohtaisesta vuosituloksesta.

Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan nettovelkaantumisasteella (gearing). Nettovelkaantumisastetta laskettaessa korollinen nettovelka jaetaan oman pääoman määrällä. Korolliseen nettovelkaan sisältyvät korolliset velat vähennettynä rahoilla ja pankkisaamisilla. Konsernin tavoitteena on pitää tilikauden vuosineljänneksen kautta laskettu keskimääräinen nettovelkaantuneisuusaste 40-80 (30-70) prosentin vaihteluvälillä. Tilikauden 2019 keskimääräinen (ka) gearing oli 57,5 (53,0) prosenttia.

	2019	2018
Korolliset velat	215,2	177,3
Rahavarat	76,1	38,1
Sidotut rahavarat	-	0,0
Korollinen nettovelka	139,1	139,2
Oma pääoma yhteensä	370,4	353,6
Nettovelkaantumisaste, %	37,6	39,4
Nettovelkaantumisaste keskimäärin, %	57,5	53,0

Konsernin rahoitussopimuksissa on sovittu tyypillisistä kovenanttiehdoista koskien nettovelkaantuneisuusastetta ja käyttökatteen suhdetta nettorahoituskuluihin. Näiden tunnuslukujen toteutuneet tasot ovat täyttäneet lainakovenanttien vaatimukset selkeästi.

29. Johdon kannustinjärjestelmä ja osakeperusteiset maksut

Tilikaudella 2019 yhtiön voimassa olevat johdon osakepalkkio-ohjelmien ansaintajaksot kattoivat vuodet 2016-2018, 2017-2019, 2018-2020 ja 2019-2021. Yhtiön hallitus päätti joulukuussa uudesta osakepalkkio-ohjelmasta jaksolle 2020-2022, mutta ohjelmasta ei kirjattu kuluja vielä tilikaudella. Osakepalkkiojärjestelmässä osallistujat voivat ansaita osakkeita ansaintajaksolle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen perusteella. Ohjelmien tarkoituksena on sitouttaa johtajia sekä kannustaa ja palkita johtoa hyvistä yhtiön kannattavuutta ja strategian toteuttamista tukevista suorituksista. 2015 lähtien perustetuissa ohjelmissa ansaintakriteerit perustuvat koko konsernin kumulatiiviseen liikevaihtoon kolmen vuoden ajalta sekä kolmen vuoden käyttökatteeseen (EBITDA) tai siihen perustuvaan laskennalliseen arvoon. Lisäksi ohjelmat kannustavat avainjohtoa omistamaan Uponorin osakkeita, mikä edesauttaa johdon, yhtiön ja osakkeenomistajien tavoitteiden yhdenmukaistamista. Taulukossa alla on kuvattu Uponorin osakepalkkio-ohjelmien keskeiset ehdot ja määrät. Määrät sisältävät palkkion rahana maksettavan osuuden, joka on tarkoitettu henkilölle palkkiosta aiheutuviin veroihin.

Osakepalkkio-järjestelmä	2017-2019	2018-2020	2019-2021
Osakkeiden maksimimäärä, kpl	300 000	400 000	600 000
Ohjelman liikkeeseenlasku, pvm	12.12.2016	12.12.2017	19.12.2018
Ansaintajaksot alkua, pvm	1.1.2017	1.1.2018	1.1.2019
Osakkeiden vapautuminen, pvm	30.4.2020	30.4.2021	30.4.2022
Enimmäisvoimassaoloaika, vuotta	3,3	3,3	3,3
Juoksu-aikaa jäljellä, vuotta	0,3	1,3	2,3
Henkilöitä tilikauden päättyessä	19	36	38
Toteutustapa	Osakkeita ja käteistä	Osakkeita ja käteistä	Osakkeita ja käteistä
Kauden lopussa ulkona olevien osakkeiden maksimimäärä	172 250	278 390	439 900

Osakeperusteisen maksun käypä arvo määritellään päivänä, jolloin järjestelmästä on sovittu yhtiön ja kohderyhmän kesken.

Tilikaudella 2019 myönnettyjen osakepalkkioiden käyvän arvon keskeiset parametrit sekä ohjelmien vaikutukset on esitetty alla olevassa taulukossa:

Arvostusparametrit tilikaudella myönnettyille kannustimille

Osakkeen kurssi antohetkellä, €	9,69
Osinko-oletus, €, per vuosi	0,91
Osakekohtainen käypä arvo, €	8,78

Vaikutus tulokseen ja taloudelliseen asemaan vuonna 2019, M€

Tilikauden kulu osakeperusteiset maksut, oma pääoma	0,8
Arvio veroihin maksettavasta palkkion osuudesta 31.12.2019	1,7

30. Osuudet tytäryrityksissä ja määräysvallattomien omistajien osuudet

Tytäryhtiöt on listattu liitetiedossa 31 Lähipiiritiedot.

Uponor Oyj:n tytäryhtiöllä Uponor Infra Oy:llä on merkittävä määräysvallattomien omistajien osuus liittyen sen omistusrakenteeseen. Uponorilla on määräysvalta 55,3 prosentin suoralla omistuosuudella ja äänenemmistö, sillä Uponorilla on puheenjohtajuus Uponor Infra Oy:n hallituksessa. KWH Yhtymä Oy omistaa 44,7 prosenttia Uponor Infra Oy:stä. Uponor Infra Oy on alakonsernin emoyhtiö ja sen osalta esitetään alakonsernin luvut. Alakonsernin rakenne käy ilmi tytäryhtiölistasta.

Kotipaikka	Määräysvallattomien omistajien omistuosuus		Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta		Määräysvallattomien omistajien osuus pääomasta	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Uponor Infra Oy						
Suomi, Helsinki	44,7%	44,7%	3,0	10,4	58,8	56,0

Taloudellinen informaatio Uponor Infra Oy –konsernista:

	2019	2018
Liikevaihto	243,9	337,3
Tilikauden tulos	6,8	23,1
Tilikauden laaja tulos	6,2	22,8
Tilikauden tuloksen jakautuminen	6,8	23,1
- Emoyhtiön omistajille	3,8	12,7
- Määräysvallattomille omistajille	3,0	10,4
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen	6,2	22,8
- Emoyhtiön omistajille	3,4	12,6
- Määräysvallattomille omistajille	2,8	10,2
Pitkäaikaiset varat	63,2	62,1
Lyhytaikaiset varat	109,7	111,7
Oma pääoma	122,0	115,8
Pitkäaikaiset velat	4,9	3,0
Lyhytaikaiset velat	45,9	55,0
Liiketoiminnan rahavirta	11,3	24,6
Investointien rahavirta	-5,0	29,7
Rahoituksen rahavirta	-4,8	-56,8
Rahavirrat yhteensä	1,5	-2,5

Uponor Infra Oy ei maksanut osinkoja omistajilleen vuonna 2019 eikä vertailukaudella. Vuonna 2018 Uponor Infra Oy maksoi 50 miljoonaa euroa pääoman palautusta omistajilleen, josta 22,4 miljoonaa euroa kuului määräysvallattomille omistajille.

31. Lähipiiritiedot

Konsernin lähipiiriin kuuluvat tytär- ja osakkuusryitykset sekä johtoon kuuluvat avainhenkilöt: hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja sekä konsernin johtoryhmä.

Lähipiiritapahtumina on esitetty sellaiset liiketoimet lähipiiriin kanssa, jotka eivät eliminoidu konsernitilinpäätöksessä.

Johdon ja hallituksen palkitseminen

Johtoryhmän saamat palkat ja palkkiot, T€	2019	2018
Palkat ja palkkiot ¹⁾	3 153,8	3 351,1
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet		
- maksuperusteiset eläkkeet	420,8	269,6
Osakeperusteiset etuudet	322,8	320,9
Yhteensä	3 897,4	3 941,6

¹⁾ Palkat ja palkkiot sisältää irtisanomiskorvaukset

Johtoryhmän palkat ja palkkiot sisältävät palkat, luontaisedut ja lyhyen aikavälin kannustimet.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät johtoryhmän osalta paikallisten lakisääteisten eläkejärjestelyjen kulut sekä toimitusjohtajalle otetut maksuperusteiset lisäeläkevakuutukset. Konsernilla ei ole näihin liittyen muita sitoumuksia.

Osakeperusteiset etuudet sisältävät johdon pitkän aikavälin kannustinohjelmista kaudella aiheutuneet maksut (lisätietoja liitteessä 29).

Yllä esitettyyn taulukkoon sisältyvät myös toimitusjohtajan palkat ja palkkiot.

	2019	2018
Johdon palkat ja palkkiot: toimitusjohtaja, T€		
Luomakoski Jyri, toimitusjohtaja	669,5	720,5
Johdon saamat osakkeet (kpl)		
Luomakoski Jyri, toimitusjohtaja	4 913	3 318
Muut johtoryhmän jäsenet	7 381	7 003
Yhteensä	12 294	10 321

Toimitusjohtajan eläkeikä määritellään työeläkelain (TyEL) mukaisesti, mutta yhtiö voi toimitusjohtajan kanssa sopia, että toimitusjohtaja jää eläkkeelle 63-vuotiaana. Lakisääteisen eläkkeen lisäksi yhtiö on ottanut maksuperusteisen eläkevakuutuksen toimitusjohtajalle, johon yhtiö maksoi 40 000 euroa vuonna 2019. Yhtiö on lisäksi päättänyt kapitalisaatio-eläkejärjestelystä toimitusjohtajalle, mistä yhtiö on maksanut 50 000 euroa vuonna 2019.

	2019		2018	
	Vuosimaksu bruttona (TE)	Saatujen osakkeiden määrä (kpl)	Vuosimaksu bruttona (TE)	Saatujen osakkeiden määrä (kpl)
Hallituksen palkkiot				
Paasikivi Annika, puheenjohtaja 13.3.2018 alkaen	109,2	3 665	109,2	2 498
Aaltonen-Forsell Pia, tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja 13.3.2018 alkaen	63,9	2 077	64,5	1 416
Falk Johan, 13.3.2018 alkaen	58,9	1 873	52,3	1 277
Eloranta Jorma, 13.3.2018 asti		-	1,8	-
Lengauer Markus	65,1	2 077	64,5	1 416
Lindholm Casimir, 13.3.2018 alkaen	54,7	1 873	52,9	1 277
Nygren Eva	55,9	1 873	54,7	1 277
Rosendal Jari, 13.3.2018 asti		-	1,8	-
Yhteensä	407,7	13 438	401,7	9 161

Lisäksi yhtiö maksaa hallituksen jäsenille vapaaehtoista vakuutusta, joka oikeuttaa kaikki hallituksen jäsenet Suomen TyEL-eläkejärjestelmään perustuvaan eläkkeeseen eläkkeelle jäämisen yhteydessä.

Muut lähipiiritiedot

Lähipiiriin kuuluvilla henkilöillä ei ollut 31.12.2019 eikä 31.12.2018 rahalainaa yhtiöltä tai sen tytäryhtiöiltä.

Yhtiön lähipiiriin kuuluvat henkilöt ovat tehneet vähäisiä transaktioita konserniin kuuluvien yhtiöiden kanssa.

Yhtiön johdon osakkeenomistukset on esitetty tilinpäätöksen Hallinto- ja ohjausjärjestelmän esittelyn yhteydessä.

Liiketoimet osakkuusyhtiöiden kanssa, M€	2019	2018
Myyntit	0,7	0,0
Ostot	2,7	4,3
Saamiset ja velat kauden lopussa		
Ostovelat ja muut velat	0,1	0,4

Osakkeet ja osuudet

Konserniyhtiöt

Nimi	Valtio ja kotipaikka
Uponor Beteiligungs GmbH	Saksa, Hassfurt
Uponor GmbH	Saksa, Hassfurt
Uponor S.A.R.L.	Ranska, Saint-Priest
Uponor S.r.l.	Italia, Vimercate
KaMo GmbH	Saksa, Ehingen
Delta Systemtechnik GmbH (95 % Uponor Beteiligungs GmbH, 5 % KaMo GmbH)	Saksa, Celle
Uponor Hispania, S.A.U.	Espanja, Móstoles
Uponor AS	Tanska, Brøndby
Uponor Eesti Oü	Viro, Tallinna
Uponor Suomi Oy	Suomi, Lahti
Uponor Hong Kong Ltd	Hong Kong
Uponor (China) Plumbing Systems Co., Ltd. (*)	Kiina, Taicang
Uponor Kft. (Uponor Épületgépészeti Korilátolt Felelősségű Társaság)	Unkari, Budapest
SIA Uponor Latvia	Latvia, Riika
UAB Uponor	Liettua, Vilna
Uponor, s.r.o.	Tšekki, Praha
Uponor d.o.o	Kroatia, Zagreb
Uponor AS	Norja, Vestby
Uponor Vertriebs GmbH	Itävalta, Wiener Neudorf
Uponor Sp. z o.o.	Puola, Blonie
Uponor Portugal - Sistemas para Fluidos, Lda. (99,97 % Uponor Oyj, 0,03 % Uponor Hispania, S.A.U)	Portugali, V.N. Gaia
Uponor AG in Liquidation (*)	Sveitsi, Pfungen
JSC "Uponor Rus"	Venäjä, Moskova
Uponor Innovation AB	Ruotsi, Borås
Uponor AB	Ruotsi, Virsbo
Uponor Limited	Englanti, Watford
Uponor Building Energy Limited (*)	Englanti, Watford
UPONOR, s.r.o.	Slovakia, Bratislava
Uponor NA Holding, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor NA Asset Leasing, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor NA Investment LLC	Yhdysvallat, Delaware
Uponor North America, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Tulsa Pipe Plant, Inc. (*)	Yhdysvallat, Delaware
Uponor Ltd.	Kanada, Saskatchewan
Radiant Technology, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor, Inc.	Yhdysvallat, Illinois
Uponor Innovations, LLC	Yhdysvallat, Delaware
Uponor Romania S.R.L.	Romania, Bukarest
Uponor Insurance Limited	Guernsey
Uponor Pty Ltd (*)	Australia, Sydney

Nimi	Valtio ja kotipaikka
Uponor Infra Oy (55,3 % Uponor Oyj, 44,7 % KWH-yhtymä Oy)	Suomi, Helsinki
Jita Oy	Suomi, Vïrrat
Uponor Infra AB	Ruotsi, Vïrsbo
Uponor Infra A/S	Tanska, Holbæk
Uponor Infra AS	Norja, Vestby
Uponor Infra Ltd.	Kanada, Mississauga
Uponor Infra Limited (*)	Englanti, Milton Keynes
Uponor Infra Sp. z o.o.	Puola, Varsova
Uponor Infra Oü	Vïro, Tallinna
Koy Tuusulan Pakkasraitti 12	Suomi, Tuusula
KWH PIPE (INDIA) LIMITED (*)	Intia, Mumbai
KWH Pipe Espana SA (*)	Espanja, Madrid
KWH Pipe (Portugal) Tubos Lda. (*)	Portugali, Palmela

Osakkuusyhtiöt ja yhteisyritykset

Nimi	Valtio ja kotipaikka
Punitec GmbH & Co. KG (36 %)	Saksa, Gochsheim
Punitec Verwaltungs GmbH (36 %)	Saksa, Gochsheim
Phyn Oy (50 %)	Suomi, Helsinki
Phyn LLC (50 %)	Yhdysvallat, Delaware

(*) Lepävä yhtiö

32. Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Tilinpäätöspäivän jälkeen konsernissa ei ollut merkittäviä tapahtumia.

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS (FAS)

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA (FAS)

		2019	2018
		Euro	Euro
Liikevaihto	2	10 864 611,56	9 452 617,48
Liiketoiminnan muut tuotot	3	4 962 740,81	0,00
Henkilöstökulut	4	7 806 763,27	7 564 885,01
Poistot ja arvonalentumiset	5	294 376,55	174 055,56
Liiketoiminnan muut kulut	3	15 105 786,96	9 459 848,60
Liiketappio		-7 379 574,41	-7 746 171,69
Rahoitustuotot ja -kulut	6	61 505 309,41	42 396 773,31
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		54 125 735,00	34 650 601,62
Tilinpäätössiirrot	7	3 286 338,23	2 461 381,44
Tuloverot	8	33 797,64	-20 042,12
Tilikauden voitto		57 445 870,87	37 091 940,94

EMOYHTIÖN TASE (FAS)		31.12.2019	31.12.2018
		Euro	Euro
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet			
	Aineettomat oikeudet	2 579 603,01	476 590,42
	Aineettomat hyödykkeet yhteensä	2 579 603,01	476 590,42
		9	
Aineelliset hyödykkeet			
	Koneet ja kalusto	362 973,65	358 108,21
	Aineelliset hyödykkeet yhteensä	362 973,65	358 108,21
		9	
Sijoitukset			
	Osuudet saman konsernin yrityksissä	255 599 780,82	256 299 780,82
	Osuudet omistusyhteisyhteisöissä	2 589 064,32	2 589 064,32
	Muut osakkeet ja osuudet	44 548,83	44 548,83
	Saamiset saman konsernin yrityksiltä	254 686 543,80	250 842 580,20
	Sijoitukset yhteensä	512 919 937,77	509 775 974,17
		10	
	Pysyvät vastaavat yhteensä	515 862 514,43	510 610 672,80
Vaihtuvat vastaavat			
Pitkäaikaiset saamiset			
	Laskennalliset verosaamiset	250 000,00	240 000,00
	Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	250 000,00	240 000,00
		11	
Lyhytaikaiset saamiset			
	Myyntisaamiset	1 931 772,36	1 405 597,12
	Saamiset saman konsernin yrityksiltä	10 168 489,39	3 728 949,92
	Siirtosaamiset	1 891 807,77	2 110 133,18
	Laskennalliset verosaamiset	50 000,00	70 000,00
	Muut saamiset	58 358 928,84	64 197 596,53
	Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	72 400 998,36	71 512 276,75
		12	
	Rahat ja pankkisaamiset	61 936 867,46	27 645 700,31
	Vaihtuvat vastaavat yhteensä	134 587 865,82	99 397 977,06
	Vastaavaa yhteensä	650 450 380,25	610 008 649,86

EMOYHTIÖN TASE (FAS)		31.12.2019	31.12.2018
		Euro	Euro
Vastattavaa			
Oma pääoma			
		146 446 888,00	146 446 888,00
		50 184 372,40	50 184 372,40
		66 613,56	66 613,56
		111 431 661,89	111 331 430,24
		57 445 870,87	37 091 940,94
	Oma pääoma yhteensä	365 575 406,72	345 121 245,14
	Tilinpäätössiirtojen kertymä		
	Poistoero	488 505,08	189 645,06
	Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä	488 505,08	189 645,06
	Pakolliset varaukset	1 500 000,00	1 550 000,00
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
	Lainat rahoituslaitoksilta	170 000 000,00	170 000 000,00
	Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	170 000 000,00	170 000 000,00
Lyhytaikainen vieras pääoma			
	Ostovelat	2 369 797,26	1 138 608,01
	Siirtovelat	3 580 083,99	2 721 335,68
	Muut velat	106 936 587,20	89 287 815,97
	Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	112 886 468,45	93 147 759,66
	Vieras pääoma yhteensä	282 886 468,45	263 147 759,66
	Vastattavaa yhteensä	650 450 380,25	610 008 649,86

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA	2019 Euro	2018 Euro
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto / -tappio	-7 379 574,41	-7 746 171,69
Suunnitelman mukaiset poistot	294 376,55	174 055,56
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-50 000,00	-100 000,00
Maksetut verot	-11 959,26	991 283,00
Fuusiovoitot ja -tappiot	-4 069 928,99	0,00
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-11 217 086,11	-6 680 833,13
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)	1 884 785,12	-3 920 208,67
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-777 567,10	-10 102 837,83
Konsernitilisaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-8 055 648,45	-3 835 551,33
Konsernitilivelkojen lisäys (+) / vähennys (-)	19 298 156,95	-2 942 291,28
Käyttöpääoman muutos	12 349 726,52	-20 800 889,11
Saadut osingot liiketoiminnasta	58 862 939,92	59 622 901,62
Saadut konserniavustukset liiketoiminnasta	2 500 000,00	2 300 000,00
Muutokset omissa osakkeissa	231 873,38	-1 813 778,30
Liiketoiminnan rahavirta	62 727 453,71	32 627 401,08
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-153 817,93	-482 737,19
Muut lyhytaikaiset sijoitukset	0,00	-962 772,79
Myönnetyt lainat	-43 020 391,86	-75 894 673,28
Lainasaamisten takaisinmaksut	45 919 372,42	66 143 843,11
Muutokset tytäryhtiöosakkeiden investoinneissa	-2 553 098,01	-1 252 000,11
Pääoman palautukset tytäryhtiöiltä	30 382,69	27 650 000,00
Saadut korot investoinneista	9 667 422,64	11 364 156,49
Saadut osingot investoinneista	51 660,00	7 560,00
Investointien rahavirta	9 941 529,95	26 573 376,23
Rahavirta ennen rahoitusta	72 668 983,66	59 200 777,31
Rahoituksen rahavirta		
Lainojen nostot	75 155 281,29	124 942 400,28
Lainojen takaisinmaksut	-75 026 052,13	-204 942 400,28
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-8,60	-78,21
Maksetut korot ja maksut rahoituskuluista	-1 283 454,40	-1 673 228,19
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-37 223 582,67	-35 849 472,12
Rahoituksen rahavirta	-38 377 816,51	-117 522 778,52
Rahavarojen muutos lisäys (+) / vähennys (-)	34 291 167,15	-58 322 001,21
Rahavarat 1.1.	27 645 700,31	85 967 701,52
Rahavarat 31.12.	61 936 867,46	27 645 700,31
Muutos taseen mukaan	34 291 167,15	-58 322 001,21

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu noudattaen Suomen kirjanpitolainsäädäntöä. Uponor-konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti, ja emoyhtiö noudattaa konsernin laatimisperiaatteita aina kun se on ollut mahdollista. Alla on esitetty laatimisperiaatteet, joissa käytäntö poikkeaa konsernin periaatteista. Muilta osin noudatetaan konsernin laadintaperiaatteita.

Liikevaihto

Emoyhtiön liiketoiminta koostuu konsernitoiminnoista ja liikevaihto palveluveloituksista konserniyhtiöiltä.

Tuloverot

Tuloslaskelmaan kirjatut tuloverot sisältävät verot tilikaudelta ja mahdolliset korjaukset edellisten tilikausien veroihin.

Lainan liikkeeseenlaskukulut

Lainan liikkeeseenlaskukulut on jaksotettu lineaarisesti vaihtuviin vastaaviin.

Eläkejärjestelyt

Yhtiön eläkevastuut on hoidettu eläkevakuutusyhtiöissä. Eläke-eduista aiheutuneet kustannukset kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jolla vastaava työsuoritus on tapahtunut.

Rahoitusvarat, rahoitusvelat ja johdannaissopimukset

Johdannaissinstrumentit on arvostettu markkinaehtoisesti käypään arvoon kirjanpitolain 5.2 § mukaisesti. Arvonmuutokset on kirjattu tulosvaikutteisesti rahoituseriin. Emoyhtiön kirjanpidossa ei sovelleta suojauslaskentaa. Muutoin johdannaissopimusten arvostusmenetelmistä on kerrottu konsernin laatimisperiaatteissa. Johdannaisten käyvät arvot johdannaislajeittain on esitetty kohdassa liitetieto 18. Johdannaislajien tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset on esitetty kohdassa Liitetieto 6. Johdannaisten käytöstä on kerrottu konsernin kohdassa Liitetieto 27.

Vuokrasopimukset

Kaikki leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina.

Tytäryhtiöosakkeet

Tytäryhtiöosakkeiden tasearvo muodostuu välittömästä hankintamenosta vähennettynä arvonalennuksilla.

	2019 Euro	2018 Euro
2. Liikevaihto		
Palvelutuotot		
- Konserniyhtiöt	10 864 611,56	9 452 617,48
Yhteensä	10 864 611,56	9 452 617,48

3. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Liiketoiminnan muut tuotot		
Sulautumisvoitto *)	4 962 740,81	0,00
Yhteensä	4 962 740,81	0,00

*) Uponor Business Solutions Oy sulautui emoyhtiöön 31.12.2019.

Liiketoiminnan muut kulut		
Matkakulut	447 532,95	511 830,78
Ostetut palvelut	5 545 081,12	2 750 015,25
Sulautumistappio *)	892 811,92	0,00
Muut	8 220 360,97	6 198 002,57
Yhteensä	15 105 786,96	9 459 848,60

*) UWater Oy sulautui emoyhtiöön 30.4.2019.

	2019	2018
Tilintarkastajan palkkiot		
- Tilintarkastuspalkkiot	90 000,00	80 000,00

	2019	2018
4. Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	6 696 698,27	6 832 794,30
Eläkekulut	1 001 880,42	572 616,89
Henkilösivukulut	108 184,58	159 473,82
Yhteensä	7 806 763,27	7 564 885,01

Yhtiön palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin Toimihenkilöitä	62	52
--	----	----

Johdon palkat ja palkkiot *)		
Toimitusjohtaja	669 523,19	720 542,94
Hallitus	407 689,00	401 688,00
Yhteensä	1 077 212,19	1 122 230,94

*) erittelyt henkilöittäin on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa

Rahallainat yhtiön johdolle

Yhtiön toimitusjohtajalla ja hallituksen jäsenillä ei ollut 31.12.2019 rahallainaa yhtiöltä tai sen tytäryhtiöiltä.

Toimitusjohtajan eläkesitoumukset

Toimitusjohtaja jää eläkkeelle työeläkelain (TyEL) mukaisesti, mutta yhtiö voi toimitusjohtajan kanssa sopia, että toimitusjohtaja jää eläkkeelle 63-vuotiaana. Toimitusjohtajan eläke kertyy työeläkelain (TyEL) mukaisesti.

Lakisääteisen eläkkeen lisäksi yhtiö on ottanut toimitusjohtajalle maksuperusteisen eläkevakuutuksen, johon yhtiö maksoi 40 000 euroa vuonna 2019. Yhtiö on lisäksi päättänyt kapitalisaatio-eläkejärjestelystä toimitusjohtajalle, mistä yhtiö on maksanut 50 000 euroa vuonna 2018. Vuonna 2019 maksu oli 50 000 euroa.

5. Poistot	2019	2018
Aineettomat hyödykkeet	113 441,35	88 860,30
Aineelliset hyödykkeet	180 935,20	85 195,26
Yhteensä	294 376,55	174 055,56
6. Rahoitustuotot- ja kulut	2019	2018
Korkotuotot	145 171,81	159 858,48
Korkotuotot tytäryhtiöiltä	10 261 844,52	9 837 809,29
Osinkotuotot	51 660,00	7 560,00
Osinkotuotot tytäryhtiöiltä	58 862 939,92	59 622 901,62
Korkokulut	-3 250 311,36	-3 492 268,87
Korkokulut tytäryhtiöille	-481 724,75	-300 046,40
Muut rahoitustuotot	2 502 856,55	0,00
Muut rahoituskulut	-96 341,11	-105 477,75
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-2 253 098,01	-19 008 712,31
Voitot ja tappiot johdannaisista		
Toteutuneet	-8 055 481,22	-9 599 211,03
Toteutumattomat	862 341,06	-73 738,01
Kurssierot		
Toteutuneet	852 367,95	1 704 959,54
Toteutumattomat	2 103 084,05	3 643 138,75
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	61 505 309,41	42 396 773,31
7. Tilinpäätössiirrot	2019	2018
Poistoeron muutos	86 338,23	-38 618,56
Konserniavustukset	3 200 000,00	2 500 000,00
Yhteensä	3 286 338,23	2 461 381,44
8. Tuloverot		
Tilikaudelta	0,00	-42,12
Edellisiltä kausilta	43 797,64	0,00
Laskennallisen verovelan muutos	-10 000,00	-20 000,00
Yhteensä	33 797,64	-20 042,12

9. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

2019	Aineettomat oikeudet	Koneet ja kalusto	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	3 296 178,50	991 527,14	4 287 705,64
Lisäykset	27 907,91	125 910,02	153 817,93
Fuusiolisäykset	41 967 618,06	846 781,92	42 814 399,98
Hankintameno 31.12.	45 291 704,47	1 964 219,08	47 255 923,55
Kertyneet poistot 1.1.	2 819 588,08	633 418,93	3 453 007,01
Tilikauden poisto	113 144,85	181 231,70	294 376,55
Fuusiolisäykset	39 779 368,53	786 594,80	40 565 963,33
Kertyneet poistot 31.12.	42 712 101,46	1 601 245,43	44 313 346,89
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 579 603,01	362 973,65	2 942 576,66

Fuusiolisäykset koostuvat UWater Oy:n sekä Uponor Business Solutions Oy:n käyttöomaisuuden siirroista.

2018	Aineettomat oikeudet	Koneet ja kalusto	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	3 080 096,56	724 871,89	3 804 968,45
Lisäykset	216 081,94	266 655,25	482 737,19
Hankintameno 31.12.	3 296 178,50	991 527,14	4 287 705,64
Kertyneet poistot 1.1.	2 730 727,78	548 223,67	3 278 951,45
Tilikauden poisto	88 860,30	85 195,26	174 055,56
Kertyneet poistot 31.12.	2 819 588,08	633 418,93	3 453 007,01
Kirjanpitoarvo 31.12.	476 590,42	358 108,21	834 698,63

10. Sijoitukset	2019	2018
Konserniyhtiöosakkeet kirjanpitoarvo 1.1.	256 299 780,82	290 333 341,81
Lisäykset	2 553 098,01	1 252 000,11
Vähennykset	30 382,69	27 650 000,00
Konserniyhtiöosakkeet hankintameno 31.12.	258 822 496,14	263 935 341,92
Arvonalentumiset	3 222 715,32	7 635 561,10
Konserniyhtiöosakkeet kirjanpitoarvo 31.12.	255 599 780,82	256 299 780,82
Osakkuusyhtiöt 1.1.	2 589 064,32	1 626 291,53
Lisäykset	0,00	962 772,79
Osakkuusyhtiöt 31.12.	2 589 064,32	2 589 064,32
Muut osakkeet ja osuudet 1.1.	44 548,83	44 548,83
Muut osakkeet ja osuudet 31.12.	44 548,83	44 548,83
Lainasaamiset		
- Konserniyhtiöt	254 486 059,87	250 521 834,06
- Muut	200 483,93	320 746,14
Lainasaamiset yhteensä	254 686 543,80	250 842 580,20
Yhteensä	512 919 937,77	509 775 974,17

Vuoden 2019 arvonalentumiset liittyivät Uponor Pty:n osakkeisiin sekä vuoden aikana toteutuneisiin fuusioihin.

11. Pitkäaikaiset saamiset	2019	2018
Laskennalliset verosaamiset	250 000,00	240 000,00
Yhteensä	250 000,00	240 000,00

Laskennallinen verosaaminen on kirjattu taseen pakollisista varauksista.

12. Lyhytaikaiset saamiset	2019	2018
Konserniyhtiöiltä		
- myyntisaamiset	1 917 896,96	1 393 349,59
- lainasaamiset	10 168 489,39	13 728 949,92
- laskennalliset verosaamiset	50 000,00	70 000,00
- siirtosaamiset	914 952,23	1 080 264,80
- konsernitilisaamiset	53 371 382,24	45 315 733,79
- muut saamiset	2 143 398,79	3 466 363,14
Yhteensä	68 566 119,61	65 054 661,24
Muilta		
- myyntisaamiset	13 875,40	12 247,53
- siirtosaamiset	976 855,54	1 029 868,38
- muut saamiset	2 844 147,81	5 415 499,60
Yhteensä	3 834 878,75	6 457 615,51
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	72 400 998,36	71 512 276,75
Siirtosaamiset		
Korkotuotot	922 944,92	1 094 315,69
Verot	12 068,03	0,00
Muut	956 794,82	1 015 817,49
Yhteensä	1 891 807,77	2 110 133,18
13. Oman pääoman muutokset	2019	2018
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	146 446 888,00	146 446 888,00
Osakepääoma 31.12.	146 446 888,00	146 446 888,00
Ylikurssirahasto 1.1.	50 184 372,40	50 184 372,40
Ylikurssirahasto 31.12.	50 184 372,40	50 184 372,40
Sidottu oma pääoma yhteensä	196 631 260,40	196 631 260,40
Vapaa oma pääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	66 613,56	66 613,56
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	66 613,56	66 613,56
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	148 423 371,18	148 994 680,66
Osingonjako	-37 223 582,67	-35 849 472,12
Omat osakkeet	231 873,38	-1 813 778,30
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	111 431 661,89	111 331 430,24
Tilikauden voitto	57 445 870,87	37 091 940,94
Vapaa oma pääoma yhteensä	168 944 146,32	148 489 984,74
	2019	2018
Oma pääoma 31.12.	365 575 406,72	345 121 245,14
Jakokelpoiset varat		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	66 613,56	66 613,56
Edellisten tilikausien voitto	113 449 225,34	113 580 867,07
Tilikauden voitto	57 445 870,87	37 091 940,94
Omat osakkeet	-2 017 563,45	-2 249 436,83
Jakokelpoiset varat 31.12.	168 944 146,32	148 489 984,74

14. Pakolliset varaukset	2019	2018
Ympäristövaraus	1 500 000,00	1 550 000,00
Yhteensä	1 500 000,00	1 550 000,00

15. Pitkäaikainen vieras pääoma

Lainat rahoituslaitoksilta	170 000 000,00	170 000 000,00
Yhteensä	170 000 000,00	170 000 000,00

Pitkäaikaisten korollisten velkojen erääntymisajat

	2020	2021	2022	2023
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00	70 000 000,00	100 000 000,00	0,00
Yhteensä	0,00	70 000 000,00	100 000 000,00	0,00

	2019	2018
16. Lyhytaikainen vieras pääoma		
Konserniyhtiöiltä		
- ostovelat	551 481,75	179 443,68
- konsernitilivelat	96 769 772,65	77 471 615,70
- muut lyhytaikaiset velat	7 083 190,43	7 971 070,93
Yhteensä	104 404 444,83	85 622 130,31
Muilta		
- ostovelat	1 818 315,51	959 164,33
- siirtovelat	3 580 083,99	2 721 335,68
- muut lyhytaikaiset velat	3 083 624,12	3 845 129,34
Yhteensä	8 482 023,62	7 525 629,35
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	112 886 468,45	93 147 759,66

Siirtovelat	2019	2018
Henkilöstökulut	1 257 838,92	689 355,30
Bonukset	1 058 056,09	1 071 503,56
Verot	120 777,65	164 466,52
Korot	595 192,40	514 609,13
Muut	548 218,93	281 401,17
Yhteensä	3 580 083,99	2 721 335,68

	2019	2018
17. Vastuusitoumukset		
Konserniyritysten puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	47 632 992,98	42 634 205,78
Takaukset	47 632 992,98	42 634 205,78
Käyttöleasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	173 835,57	168 417,61
Myöhemmin maksettavat	122 727,45	195 480,69
Leasingvastuut yhteensä	296 563,02	363 898,30

Emoyhtiöllä on toimitiloistaan määräaikainen 10 vuoden vuokrasopimus jonka vuokra-aika alkoi 1.3.2013 sekä määräaikainen 5 vuoden vuokrasopimus joka alkoi 1.10.2019.

Vuokravastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	600 620,96	600 569,64
Myöhemmin maksettavat	1 298 493,26	1 751 661,45
Vuokravastuut yhteensä	1 899 114,22	2 352 231,09

Yhteensä	49 828 670,22	45 350 335,17
-----------------	----------------------	----------------------

Lisäksi emoyhtiö on antanut tytäryhtiöidensä puolesta letter of comfort -tyyppisiä sitoumuksia, jotka eivät sisälly edellä mainittuihin lukuihin.

18. Johdannaissopimukset

	Nimellisarvot	
	2019	2018
Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimukset	50 000 000,00	50 000 000,00
Korko-optiot	45 000 000,00	70 000 000,00
	Käyvät arvot	
	2019	2018
Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimukset	-1 064 561,44	-603 737,38
Korko-optiot	35,97	1 114,18
	Nimellisarvot	
	2019	2018
Valuuttajohdannaiset:		
Termiinisopimukset	229 102 877,94	277 195 265,14
Konsernin sisäiset termiinisopimukset	119 595 313,91	139 043 325,55
Hyödykejohdannaiset:		
Sähkøjohdannaiset	3 392 417,00	4 073 548,00
Energia	127 198 MWh	162 118 MWh
	Käyvät arvot	
	2019	2018
Valuuttajohdannaiset:		
Termiinisopimukset	881 981,89	1 859 559,19
Konsernin sisäiset termiinisopimukset	1 090 638,08	-751 656,61
Ostetut valuuttaoptiot	96 408,78	0,00
Asetetut valuuttaoptiot	-9 681,05	0,00
Hyödykejohdannaiset:		
Sähkøjohdannaiset	610 746,00	2 553 775,00

Johdannaisten ikäjakama esitetään konsernin kohdassa Liitetieto 26.

Kirjanpito kirjat ja niiden säilytystavat

Sähköisessä muodossa:

Pääkirja
Päiväkirja
Reskontrakirjat
Palkkakirjanpito
Pankkitositteet
Myyntilaskut
Ostolaskut
Muistiotositteet

Erikseen sidottuna:

Tilinpäätös
Tase-erittelyt

HALLITUKSEN EHDOTUS YHTIÖKOKOUKSELLE

Emoyhtiön, Uponor Oyj:n, voitonjakokelpoiset varat ovat 168 944 146,32 euroa, josta tilikauden voitto on 57 445 870,87 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

-osinkona jaetaan 0,53 euroa / osake yhteensä	38 683 331,01 euroa
-omaan pääomaan jäävä määrä	<u>130 260 815,31 euroa</u>
	168 944 146,32 euroa

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Vantaa, 12. helmikuuta 2020

Annika Paasikivi
Puheenjohtaja

Markus Lengauer
Varapuheenjohtaja

Pia Aaltonen-Forsell

Casimir Lindholm

Johan Falk

Eva Nygren

Jyri Luomakoski
Toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Vantaa, 12. helmikuuta 2020

Deloitte Oy
Tilintarkastusyhteisö

Jukka Vattulainen
KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Uponor Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Uponor Oyj:n (y-tunnus 0148731-6) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 4.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisällytetty arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyysriski.

Tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Miten seikka on huomioitu tilintarkastuksessa

Liikearvon arvonalentumistestaus

Katso liitetieto 10 tilinpäätöksessä.

Liikearvon määrä on konsernitaseessa EUR 83,6 miljoonaa.

Johto arvioi liikearvon arvonalentumistarvetta vuosittain. Johdon laatiman arvonalentumistestauksen perusteella, johto ei ole nähnyt tarvetta arvonalentumiskirjaukselle.

Arvonalentumistestauksiin liittyy merkittäviä johdon arvioita tulevaan liiketoiminnan kehitykseen, kassavirtoihin ja diskonttokorkoon liittyen.

Merkittävimmät tekijät johdon arvioissa ovat myynti, bruttokateprosentti ja diskonttokorko. Kuten liitetiedossa 10 on selostettu, johto katsoo, että Uponor Infran liikearvo on herkempi liikearvon arvonalentumisriskille. Uponor Infraan liittyvän liikearvon määrä taseessa on EUR 9,5 miljoonaa.

Tämä seikka on EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettu merkittävä olennaisen virheellisyysriski.

Tarkastuksessamme olemme arvioineet johdon tekemään arvonalentumistestaukseen liittyviä merkittäviä oletettavia kunkin rahavirtaa tuottavan yksikön osalta.

- Olemme verranneet kasvu- ja kannattavuusolettamia historialliseen kehitykseen verrattuna.
- Olemme verranneet laskelmissa käytettyjä arvioita vahvistettuihin budjetteihin ja strategiaan suunnitelmiin.
- Olemme verranneet käytettyjä diskonttokorkoja ulkopuolisista lähteistä saatuun tietoon.
- Olemme testanneet arvonalentumistestauslaskelman laskentateknistä asianmukaisuutta.

Olemme arvioineet myös arvonalentumistestauksesta annettuja liitetietoja.

Tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Miten seikka on huomioitu tilintarkastuksessa

Varaukset ja ehdolliset velat

Katso liitetieto 21 ja 25 tilinpäätöksessä.

Varausten määrä Uponor Oyj:n konsernitilinpäätöksessä on EUR 30.0 miljoonaa. Lisäksi konserni esittää merkittävät ehdolliset velat liitetiedossa 25.

Olemassa olevan oikeudellisen tai tosiasiallisen velvoitteen, siihen liittyvien tulevien maksujen todennäköisyyden sekä luotettavan kustannuslaskelman arviointi vaatii johdon harkintaa oikean kirjanpito- ja esitystavan varmistamiseksi.

Koska varausten ja ehdollisten velkojen tunnistamiseen, arvostukseen sekä esitystapaan liittyy huomattavasti harkinnanvaraisuutta, olemme luokitelleet ne tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.

Tarkastuksemme yhteydessä olemme muun muassa arvioineet johdon tekemien arvioiden asianmukaisuutta.

Olemme arvioineet myös, sisältävätkö varaukset kaikki olennaiset erät käymällä läpi hallituksen kokousten pöytäkirjat sekä käymällä keskusteluja Uponor konsernin lakiasianjohtajan kanssa. Lisäksi olemme pyytäneet tarvittaessa vahvistuksia ulkopuolisilta asianajajilta.

Olemme arvioineet myös varauksista sekä ehdollisista veloista annettujen liitetietojen asianmukaisuutta konsernitilinpäätöksessä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia

tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuvissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koitua yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana tilikaudesta 2010 alkaen yhtäjaksoisesti 10 vuotta.

Muu informatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen ja vuosikertomukseen sisältyvän muun informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntonne ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastuksessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömmme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatioissa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen voitonjakoehdotus on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Vantaalla, 12. helmikuuta 2020

Deloitte Oy
Tilintarkastusyhteisö

Jukka Vattulainen
KHT

Uponorin toimielinten palkitsemispolitiikka

1. Johdanto

Tässä palkitsemispolitiikka ("politiikka") kuvataan Uponor Oyj:n ("Uponor") toimitusjohtajaa, varatoimitusjohtajaa ja hallitusta ("hallitus") koskevat palkkioperiaatteet sekä palkkiot.

Tämän politiikan valmistelusta ja ehdottamisesta hallitukselle on vastannut hallituksen henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta ("valiokunta"). Hallitus on hyväksynyt tämän politiikan valiokunnan ehdotuksen ja suosituksen perusteella.

Politiikan osalta järjestetään neuvoo-antava osakasäänestys vuoden 2020 varsinaisessa yhtiökokouksessa. Politiikkaa sovelletaan aina vuoden 2024 varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka, ellei hallitus määrää, että se on tuotava hyväksyttäväksi jo aiemmin.

Käytäntö on laadittu EU:n osakkeenomistajien oikeuksia koskevan direktiivin vaatimusten mukaisesti. Tämä direktiivi on pantu Suomessa täytäntöön lähinnä osakeyhtiölaissa, arvopaperilaissa, valtiovarainministeriön asetuksessa sekä Suomen julkisesti noteerattujen yhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskevassa säännöstössä.

Lisäksi käytäntö on laadittu Uponorin liiketoiminnan kasvua koskevien pitkän aikavälin liiketoimintatavoitteiden mukaisesti sekä Uponorin palkitsemista ohjaavia pääperiaatteita kunnioittaen, joiden mukaan palkkioiden ja muiden työehtojen tulee olla oikeudenmukaisia, kilpailukykyisiä ja tulokseen sidottuja, jotta voidaan varmistaa Uponorin liiketoiminnan menestys pitkällä aikavälillä kuten myös osaavien työntekijöiden palkkaaminen ja sitouttaminen.

Ohjaavien pääperiaatteiden lisäksi henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta ottaa huomioon useiden eri sidosryhmien näkökulman sekä heiltä saadun palautteen. Valiokunta keskustelee säännöllisin väliajoin konsernin henkilöstöjohtajan kanssa varmistaakseen, että eri työntekijäryhmien palkat ja työehdot huomioidaan, ja käsittelee osakkeenomistajien kanssa palkkaus- ja muita asioita laajemmalla tasolla kuullakseen heidän näkemyksensä Uponorin palkkiokäytännöistä, -ohjelmista ja näihin liittyvistä tiedoista sekä pohtiakseen heidän palautettaan.

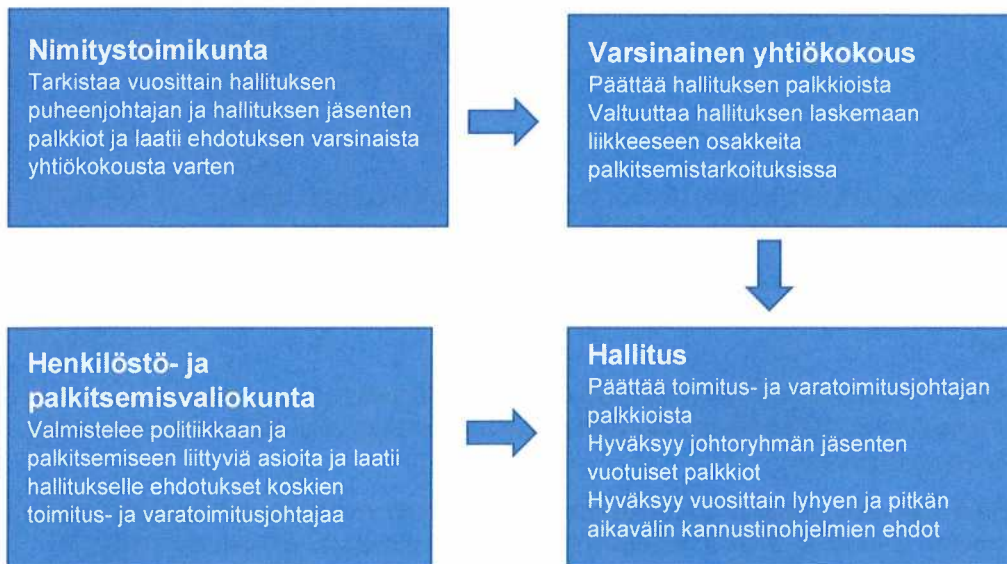
2. Päätöksentekoprosessin kuvaus

Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta on osa Uponorin hallinnointimallia, ja se valmistelee hallitukselle päätösehdotuksia. Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan rakenne ja velvollisuudet kuvataan yksityiskohtaisesti hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskevassa selvityksessä. Eturistiriitojen välttämiseksi henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta saa koostua vain yhtiön toimivaan johtoon kuulumattomista jäsenistä.

Hallituksen palkkioista tulevalle toimikaudella päätetään varsinaisessa yhtiökokouksessa nimitystoimikunnan ehdotukseen perustuen.

Hallitus määrittelee toimitusjohtajan työsuhteen ehdot ja vuotuisen palkkion. Ehdotuksen palkkiosta valmistelee henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta. Toimitusjohtaja ei osallistu oman palkkionsa osalta valmisteluun tai päätöksentekoon. Hallitus hyväksyy Uponorin lyhyen ja pitkän aikavälin kannustinohjelmien ehdot vuosittain.

Päätöksentekoprosessi

3. Hallituksen palkitsemisen kuvaus

Uponorin hallituksen palkitsemisen tavoitteena on houkutella ja sitouttaa hallituksen jäseniä, joilla on tarvittavat taidot ja kokemus Uponorin strategian valvomiseen painottaen, että osakkeenomistajille luodaan arvoa pitkällä aikavälillä.

Nimitystoimikunta tarkistaa vuosittain hallituksen puheenjohtajan ja jäsenten sekä hallituksen valiokuntien puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot ja valmistelelee tämän perusteella ehdotuksensa varsinaiselle yhtiökokoukselle. Nimitystoimikunta voi ehdottaa palkkioitasojen muuttamista, jos arvioi sen olevan asianmukaista. Varsinainen yhtiökokous määrittelee hallituksen palkkiot vuodeksi – nämä palkkiot julkaistaan palkka- ja palkkioselvityksessä.

Hallituksen tehtävien ja velvollisuuksien luonteesta johtuen hallituksen palkkiot ovat kiinteitä eivätkä sidottuja Uponorin liiketoiminnan tulokseen. Hallituksen jäsenet eivät ole mukana yhtiön osakesidonnaisessa kannustinohjelmassa.

Nimitystoimikunnan laatima hallituksen palkkioita koskeva ehdotus voi kattaa muun muassa seuraavat tiedot:

- hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten sekä hallituksen valiokuntien puheenjohtajan ja jäsenten peruspalkkiot
- hallituksen ja valiokuntien kokouspalkkiot
- korvaukset kaikista veron alaisista tai muista rooliin liittyvien tehtävien suorittamisesta aiheutuneista kuluista sekä kaikista tällaisiin korvauksiin liittyvistä verokustannuksista
- mahdolliset eläkemaksut
- paikalliseen lainsäädäntöön perustuvat mahdolliset sosiaaliturvamaksut
- vuotuisen palkkion maksu rahana, osakkeina tai osittain rahana ja osittain osakkeina
- mahdolliset nimitystoimikunnan ehdottomat uudet palkkiot hallituksen jäsenille.

4. Toimitusjohtajan sekä varatoimitusjohtajan palkitsemisen kuvaus

4.1 Palkkion osat

Toimitusjohtajan sekä varatoimitusjohtajan palkkiot perustuvat kokonaispalkkioperiaatteeseen, eli palkkio koostuu kiinteästä palkkiosta, kuten peruspalkasta, etuuksista ja suoritukseen perustuvista muuttuvista palkkioista, joita ovat esimerkiksi lyhyen ja pitkän aikavälin kannustinohjelmat. Palkkion eri osat kuvataan alla olevassa taulukossa. Suoritusmittareiden tiedot annetaan vuotuisessa palkitsemisraportissa.

Suurin osa toimitusjohtajan sekä varatoimitusjohtajan palkkiosta koostuu muuttuvista osista. Suoritukseen perustuvat pitkän aikavälin kannustimet muodostavat suurimman osan toimitusjohtajan muuttuvista palkkioista.

Palkkion tyyppi	Määritelmä	Tarkoitus	Toimet
KIINTEÄ	Peruspalkka (kattaa verotettavat etuudet, kuten työsuohdeauton ja -puhelimen)	Tarjota kilpailukyinen palkkio sellaisten yksilöiden houkuttelemiseksi ja sitouttamiseksi, joilla on Uponorin johtamiseen tarvittavat tiedot, taidot ja kokemus	Peruspalkka tarkistetaan vuosittain, ellei poikkeustilanne edellytä sen tarkistamista muulla aikataululla. Tarkistuksessa otetaan huomioon eri tekijöitä, kuten: <ul style="list-style-type: none"> kyseessä olevan henkilön ja Uponorin suoritus muutokset kyseessä olevan henkilön velvollisuuksissa vertailuaineisto markkinakäytännöt asiaankuuluvissa maissa palkankorotukset.
MUUTTUVA	Lyhyen aikavälin kannustinohjelma	Kannustaa ja palkita suorituksesta. Tätä mitataan selkeillä, mitattavissa olevilla keskeisillä suorituskykyindikaattoreilla (KPI), jotka ovat linjassa liiketoiminnan vuotuisen tavoitteiden kanssa	Lyhyen aikavälin kannustinohjelma perustuu vuotuisen tavoitteiden mukaiseen suoritukseen, ja se maksetaan yleensä rahana. Vuotuiset tavoitteet määritellään vuoden alussa Uponorin vuosisuunnitelman perusteella. Hallitus hyväksyy lyhyen aikavälin kannustinohjelman ehdot vuosittain. Mittarit voivat olla toimitus- ja varatoimitusjohtajan osalta joko taloudellisia tai muita kuin taloudellisia. Lyhyen aikavälin kannustinohjelman palkkion tavoitetaso on 30–70 % vuotuisesta peruspalkasta, ja maksimipalkkio on enintään tavoitetaso kaksinkertaisena.
	Pitkän aikavälin kannustinohjelma	Palkita kestävästä pitkän aikavälin suorituksesta ja arvon kasvattamisesta osakkeenomistajille	Pitkän aikavälin kannustinohjelman palkkiot maksetaan osakkeina kolmivuotisen ansaintakauden suorituksen perusteella. Suoritusmittarit perustuvat pitkän aikavälin strategisiin suunnitelmiin, ja ovat hallituksen hyväksymiä. Mittarit ovat toimitus- ja varatoimitusjohtajan osalta taloudellisia ja tulosaikavälin sidottuja. Pitkän aikavälin kannustinohjelman palkkion tavoitetaso on enintään 150 % vuotuisesta peruspalkasta, ja maksimipalkkio on enintään tavoitetaso kaksinkertaisena.
MUUT	Muut etuudet, eläkkeet ja vakuutukset	Tarjota kilpailukyisiä etuuksia ja vakuutuksia paikallisten markkinakäytäntöjen mukaisesti	Toimitus- ja varatoimitusjohtaja ovat oikeutettuja samoihin etuuksiin kuin muutkin Uponorin työntekijät ja johtajat. Toimitusjohtajalla voi lisäksi olla oikeus myös muihin etuuksiin. Etuudet voivat vaihdella toimitusjohtajan kotimaasta riippuen. <p>Toimitus- ja varatoimitusjohtajaan voidaan toimitusjohtajan kotimaan eläkejärjestelyn lisäksi tai sen sijaan soveltaa myös muuta eläkejärjestelyä.</p> <p>Toimitus- ja varatoimitusjohtajalla voi olla oikeus erilaisiin vakuutuksiin (henkivakuutus, pysyvää vammaa tai onnettomuutta koskeva vakuutus sekä liikematkustusta sekä vastuuta koskeva vakuutus).</p> <p>Eläkkeistä ja etuuksista annetaan lisätietoa palkitsemisraportissa.</p>

4.2 Pitkän aikavälin kannustimisohjelman ehdot

4.2.1 Osakkeenomistusta koskeva vaatimus

Uponor näkee tarkoituksenmukaisena, että sen johtajat omistavat Uponorin osakkeita. Tämä auttaa varmistamaan, että johtajien intressit ovat yhdenmukaisia osakkeenomistajien intressien kanssa ja että heidän tekemänsä päätökset hyödyttävät Uponoria pitkällä aikavälillä.

Toimitusjohtajan sekä varatoimitusjohtajan on omistettava 100 % pitkän aikavälin kannustinohjelman perusteella myönnettyistä netto-osakkeista edellyttäen, että jäsenen kokonaisomistusosuus vastaa jäsenen vuosipalkan arvoa (vuotuinen kiinteä bruttopalkka kiinteät etuudet ja mahdolliset lomakorvaukset mukaan lukien) ja jäsenen työsuhde tai palvelus Uponor-konsernissa jatkuu.

4.2.2 Mahdollinen takaisinperintä

Hallituksella on oikeus peruuttaa palkkio osittain tai kokonaan, jos Uponor-konsernin tilinpäätöstä on muutettava ja kyseiset muutokset vaikuttavat palkkion määrään, jos kannustinten suorituskriteerejä ja -tasoja on manipuloitu tai jos lain tai Uponorin eettisten ohjeiden vastaista toimintaa tai kannustinsuunnitelmiin vaikuttavia epäeettisiä toimia havaitaan, kuten hallitus tällaiset toimet kussakin tapauksessa määrittelee.

4.3 Työsopimukset ja irtisanomisehdot

Toimitusjohtajan sekä varatoimitusjohtajan työsopimukset solmitaan toistaiseksi voimassa olevina sovittuun eläkeikään saakka. Mahdollisen irtisanomisajan ja -rahan määrittelee hallitus, ja niistä sovitaan Uponorin ja toimitusjohtajan sekä varatoimitusjohtajan välisissä työsopimuksissa.

5. Edellytykset tilapäisiin palkitsemispolitiikasta poikkeamisiin

Hallitus voi oman harkintansa mukaan ja henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan suosituksesta poiketa tilapäisesti mistä tahansa käytännössä annetusta määräyksestä seuraavissa olosuhteissa:

- Toimitusjohtajan sekä varatoimitusjohtajan vaihtuessa alla määriteltyjen uusien työhönottoperiaatteiden mukaisesti.
- Uponorin rakenteen, organisaation, omistuksen ja liiketoiminnan (fuusio, yritysosto, fuusion purkautuminen tms.) muuttuessa olennaisesti, mikä saattaa edellyttää lyhyen ja pitkän aikavälin kannustinohjelmien tai muiden palkkioiden osien tarkistamista hallinnon jatkuvuuden varmistamiseksi.
- Taloudellisissa olosuhteissa, joissa käteisvarojen säilyttäminen on tarpeen Uponorin liiketoiminnan jatkuvuuden ja kannattavuuden varmistamiseksi, kannustimet voidaan maksaa osakkeina käteismaksun sijaan, erissä tai jättää maksamatta kokonaan.
- Sääntelyn, kuten veroasetusten, muuttuessa, kun tämä voi vaikuttaa palkkioihin merkittävästi.
- Välittömien ulkoisista tekijöistä johtuvien sitouttamistarpeiden ilmaantuessa.

Uponor pyrkii periaatteidensa mukaisesti tarjoamaan riittävän kattavan korvauspaketin rooliin sopivien, asiaankuuluvat taidot omaavien henkilöiden palkkaamiseksi, sitouttamiseksi ja motivoimiseksi. Hallitus ottaa uuden toimitusjohtajan tai varatoimitusjohtajan palkkiota määrittäessään henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan suosituksen perusteella huomioon roolin edellytykset, liiketoiminnan tarpeet, kyseessä olevan henkilön asiaankuuluvat taidot ja kokemuksen sekä ulkoisen pätevien työntekijöiden markkinatilanteen.

Hallitus pyrkii yleisesti siihen, että uuden toimitusjohtajan tai varatoimitusjohtajan palkitsemispaketti on Uponorin palkkiokäytännön mukainen. Uponor voi joissakin tapauksissa tarjota korvausta palkkioista tai

muista korvauksista, joihin hakijalla oli oikeus ennen Uponoriin liittymistä, mutta jotka hän menetti irtisanoutuessaan aiemman työnantajansa palveluksesta. Tällaisen korvauksen tulee vastata arvoltaan menetettyjen etujen arvoa, ja se voidaan maksaa käteismaksuna tai osakkeina. Tällaisen korvauksen ei välttämättä tarvitse olla Uponorin voimassa olevien palkitsemisosien mukainen. Tällaisen korvauksen perustelut ja tiedot tulee ilmoittaa palkka- ja palkkioselvityksessä.

Myös lisäetuuksia voidaan tarvittaessa myöntää. Tällaisia etuuksia ovat esimerkiksi muuttoon liittyvä tuki, ulkomaankorvaukset, verontasaus ja muut paikallisiin markkinakäytäntöihin ja lainsäädäntöön liittyvät etuudet.

Mikäli toimitusjohtaja tai varatoimitusjohtaja nimitetään sisäisesti ylennyksen muodossa tai yritykseen liittyvän liiketoimen (esim. yrityskauppa) seurauksena, hallituksen on kyettävä kunnioittamaan kaikkia oikeudellisesti sitovia järjestelyjä, joista on sovittu jo ennen kyseisen henkilön nimitystä.